

Mx 1274pp

ความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ
ในเขตเทศบาลตำบลแวงน่าง อำเภอเมือง
จังหวัดมหาสารคาม

นางสาวภัทรภร จันหนองหว้า

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
พ.ศ. 2562

สงวนลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ใบอนุญาตวิทยานิพนธ์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

เรื่อง : ความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ ในเขตเทศบาลตำบลเวียงน้ำ
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

ผู้วิจัย : นางสาวภัทรภร จันทหนองหว้า

ได้รับอนุมัติเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอมพร)

คณบดีคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพศาล วรคำ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

(รองศาสตราจารย์ ดร.ภักดี โพธิ์สิงห์)

ประธานกรรมการ

(อาจารย์ ดร.เนติพัฒน์ รุ้ยยง)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ยุภาพร ยุภาศ)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิทยา เจริญศิริ)

กรรมการ

ชื่อเรื่อง : ความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเวียงน้าง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

ผู้วิจัย : นางสาวภัทรภร จันหนองหว้า

ปริญญา : รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐประศาสนศาสตร์)
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

อาจารย์ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์ ดร.ยุภาพร ยูภาส
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิทยา เจริญศิริ

ปีการศึกษา : 2562

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาระดับความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเวียงน้าง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม (2) เปรียบเทียบความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเวียงน้าง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามเพศ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ย / เดือน และ (3) ศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเวียงน้าง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้สูงอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลเวียงน้าง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 270 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิและการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า มีความเชื่อมั่นเท่ากับ .96 เมื่อรวบรวม ข้อมูลแล้วใช้สถิติวิเคราะห์ข้อมูล โดยหาค่าร้อยละ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่า t - test (Independent Samples) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว F - test (One - Way ANOVA)

ผลการวิจัยพบว่า (1) ความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเวียงน้าง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมาก 5 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านที่อยู่อาศัย ด้านการศึกษา ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินและด้านการแก้ไขปัญหาค่าความยากจนและด้อยโอกาส อยู่ในระดับปานกลาง 1 ด้าน คือ ด้านสุขภาพอนามัย (2) การเปรียบเทียบความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเวียงน้าง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามเพศ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ย / เดือน พบว่า ผู้สูงอายุที่มีเพศ สถานภาพ ระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ย / เดือน แตกต่างกัน มีความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคม ไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนอาชีพแตกต่างกัน มีความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติที่ระดับ .05 (3) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ในเขตเทศบาลตำบลเวียงน้าง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ได้แก่ ผู้สูงอายุต้องการได้รับการรักษา โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย ต้องการให้มีสถานบริการสาธารณสุข คลินิกผู้สูงอายุ หรือผู้ช่วยผู้สูงอายุ และสถานบริการสุขภาพเรื้อรังในชุมชน ต้องการให้สังคมชุมชนมีการเปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุได้แสดงความสามารถในฐานะเป็นคลังสมอง เผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้แก่เยาวชนในชุมชน และนอกชุมชน เพื่อเผยแพร่ประเพณี ศิลปะ และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น ต้องการให้มีการลดราคาค่าโดยสาร ยานพาหนะแก่ผู้สูงอายุ ต้องการให้มีการจัดสวนสาธารณะ สนามกีฬาสำหรับออกกำลังกายและพักผ่อน ที่เหมาะสมปลอดภัยแก่ผู้สูงอายุ ต้องการให้มีการจัดโครงการแหล่งเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ เพื่อปลูกสร้างที่อยู่อาศัยให้กับผู้สูงอายุ ต้องการให้มีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกในสถานที่สาธารณะแก่ผู้สูงอายุ เช่น ถนน ทางเดิน อาคาร ห้องสุขา และต้องการให้มีการจัดตั้งกองทุนในชุมชนเพื่อให้การช่วยเหลือผู้สูงอายุ

คำสำคัญ : ความต้องการสวัสดิการ, ผู้สูงอายุ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

Title : The Needs for Social Welfare of the Old Adults in Waeng Nang Sub - District Municipality, Mueang District, Mahasarakham Province

Author : Ms Pattaraporn Junnongwa

Degree : Master of Public Administration (Public Administration)
Rajabhat Maha SaraKham University

Advisor : Associate Professor Dr. Yupaporn Yupas
Assistant Professor Dr. Witaya Chareonsiri

Year : 2019

ABSTRACT

The purposes of the research were to investigate the needs for social welfare of the old adults in Waeng Nang Sub - District Municipality, Mueang District, Mahasarakham Province, to compare the needs for the social welfare regarding genders, ages, social statuses, educational backgrounds, occupations and incomes, and to find some useful suggestions on the needs for the old adults. The samples were two hundred sixty nine 60 - up - year old adults who lived in Waeng Nang Sub - District Municipality, Mueang District, Mahasarakham Province. They were selected by the stratified random sampling and simple random sampling techniques. The research instrument was the questionnaire with a .93 reliability index. The research statistics used were percentage, mean, standard deviation, t - test (Independent Samples), and F - test (One - way ANOVA).

Results of the research were as follows : (1) The findings showed that the average level of the needs for social welfare of the old adults was high. Five high rated items of the social welfare were poverty, public health, entertainment, education and security for life and property. One moderate rated item of the welfare was housing. (2) The needs for the social welfare of the adults regarding the different genders, educational backgrounds, and incomes were not different at the .05 level of the statistical significance. Whereas, the needs for the welfare of the adults regarding the different social statuses and occupations were different at the .05 level of the statistical significance. (3) In conclusion, the research suggests that the health care services should be free for the adults, and there should be sufficient health care centers for adults in communities. The adults should be provided an opportunity to show their ability and wisdom of arts and culture to the public. There should be recreation areas for adults in communities. The loan with low interest should be provided to

the adults. Lastly, the facilities should be available in the recreation areas such as footpath, building, and toilet.

Keywords : Needs for Welfare, Elderly People

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

A handwritten signature in black ink, consisting of stylized Thai characters, positioned above a horizontal line.

Major Advisor

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ สำเร็จได้ด้วย ความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.ยุภาพร ยุภาส ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิทยา เจริญศิริ ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม รองศาสตราจารย์ ดร.ภักดี โพธิ์สิงห์ ประธานสอบวิทยานิพนธ์ และดร.เนติพัฒน์ รุ้ยนิยม ผู้ทรงคุณวุฒิสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำแนะนำในการทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้ตั้งแต่ต้นจนเสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัย จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญ นายปรมัตต์ สิทธิจินดา นางภกมน แก้วสังข์ และนางวิไลวรรณ อันทะลัย ที่ได้กรุณาตรวจสอบ ปรับปรุง แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ และให้คำแนะนำในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย อีกทั้งคณะบุคคลที่มีความสำคัญยิ่งที่ผู้วิจัยใคร่ขอแสดงความขอบคุณไว้ ณ ที่นี้ ได้แก่ นายกเทศมนตรีตำบลเวียงน้ำ อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม และผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเวียงน้ำ อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ที่ได้ให้ความร่วมมือและสนับสนุนในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี

ขอกราบขอบพระคุณพี่น้องทุกคนในครอบครัวที่คอยเป็นกำลังใจสำคัญของผู้วิจัย และคอยเป็นกำลังใจให้เสมอมา ทำให้การวิจัยประสบความสำเร็จด้วยความภาคภูมิใจเป็นอย่างยิ่ง

คุณค่า และประโยชน์จากวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดา - มารดา ตลอดจนบูชาพระคุณของบูรพาจารย์ทุกท่านที่มีส่วนสร้างความเจริญด้านการศึกษาและประสิทธิประสาทวิชาให้ผู้วิจัยจนประสบความสำเร็จ

นางสาวภัทรกร จันทร์ทองหว่า

สารบัญ

หัวเรื่อง	หน้า
บทคัดย่อ	ก
ABSTRACT	จ
กิตติกรรมประกาศ	ช
สารบัญ	ฌ
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญภาพ	ฎ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย	3
1.3 สมมติฐานการวิจัย	4
1.4 ขอบเขตการวิจัย	4
1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ	6
1.6 ประโยชน์ที่ได้รับ	7
บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรม	8
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับผู้สูงอายุ	8
2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการของมนุษย์	24
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับงานสวัสดิการสังคม	30
2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น	37
2.5 บริบทเทศบาล	43
2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	57
2.7 กรอบแนวคิดการวิจัย	62
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย	63
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	63
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	65
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล	67
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล	67
3.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	68

หัวข้อ	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	70
4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	70
4.2 ลำดับชั้นการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	71
4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	72
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	94
5.1 สรุปผล	94
5.2 อภิปรายผล	96
5.3 ข้อเสนอแนะ	101
บรรณานุกรม	102
ภาคผนวก	107
ภาคผนวก ก แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	108
ภาคผนวก ข ผลการวิเคราะห์ค่า IOC ของเครื่องมือ	117
ภาคผนวก ค ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม	120
ภาคผนวก ง หนังสือขอความอนุเคราะห์	123
การเผยแพร่ผลงานวิจัย	129
ประวัติผู้วิจัย	130

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2.1	รายชื่อหมู่บ้านและจำนวนประชากรในเขตเทศบาลตำบลเวียงน้าง	52
3.1	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	65
4.1	จำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	72
4.2	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคม ของผู้สูงอายุในเขต เทศบาลตำบลเวียงน้าง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและรายด้าน	74
4.3	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของ ผู้สูงอายุในเขตเทศบาล ตำบลเวียงน้าง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ด้านสุขภาพอนามัย	75
4.4	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคม ของผู้สูงอายุในเขต เทศบาลตำบลเวียงน้าง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ด้านการศึกษา	76
4.5	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคม ของผู้สูงอายุในเขต เทศบาลตำบลเวียงน้าง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ด้านนันทนาการ	77
4.6	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคม ของผู้สูงอายุในเขต เทศบาลตำบลเวียงน้าง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ด้านที่อยู่อาศัย จำแนกเป็นรายข้อ	78
4.7	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคม ของผู้สูงอายุในเขต เทศบาลตำบลเวียงน้าง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินจำแนกเป็นรายข้อ	79
4.8	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคม ของผู้สูงอายุในเขต เทศบาลตำบลเวียงน้าง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ด้านการแก้ไขปัญหาคนยากจนและด้อยโอกาส จำแนกเป็นรายข้อ	80

ตารางที่	หน้า
4.9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขต เทศบาลตำบลเวียงน้ำ อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ที่มีเพศ แยกต่างกััน	81
4.10 เปรียบเทียบความต้องการ ในการจัดสวัสดิการ สังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาล ตำบลเวียงน้ำ ที่มีสถานภาพแยกต่างกััน	82
4.11 การเปรียบเทียบความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาล ตำบลเวียงน้ำ อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคามที่มีการศึกษาแยกต่างกััน	84
4.12 เปรียบเทียบความต้องการ ในการจัดสวัสดิการ สังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาล ตำบลเวียงน้ำ อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามระดับการศึกษา แยกต่างกััน	85
4.13 เปรียบเทียบความต้องการ ในการจัดสวัสดิการ สังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาล ตำบลเวียงน้ำ ที่มีอาชีพแยกต่างกััน	87
4.14 การเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของความต้องการจัดสวัสดิการสังคม โดยรวมของผู้สูงอายุ ในเขตเทศบาลตำบลเวียงน้ำ ที่มีอาชีพแยกต่างกััน	88
4.15 การเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของความต้องการจัดสวัสดิการสังคม ด้านสุขภาพอนามัย ของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเวียงน้ำ ที่มีอาชีพแยกต่างกััน	88
4.16 การเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของความต้องการจัดสวัสดิการสังคม ด้านการศึกษาของ ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเวียงน้ำ ที่มีอาชีพแยกต่างกััน	89
4.17 การเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของความต้องการจัดสวัสดิการสังคม ด้านนันทนาการ ของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเวียงน้ำ ที่มีอาชีพแยกต่างกััน	89
4.18 การเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของความต้องการจัดสวัสดิการสังคม ด้านที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเวียงน้ำ ที่มีอาชีพแยกต่างกััน	90
4.19 เปรียบเทียบความต้องการ ในการจัดสวัสดิการ สังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาล ตำบลเวียงน้ำ ที่มีรายได้เฉลี่ย / เดือนแยกต่างกััน	91
4.20 ข้อเสนอแนะความต้องการ ในการจัดสวัสดิการ สังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาล ตำบลเวียงน้ำ อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม	92

ตารางที่	หน้า
ข.1 ผลการวิเคราะห์ค่า IOC ของเครื่องมือ	118
ค.1 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม	121

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 ตัวอย่างการวางภาพประกอบการทำบทนิพนธ์	56
2.2 กรอบแนวคิดการวิจัย	62

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันโครงสร้างของประชากรโลกได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก ภูมิภาคต่าง ๆ ทั่วโลกกำลังประสบปัญหาจำนวนประชากรผู้สูงอายุมีจำนวนเพิ่มสูงขึ้นเรื่อย ๆ โดยเฉพาะในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก ไม่ว่าจะเป็นประเทศญี่ปุ่นและเกาหลีใต้ที่มีอัตราการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรผู้สูงอายุเร็วที่สุดในโลก หรือที่ประเทศจีนก็กำลังประสบปัญหาเช่นกัน โดยมีสัดส่วนประชากรผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วเพียงแค่ว่าในระยะเวลาเพียงหนึ่งช่วงอายุคนเท่านั้น สำหรับประเทศไทยก็กำลังเผชิญกับปัญหานี้ ซึ่งขณะนี้สังคมไทยกำลังถึงจุดเปลี่ยนที่น่าเป็นห่วง เนื่องจากประเทศไทยกำลังก้าวเข้าสู่ “สังคมผู้สูงอายุ” (Aging Society) อย่างเต็มตัวแล้ว ทั้งนี้การที่ประเทศไทยจะถูกจัดให้อยู่ใน “สังคมผู้สูงอายุ” ประเทศนั้นจะต้องมีประชากรผู้สูงอายุมากกว่าร้อยละ 10 ของประชากรทั้งหมด ซึ่งตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบัน โครงสร้างของประชากรในประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก “ผู้สูงอายุ” หรือบุคคลที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป มีจำนวนเพิ่มสูงขึ้นเรื่อย ๆ (จิราวัฒน์ จาคูพันธ์, 2551)

รายงานของสหประชาชาติ ระบุว่าจำนวนคนที่ก้าวเข้าสู่ภาวะผู้สูงวัยจะเพิ่มสูงขึ้นจากระดับปัจจุบันอีก 200 ล้านคน ไปอยู่ที่ 1,000 ล้านคน และจะเพิ่มขึ้นอีกเท่าตัวไปจนถึงระดับ 2,000 ล้านคน ในปี 2050 ขณะที่ทั้งอัตราการเกิดทารกและคนในวัยแรงงานในหลายประเทศกลับมีจำนวนลดน้อยลงอย่างน่าใจหาย เช่น สหรัฐที่จำนวนการเกิดทารกลดต่ำลงมากที่สุดเป็นประวัติการณ์ในปี 2011 ขณะที่สิงคโปร์ เมื่อปี 2010 อยู่ในอัตราส่วนที่ทารก 1.3 คน ต่อผู้หญิง 1 คน ส่วนญี่ปุ่นอัตราการเกิดในปี 2010 ลดลงมาอยู่ที่ 1.39 จุดขณะที่ปี 1925 อยู่ที่ 5.10 จุดซึ่งเกณฑ์เฉลี่ยของโลกในปี 2010 อยู่ที่ 2.52 จุด (ประชากรสูงวัยล้นโลก ชนวนวิกฤตเศรษฐกิจรอบใหม่, 2556)

รัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับผู้สูงอายุโดยได้มีการตรากฎหมายให้องค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง และกำหนดให้การสังคมสงเคราะห์และการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนชราเป็นอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 16(10)) ที่ให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง โดยให้การ

สังคมสงเคราะห์ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนชรา อีกทั้งรัฐธรรมนูญได้บัญญัติสิทธิของผู้สูงอายุไว้ว่าบุคคล ซึ่งมีอายุเกิน 60 ปีบริบูรณ์ และรายได้ไม่เพียงพอแก่การยังชีพ มีสิทธิได้รับสวัสดิการสิ่งอำนวยความสะดวก อันเป็นสาธารณะอย่างสมศักดิ์ศรี และความช่วยเหลือที่เหมาะสมจากรัฐ (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ตามมาตรา 53) และรัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านสังคม การสาธารณสุขการศึกษา และวัฒนธรรม ค้ำครองและพัฒนาเด็กและเยาวชน สนับสนุนการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาปฐมวัยส่งเสริมความเสมอภาคของหญิงและชาย เสริมสร้างและพัฒนาความเป็นปึกแผ่นของสถาบันครอบครัวและชุมชน รวมทั้งต้องสงเคราะห์และจัดสวัสดิการให้แก่ผู้สูงอายุผู้ยากไร้ ผู้พิการ หรือทุพพลภาพและผู้อยู่ในสภาวะยากลำบากให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและพึ่งพาตนเองได้ (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 ตามมาตรา 80)

ในปี พ.ศ. 2550 องค์การสหประชาชาติ ได้รายงานสถานการณ์ผู้สูงอายุทั่วโลกว่าจำนวนผู้สูงอายุของโลกมีจำนวนมากขึ้นและมีแนวโน้มที่จะเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ โดยระบุว่า ภายในระยะเวลา 20 ปีนี้จำนวนผู้สูงอายุจะเพิ่มขึ้นเป็นผู้สูงอายุ 1 คน ในพลเมืองทุก ๆ 8 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 12.5 และในอีก 150 ปี หนึ่งในสาม หรือร้อยละ 33.3 ของประชากรโลกจะเป็นผู้สูงอายุเช่นเดียวกันที่อัตราการเพิ่มขึ้นของจำนวนผู้สูงอายุในประเทศไทย ก็เป็นไปในแนวโน้มเดียวกับประชากรโลก คือการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรของประเทศไทยกำลังเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ กล่าวคือ ประชากรผู้สูงอายุจะมีสัดส่วนเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 9.5 ในปี พ.ศ. 2543 เป็นร้อยละ 13.8 ในปี พ.ศ. 2558 หรือร้อยละ 15.3 ในปี พ.ศ. 2563 โดยปัญหาจะเริ่มรุนแรงขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2560 เป็นต้นไป (วิทยาลัยประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2552, น. 11 - 12)

การประชุมสัมมนาวิชาการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุระดับชาติครั้งที่ 1/ 2556 เรื่อง “ผู้สูงวัยมุ่งสู่อำเภอสุขภาพดี 80 ปียังแจ๋ว” พบว่า ขณะนี้โลกเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุแล้ว โดยจากข้อมูลสถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล ในปี พ.ศ. 2555 พบว่า โลกมีประชากร จำนวน 7,058 ล้านคน มีผู้สูงอายุที่มีอายุ 65 ปีขึ้นไป จำนวน 565 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 8 ในขณะที่ผู้สูงอายุของประเทศไทยมีอายุ 65 ปีขึ้นไป มีมากถึงร้อยละ 12.59 ซึ่งถือว่ามากที่สุดในประเทศอาเซียน นอกจากนี้ยังพบว่าความก้าวหน้าด้านการแพทย์และสาธารณสุขของประเทศไทยทำให้อัตราการเกิดน้อยลง ประชากรมีอายุยืนยาวมากขึ้น คาดว่าอีก 20 ปีข้างหน้า ประเทศไทยจะเป็นสังคมสูงวัยระดับสุดยอดคือ มีสัดส่วนประชากรผู้สูงอายุ 65 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 20 ขึ้นไป หรืออาจกล่าวได้ว่าอีก 10 ปีข้างหน้า ในปี พ.ศ. 2564 ประเทศไทยจะกลายเป็น “สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ : Age Society และจากนั้นอีกเพียง 10 ปี ประเทศไทยจะกลายเป็น “สังคมสูงวัยระดับสุดยอด” (ไทยใกล้เข้าสู่สังคมสูงวัย หลังพบมีคนแก่มากสุดในอาเซียน, 2556)

ดังนั้นบทบาทในการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุในปัจจุบันและอนาคตจึงเป็นหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามกฎหมาย โดยเฉพาะปัญหาผู้สูงอายุที่มีแนวโน้มสูงชันขึ้นการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าหรือการสงเคราะห์ช่วยเหลือลดปัญหาในรูปแบบเดิม ๆ นั้น ไม่เพียงพอ ดังนั้นเมื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับผิดชอบภารกิจ ตามมาตรา 66 และ 67 รวมทั้งได้รับการถ่ายโอนอำนาจหน้าที่แล้ว หากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถปฏิบัติตามกฎหมาย และมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ และงานสวัสดิการสังคม ตลอดจนมีแผนจัดสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุอย่างเหมาะสมจะก่อให้เกิดผลดีต่อผู้สูงอายุในชุมชนที่จะรับบริการสวัสดิการสังคมจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างครอบคลุมทุกด้าน (พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, 2542, น. 48 - 66)

ผู้วิจัย เป็นผู้ปฏิบัติงานในกองสวัสดิการสังคม สังกัดเทศบาลตำบลเวียงน้าง อำเภอเมืองจังหวัดมหาสารคาม ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบงานด้านผู้สูงอายุ ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 ผู้วิจัย จึงมีความสนใจศึกษาความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเวียงน้าง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ว่ามีความต้องการการจัดสวัสดิการในด้านใดบ้าง เนื่องจากปัจจุบันมีผู้สูงอายุเพิ่มมากขึ้นทุกปี เพื่อนำผลการศึกษาที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนางานด้านสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเวียงน้าง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ให้เกิดประโยชน์ต่ออนุชลากรและผู้สูงอายุ ต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

1.2.1 เพื่อการศึกษาระดับความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเวียงน้าง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

1.2.2 เพื่อเปรียบเทียบความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเวียงน้าง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามเพศ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ย / เดือน

1.2.3 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเวียงน้าง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

1.3 สมมติฐานการวิจัย

1.3.1 ผู้สูงอายุที่มีเพศ รายได้ อาชีพ สถานภาพ และระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน

1.3.2 ผู้สูงอายุมีความต้องการบริการสวัสดิการสังคม โดยรวมและเป็นรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก

1.4 ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเวียง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตในการวิจัย ไว้ดังนี้

1.4.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเวียง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม โดยศึกษาจากแผนพัฒนางานสวัสดิการสังคมและสังคมสงเคราะห์แห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) ของกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (2549, น. 75 - 77) ดังนี้

1.4.1 ด้านสุขภาพอนามัย

1.4.2 ด้านการศึกษา

1.4.3 ด้านนันทนาการ

1.4.4 ด้านที่อยู่อาศัย

1.4.5 ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

1.4.6 ด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส

1.4.2 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.4.2.1 ประชากร (Population) คือ ผู้สูงอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลเวียง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 830 คน (สำนักทะเบียนราษฎรเทศบาลตำบลเวียง, 2557, น. 16)

1.4.2.2 กลุ่มตัวอย่าง (Sample) คือ ผู้สูงอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลเวียง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 270 คน ซึ่งได้มาโดยการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสูตรของ (Yamane, 1973, p. 727)

1.4.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

การวิจัยครั้งนี้ ได้วิจัย ณ พื้นที่เขตเทศบาลตำบลเวียง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 4 หมู่บ้าน ประกอบด้วย หมู่ที่ 1 บ้านหนองแวง หมู่ที่ 8 บ้านหนองแวง หมู่ที่ 9 บ้านหนองเส็ง และหมู่ที่ 11 บ้านหนองเจริญ

1.4.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา

ตั้งแต่เดือน พฤศจิกายน 2558 - มกราคม 2559

1.4.5 ขอบเขตด้านตัวแปร

1.4.5.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) คือ

- 1) เพศ
- 2) สถานภาพ
- 3) ระดับการศึกษา
- 4) อาชีพ
- 5) รายได้เฉลี่ย / เดือน

1.4.5.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variable) คือ ความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเวียง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม โดยศึกษาจากแผนพัฒนางานสวัสดิการสังคมและสังคมสงเคราะห์แห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2545 - 2549) ของกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (2549, น. 75 - 77) ดังนี้

- 1) ด้านสุขภาพอนามัย
- 2) ด้านการศึกษา
- 3) ด้านนันทนาการ
- 4) ด้านที่อยู่อาศัย
- 5) ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
- 6) ด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

การวิจัย ความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเวียงน้าง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ใช้นิยามศัพท์เฉพาะในการวิจัย ดังนี้

“ความต้องการสวัสดิการสังคม” หมายถึง ความประสงค์ของผู้สูงอายุที่ต้องการให้มีระบบการจัดบริการสังคมทั้งจากภาครัฐและเอกชน เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาสังคมและพัฒนาสังคม รวมทั้งการส่งเสริมความมั่นคงทางสังคมเพื่อให้ประชาชนสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้ในระดับมาตรฐาน โดยบริการดังกล่าวจะต้องตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานของประชาชนให้ได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม ซึ่งแบ่งเป็น 6 ด้าน ได้แก่

1. สวัสดิการด้านสุขภาพอนามัย หมายถึง การให้บริการสวัสดิการด้านสุขภาพอนามัยสำหรับประชาชนถือเป็นสิทธิของประชาชนที่จะได้รับการรักษาพยาบาลที่ได้มาตรฐานทั่วถึงมีประสิทธิภาพ โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย
2. สวัสดิการด้านการศึกษา หมายถึง การให้บริการสวัสดิการด้านการศึกษาสำหรับประชาชน ได้แก่ การให้ความรู้ที่จำเป็นต่อการเป็นผู้สูงอายุที่มีคุณภาพ การฝึกอาชีพที่เหมาะสม การจัดกิจกรรมเผยแพร่ข่าวสาร
3. สวัสดิการด้านนันทนาการ หมายถึง การให้บริการสวัสดิการด้านนันทนาการสำหรับประชาชน ได้แก่ การจัดตั้งชมรมผู้สูงอายุ การจัดตั้งอำนวยความสะดวกในที่สาธารณะ โครงการสวนสาธารณะและที่พักผ่อนหย่อนใจ
4. สวัสดิการด้านที่อยู่อาศัย หมายถึง การให้บริการสวัสดิการด้านที่อยู่อาศัยสำหรับประชาชน ได้แก่ การจัดตั้งสถานสงเคราะห์คนชรา โครงการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำเพื่อที่อยู่อาศัย
5. สวัสดิการด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน หมายถึง การให้บริการสวัสดิการด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินสำหรับประชาชน ได้แก่ การจัดบริการด้านรักษาความสงบและความปลอดภัยให้แก่ผู้สูงอายุในอาคาร สถานที่ ยานพาหนะ และส่งเสริมให้หน่วยงานภาครัฐและเอกชนให้การช่วยเหลือผู้สูงอายุที่ได้รับการทารุณกรรม ถูกแสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบด้วยกฎหมาย ถูกทอดทิ้ง
6. สวัสดิการด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส หมายถึง การให้บริการสวัสดิการด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส ได้แก่ การสงเคราะห์เบี้ยยังชีพรายเดือน การลดหย่อนภาษีรายได้แก่บุตรที่เลี้ยงดูบุพการี การจัดตั้งกองทุนเพื่อช่วยเหลือผู้สูงอายุ การสงเคราะห์ในการจัดงานศพตามประเพณี การจัดตั้งศูนย์บริการทางสังคม

“ผู้สูงอายุ” หมายถึง บุคคลซึ่งมีอายุเกินหกสิบปีบริบูรณ์ขึ้นไปและมีสัญชาติไทยตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 และมีชื่อในทะเบียนราษฎร ในเขตเทศบาลตำบลเวียงน้ำ อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

“เทศบาลตำบล” หมายถึง องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 13) พ.ศ. 2552 ในการวิจัยครั้งนี้ หมายถึง เทศบาลตำบลเวียงน้ำ อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

1.6 ประโยชน์ที่ได้รับ

1.6.1 ทำให้ทราบความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเวียงน้ำ อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ว่าอยู่ในระดับใดและความแตกต่างระหว่างความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ

1.6.2 ทำให้ได้ข้อมูลพื้นฐาน สำหรับให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาด้านสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ

1.6.3 เป็นแหล่งสารสนเทศทางวิชาการเรื่องเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเวียงน้ำ อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรม

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัย ได้ทำการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเวียงนาง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับผู้สูงอายุ
2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการของมนุษย์
3. แนวคิดเกี่ยวกับงานสวัสดิการสังคม
4. แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น
5. บริบทเทศบาล
6. เทศบาลตำบลเวียงนาง
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
8. กรอบแนวคิดการวิจัย

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับผู้สูงอายุ

2.1.1 ความหมายของผู้สูงอายุ

การมีอายุเพิ่มขึ้นเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงนี้ได้เริ่มตั้งแต่บุคคลเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ และมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาทำให้ผู้สูงอายุมีสภาพแวดล้อม จิตใจ สังคม และจิตวิญญาณที่แตกต่างไปจากวัยหนุ่มสาวในด้านการกำหนดช่วงแห่งการเข้าถึงความเป็นผู้สูงอายุและการกำหนดความหมายของผู้สูงอายุนี้ ได้มีผู้ให้ความหมาย ไว้ดังนี้

สมศักดิ์ ศรีสันติสุข (2536, น. 2) ได้ให้ความหมายว่า ผู้สูงอายุ หมายถึง บุคคลที่สังคมได้กำหนดเกณฑ์อายุ เมื่อมีชีวิตอยู่ในช่วงวัยสุดท้ายของชีวิต ซึ่งเป็นวัยเสื่อมทางร่างกายจิตใจและสังคม แต่ละคนจะปรากฏอาการเสื่อมแตกต่างกัน นอกจากอาการเสื่อมดังกล่าวแล้วยังใช้เกณฑ์อายุ 60 ปี เป็นเกณฑ์สากลเพื่อให้ทราบว่าคุณคนใดสมควรเป็นผู้สูงอายุนำมาพิจารณา ประกอบกันด้วย

สุรกุล เจนอบรม (2541, น. 6 - 7) กล่าวว่า ผู้สูงอายุ หมายถึง บุคคลที่มีชีวิตในช่วงสุดท้ายของชีวิต ซึ่งเป็นวัยแห่งการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย จิตใจ และหน้าที่การงานทางสังคม ซึ่งแต่ละบุคคลจะเกิดความเสื่อมแตกต่างกัน ได้กำหนดการเป็นบุคคลสูงอายุว่าบุคคลผู้จะเข้าข่ายเป็นผู้สูงอายุ

มีเกณฑ์ในการพิจารณาแตกต่างกัน โดยกำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาความเป็นผู้สูงอายุไว้ 4 ลักษณะ ดังนี้

1. พิจารณาความเป็นผู้สูงอายุ จากอายุจริงที่ปรากฏ (Chronological Aging) จากจำนวนปี หรืออายุที่ปรากฏจริงตามปฏิทิน โดยไม่นำเอาปัจจัยอื่นมาร่วมพิจารณาด้วย
2. พิจารณาความเป็นผู้สูงอายุ จากลักษณะการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย (Physiological Aging หรือ Biological Aging) กระบวนการเปลี่ยนแปลงนี้จะเพิ่มขึ้นตามอายุขัยในแต่ละปี
3. พิจารณาความเป็นผู้สูงอายุ จากลักษณะการเปลี่ยนแปลงทางจิตใจ (Psychological Aging) จากกระบวนการเปลี่ยนแปลงทางด้านจิตใจ สติปัญญา การรับรู้ และเรียนรู้ที่ถดถอยลง
4. พิจารณาความเป็นผู้สูงอายุ จากบทบาททางสังคม (Sociological Aging) จากบทบาทหน้าที่ทางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป การมีปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มบุคคล ตลอดจนความรับผิดชอบในการทำงานลดลง

จรัสวรรณ เทียนประภาส และพัชรี ดันศิริ (2542, น. 18) ได้ให้ความหมายผู้สูงอายุโดยทั่วไป หมายถึง บุคคลที่มีชีวิตอยู่ในช่วงวัยสุดท้ายของชีวิต ซึ่งเป็นวัยแห่งการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย จิตใจ และหน้าที่การงานทางสังคมและใช้เกณฑ์อายุ 60 ปีเป็นเกณฑ์สากล

สุพัตรา สุภาพ (2543, น. 48) ได้กล่าวว่า “ผู้สูงอายุ” มาจากศัพท์ภาษาอังกฤษว่า Elderly หรือ Aging ในประเทศไทยได้บัญญัติขึ้นโดย พล.ต.ต. อรรถสิทธิ์ สิทธิสุนทร เมื่อปี 2506 เนื่องจากที่ประชุมของผู้สูงอายุเห็นว่า ความแก่ หน่อม ชรา ไม่มีอะไรเป็นเครื่องวัดและเครื่องขีดกั้นกับทั้งไม่สมควรใช้คำว่าผู้ชรา เพราะจะทำให้รู้สึกหดหู่ จึงให้ใช้คำว่า ผู้สูงอายุ ตั้งแต่นั้นมาโดยให้ หมายถึง ผู้ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป มีความเสื่อมของร่างกายตามสภาพ มีกำลังถดถอยเชิงข้อจำกัด หรือเป็นผู้ที่มีโรคสมควรจะได้รับการช่วยเหลืออุปการะ

ศรีเรือน แก้วกังวาน (2545, น. 541) ได้แบ่งช่วงวัยของผู้สูงอายุเป็น 4 ช่วง ดังนี้

1. วัยสูงอายุตอนต้น (The Young Old) ช่วงอายุ 60 - 69 ปี เป็นช่วงที่ต้องพบกับความเปลี่ยนแปลงของชีวิตที่เป็นภาวะวิกฤติหลายด้าน เช่น การเกษียณอายุ การเสียชีวิตของญาติสนิท หรือคู่ครอง รายได้ลดลง การสูญเสียบทบาททางสังคมโดยทั่วไป ช่วงนี้บุคคลยังคงแข็งแรงแต่อาจต้องพึ่งพาผู้อื่นบ้าง อย่างไรก็ตามผู้ที่ได้รับการศึกษาสูงจะรู้จักปรับตัวช่วงนี้เป็นช่วงที่ยังมีสมรรถภาพด้านต่าง ๆ มากการปรับตัวควรใช้แบบ Engagement คือ ยังร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ทางสังคมทั้งในและนอกครอบครัว

2. วัยสูงอายุตอนกลาง (The Middle Age Old) ช่วงอายุ 70 - 79 ปี เป็นช่วงที่เริ่มเจ็บป่วย เพื่อน และสมาชิกในครอบครัวที่อยู่ใกล้เคียงกันเริ่มเสียชีวิตมากขึ้น การเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมน้อยลง ซึ่งเป็นการปรับตัวแบบ Disengagement คือ การเลิกเกี่ยวข้องกับกิจกรรมต่าง ๆ ของสังคม

3. วัยสูงอายุมาก (The Old Old) ช่วงอายุ 80 - 89 ปี ผู้ที่มีอายุช่วงนี้จะปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมมากขึ้น เพราะสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมกับคนอายุช่วงนี้ต้องมีความเป็นส่วนตัวมากขึ้นแต่ต้องอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ยังกระตุ้นความมีสมรรถภาพในแง่ต่าง ๆ ตามวัย (Both Privacy And Stimulating) ผู้สูงวัยระยะนี้ต้องการความช่วยเหลือจากผู้อื่นมากกว่าวัยที่ผ่านมา

4. วัยสูงอายุมาก ๆ (The Very Old Old) ช่วงอายุ 90 ปีขึ้นไป ผู้ที่มีระดับอายุนี้มีจำนวนค่อนข้างน้อย เป็นระยะที่มักมีปัญหาด้านสุขภาพมาก ผู้ที่อายุอยู่ในระดับนี้ควรทำกิจกรรมที่ไม่ต้องแข่งขัน ควรทำกิจกรรมที่ตนเองพอใจและอยากทำ ผู้สูงอายุกลุ่มนี้ได้ผ่านวิกฤติต่าง ๆ ของชีวิตมาแล้วด้วยดีมากมายช่วงนี้จะเป็นคาบแห่งความสุขสงบพอใจในตนเองเนื่องจากประสิทธิภาพการทำงานของอวัยวะต่าง ๆ ในร่างกายลดน้อยเป็นผลจากความเสื่อมตามกระบวนการสูงวัยซึ่งเป็นตามอายุขัย (Life Span) ซึ่งบางครั้งอาจกล่าวได้ว่า เป็นมิติทางเวลาที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงไปสู่ความสูงวัยเป็นความสูงวัยตามวัย (Chronological Aging) เป็นความสูงวัยตามปีปฏิทิน โดยนับจากปีที่เกิดเป็นต้นไปและบอกได้ทันทีว่าใครมีอายุมากหรือน้อยเพียงใด มิติที่สองเป็นความสูงวัยมิติทางจิตใจ (Psychological Aging) เป็นมิติของความสูงวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงในหน้าที่ของการรับรู้ กระบวนการความคิด ความจำ การเรียนรู้ ชาญปัญญา และลักษณะของบุคลิกภาพที่ปรากฏในระยะต่าง ๆ ของชีวิตและคนที่มียุวมามากขึ้นมิติสุดท้ายเป็นความสูงวัยมิติทางสังคม (Social Aging) เป็นมิติที่คำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงบทบาท หน้าที่ สถานภาพของผู้สูงอายุในระบบสังคม เช่น ครอบครัว ชุมชน หน่วยงานของราชการ สโมสร และอื่น ๆ เป็นต้น

พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 ได้ให้ความหมายว่า ผู้สูงอายุ หมายถึง บุคคล ซึ่งมีอายุเกิน 60 ปีขึ้นไป และมีสัญชาติไทย (กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2547, น. 2) ผู้สูงอายุ (พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 มาตรา 3) หมายถึง บุคคล ซึ่งมีอายุเกิน 60 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป และมีสัญชาติไทย

Hal (1976, pp. 3 - 4, อ้างถึงใน แสงเดือน มุสิกกรรมณี, 2545, น. 7) ได้แบ่งการสูงอายุของบุคคลออกเป็น 4 ประเภท คือ

1. การสูงอายุตามวัย (Chronological Aging) หมายถึง การสูงอายุตามปีปฏิทิน โดยการนับจากปีที่เกิดเป็นต้นไป และบอกได้ทันทีว่า ใครมีอายุน้อยเพียงใด
2. การสูงอายุตามสภาพร่างกาย (Biological Aging) เป็นการพิจารณาการสูงอายุจากสภาพร่างกาย และสรีระของบุคคลที่เปลี่ยนไป เมื่อมีอายุเพิ่มขึ้น เนื่องจากประสิทธิภาพการทำงานของอวัยวะต่าง ๆ ในร่างกายลดน้อยลง เป็นผลมาจากความเสื่อมโทรมตามกระบวนการสูงอายุเป็นไปตามอายุขัยของแต่ละบุคคล
3. การสูงอายุตามสภาพจิตใจ (Psychological Aging) เป็นการเปลี่ยนแปลงในหน้าที่การรับรู้ แนวความคิด ความจำ การเรียนรู้ เชาวน์ปัญญา และลักษณะบุคลิกภาพที่ปรากฏในระยะเวลาต่าง ๆ ของชีวิตแต่ละคนที่มีอายุเพิ่มขึ้น
4. การสูงอายุตามสภาพสังคม (Sociological Aging) เป็นการเปลี่ยนแปลงในบทบาทหน้าที่สถานภาพของบุคคลในระบบสังคม รวมทั้งความคาดหวังของสังคมต่อบุคคลนั้น ซึ่งเกี่ยวกับอายุ การแสดงออกตามคุณค่าและความต้องการของสังคม

World Health Organization (1995) ให้ความหมายของผู้สูงอายุว่าหมายถึง ประชาชนผู้มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป

โดยสรุป คำจำกัดความของคำว่า ผู้สูงอายุ หรือวัยชรา ในแต่ละสังคม หรือแต่ละประเทศจะให้ความหมายที่ต่างกันไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับอายุโดยเฉลี่ยของการทำงาน หรือสภาพทางร่างกายของผู้สูงอายุ สภาพทางสังคมเศรษฐกิจและวัฒนธรรมของแต่ละประเทศ เช่น ในประเทศสหรัฐอเมริกาถืออายุ 65 ปี กลุ่มประเทศสแกนดิเนเวียถืออายุ 67 ปี แต่ที่สำคัญอายุไม่ได้เป็นเครื่องบ่งบอกว่าใครเป็นผู้สูงอายุ เพราะว่ามีคนเป็นจำนวนมากถึงแม้ว่าจะอายุ 60 ปี หรือ 65 ปี ก็มีสุขภาพแข็งแรงทั้งทางร่างกายและจิตใจในขณะที่คนอายุน้อยกว่าบางคนกลับมีสภาพร่างกายและจิตใจเสื่อมโทรมเสียมากกว่า ถึงแม้ว่าอายุจะไม่ได้เป็นเครื่องชี้เพียงอย่างเดียวว่าบุคคลใดชราภาพหรือสูงอายุ แต่อายุนั้นนำมาใช้เป็นแนวทางหนึ่งที่จะทราบได้ว่าบุคคลใดสมควรจะเป็นคนชรา หรือเป็นผู้สูงอายุ ดังนั้น ตามหลักเกณฑ์มาตรฐานสากลขององค์การระหว่างประเทศ จึงใช้อายุเป็นเกณฑ์ในการกำหนดการเริ่มต้นของการเป็นผู้สูงอายุ สำหรับสังคมไทยคงที่ได้กล่าวมาแล้วในข้างต้น ผู้สูงอายุจะหมายถึงคนที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ตามเกณฑ์ของกฎหมายเพื่อปลดเกษียณอายุข้าราชการและตามกฎหมายอื่น ๆ รวมทั้งจารีตประเพณีบางอย่าง

2.1.2 การเปลี่ยนแปลงในวัยสูงอายุ

วิไลวรรณ ทองเจริญ (2536, น. 65 - 84) ได้กล่าวถึง การเปลี่ยนแปลงในวัยสูงอายุว่าเป็นการเสื่อมถอย และแบบแผนการดำเนินชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไป และได้กำหนดให้ผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป ทั้งเพศชาย และเพศหญิง เป็นการกำหนดตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 และเป็นมาตรฐานสากลขององค์การสหประชาชาติความสูงอายุนั้นจะขึ้นอยู่กับเวลาของการมีชีวิตและสัมพันธ์โดยตรงกับความเจริญและความเสื่อมถอยของร่างกายมนุษย์ ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้วัยสูงอายุเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทุกองค์ประกอบของมนุษย์ ดังนี้

1. การเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย (Physiological Changes) ผู้สูงอายุจะมีการเปลี่ยนแปลงแห่งความเสื่อมอย่างถดถอยลงทุกระบบของร่างกาย ผิวหนังบางลง เหี่ยวยุบนิ่มขาดง่าย การระบายความร้อนไม่ดี ผงขมมีจำนวนลดลง การเคลื่อนไหว และความคิดเชิงซ้ำสาวยตาเสื่อม มองเห็นไม่ชัด หูตึง การรับกลิ่นลดลง กล้ามเนื้ออ่อนแรง กระดูกเสื่อมระบบหัวใจและหลอดเลือดเสื่อม ระบบภูมิคุ้มกันทำงานลดลง ระบบทางเดินหายใจเสื่อมลงทำให้เกิด โรคต่าง ๆ ได้ง่าย เช่น โรคหัวใจ โรคความดันโลหิตสูง โรคติดเชื้อต่าง ๆ ซึ่งความเสื่อมจะเกิดขึ้นกับบุคคลไม่เท่ากันขึ้นกับกรรมพันธุ์ เพศ อาชีพ การดูแลสุขภาพ อาหาร สิ่งแวดล้อมต่าง ๆ รอบตัวผู้สูงอายุ ส่งผลให้ผู้สูงอายุมีสภาพร่างกายที่อ่อนแอความสามารถในการช่วยเหลือ หรือดูแลตนเองก็ลดลงไป เหล่านี้ล้วนชักนำไปสู่การเจ็บป่วยของผู้สูงอายุทั้งนั้น

2. การเปลี่ยนแปลงทางจิตใจ (Psychological Changes) ผู้สูงอายุมักจะมีการเปลี่ยนแปลงบุคลิกภาพไปตามความคิดเห็นของตน ซึ่งอาจเกิดจากการรับรู้ในเรื่องของอายุและการยอมรับของสังคม ซึ่งผู้สูงอายุมักรู้สึกว่าตน ไม่เป็นที่ต้องการของผู้ที่อ่อนวัยกว่า จึงมักมีบุคลิกภาพใจน้อย อ่อนไหวง่าย รู้สึกไม่มั่นคง ไม่ปลอดภัย ช่างบ่น โกรธง่าย คิดถึงแต่ตนเองการเปลี่ยนแปลงด้านความรู้ความจำ ผู้สูงอายุจะมีการเรียนรู้ช้าลงมีความลำบากในเรื่องความจำระยะสั้นแต่การเรียกกลับ ซึ่งเป็นความจำระยะยาวยังคงสูงอยู่ ในด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ผู้สูงอายุมืออยู่มาก ในด้านสติปัญญาผู้สูงอายุปกติจะมีการเปลี่ยนแปลงด้านสติปัญญาเสื่อมถอยลงเพียงเล็กน้อยหรือไม่เปลี่ยนแปลงเลย

3. การเปลี่ยนแปลงทางสังคม (Social Changes) เมื่อบุคคลเข้าสู่วัยสูงอายุภาระหน้าที่และบทบาททางสังคมจะลดลง เนื่องจากข้อจำกัดทางร่างกายและการเกษียณอายุทำให้ผู้สูงอายุห่างจากสังคมออกไป เพื่อนฝูงลดลง รายได้ลดลง แบบแผนการดำเนินชีวิตเปลี่ยนไป นอกจากนี้การเปลี่ยนแปลงของประเทศจากสังคมเกษตรกรรมมาเป็นสังคมอุตสาหกรรมทำให้มีการเปลี่ยนแปลงลักษณะของครอบครัวจากครอบครัวขยายมาเป็นครอบครัวเดี่ยวเป็นเหตุให้ผู้สูงอายุต้องอยู่ตามลำพังมากขึ้น ทำให้เกิดความรู้สึกเหงา โดดเดี่ยว อีกทั้งการสูญเสียเพื่อนฝูงและคู่ชีวิต ก็ทำให้ผู้สูงอายุรู้สึกโดดเดี่ยวมากขึ้นจะรู้สึกซึมเศร้า สิ้นหวัง ซึ่งเป็นอันตรายต่อสุขภาพจิต

2.1.3 ปณิญาผู้สูงอายุไทย

ศศิพัฒน์ ยอดเพชร (2544, น. 50 - 52) กล่าวว่า ปณิญาผู้สูงอายุไทยได้เริ่มขึ้นจากการที่องค์การสหประชาชาติได้จัดประชุมสมัชชาโลกว่าด้วยผู้สูงอายุที่กรุงเวียนนา ประเทศออสเตรีย ในปี พ.ศ. 2525 โดยได้กำหนดแผนปฏิบัติการระยะยาวระหว่างประเทศเกี่ยวกับผู้สูงอายุซึ่งประเทศไทยได้ตระหนักถึงความสำคัญของผู้สูงอายุ โดยปี พ.ศ. 2525 คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้วันที่ 13 เมษายน ของทุกปีเป็น “วันผู้สูงอายุแห่งชาติ” รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ได้บัญญัติถึงเรื่องการสงเคราะห์และจัดสวัสดิการให้แก่ผู้สูงอายุในหมวดแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ เพื่อให้ผู้สูงอายุได้รับความช่วยเหลือมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและพึ่งพาตนเองได้ นอกจากนี้ผู้แทนจากองค์การที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุทั้งภาครัฐและเอกชนและองค์การผู้สูงอายุ จึงได้ร่วมกันจัดทำปณิญาผู้สูงอายุเพื่อถือปฏิบัติให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้สูงอายุปณิญาผู้สูงอายุไทยเป็นพันธกรณีเพื่อให้ผู้สูงอายุได้มีคุณภาพชีวิตที่ดีได้รับการคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิ จึงได้กำหนดสาระสำคัญ ไว้ดังนี้

1. ผู้สูงอายุต้องได้รับปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่าและศักดิ์ศรี ได้รับการพิทักษ์และคุ้มครองให้พ้นจากการถูกทอดทิ้ง และละเมิดสิทธิโดยปราศจากการเลือกปฏิบัติ โดยเฉพาะผู้สูงอายุที่ไม่สามารถพึ่งตนเอง หรือครอบครัวได้และผู้พิการที่สูงอายุ
2. ผู้สูงอายุควรอยู่กับครอบครัวโดยได้รับความเคารพ ความเข้าใจความเอื้ออาทร การดูแลเอาใจใส่ การยอมรับบทบาทของกันและกันระหว่างสมาชิกในครอบครัวเพื่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีในการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข
3. ผู้สูงอายุควรได้รับโอกาสในการศึกษา เรียนรู้และพัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างต่อเนื่อง เข้าถึงข้อมูลข่าวสาร และบริการทางสังคมอันเป็นประโยชน์ในการดำรงชีวิตเข้าใจถึงความเปลี่ยนแปลงของสังคมรอบด้าน เพื่อสามารถปรับตัวของตนให้สมวัย
4. ผู้สูงอายุได้ถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ให้สังคมมีโอกาสได้ทำงานที่เหมาะสมกับวัยตามความสมัครใจ โดยได้รับค่าตอบแทนที่เป็นธรรม เพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจและเห็นชีวิตมีคุณค่า
5. ผู้สูงอายุควรได้เรียนรู้ในการดูแลสุขภาพอนามัยของตนเอง ต้องมีหลักประกัน และสามารถเข้าถึงบริการด้านสุขภาพอนามัยอย่างครบวงจรโดยเท่าเทียมกัน รวมทั้งได้รับการดูแลจนถึงวาระสุดท้ายของชีวิตอย่างสงบตามศรัทธา
6. ผู้สูงอายุควรมีบทบาทและส่วนร่วมในกิจกรรมของครอบครัว ชุมชนและสังคม โดยเฉพาะการรวมกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยน เรียนรู้ และความเข้าใจอันดีระหว่างผู้สูงอายุด้วยกัน และกับบุคคลทุกวัย

7. รัฐโดยการมีส่วนร่วมขององค์กรภาคเอกชน ประชาชน สถาบันสังคมต้องกำหนดนโยบายและแผนหลักด้านผู้สูงอายุ ส่งเสริมและประสานให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องให้บรรลุตามเป้าหมาย

8. รัฐโดยการมีส่วนร่วมขององค์กรภาคเอกชน ประชาชน สถาบันสังคมต้องตรากฎหมายว่าด้วยผู้สูงอายุเพื่อเป็นหลักประกันและการบังคับใช้ในการพิทักษ์สิทธิคุ้มครองสวัสดิภาพ และจัดสวัสดิการแก่ผู้สูงอายุ

9. รัฐโดยมีส่วนร่วมขององค์กรภาคเอกชน ประชาชน สถาบันสังคมต้องรณรงค์ปลูกฝังค่านิยมให้สังคมตระหนักถึงคุณค่าของผู้สูงอายุตามวัฒนธรรมไทยที่เน้นความกตัญญูกตเวที และความเอื้ออาทรต่อกัน

2.1.4 แผนพัฒนางานสวัสดิการสังคมและสังคมสงเคราะห์แห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2545 - 2549)

กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (2549, น. 83 - 85) ได้กำหนดสาระเป็นแผนแม่บทเพื่อชี้แจงการดำเนินงานด้านสวัสดิการสังคมและสังคมสงเคราะห์ โดยให้ความสำคัญกับวิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์การพัฒนา การแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติ และการจัดการประเมินผลเพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้นำไปจัดทำแผนปฏิบัติการรองรับให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชน ดังนี้

1. สถานการณ์ของการพัฒนาสวัสดิการสังคมและสังคมสงเคราะห์ในประเทศไทย
ประเทศไทยได้เกิดวิกฤตเศรษฐกิจในปี 2540 ได้ส่งผลกระทบต่อสังคมอย่างรุนแรงก่อให้เกิดปัญหาสังคมในด้านต่าง ๆ ตามมา พบว่า ปัญหาสังคมเร่งด่วนที่ต้องแก้ไข ได้แก่ ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด ปัญหาความยากจนและการว่างงาน ปัญหาโรคเอดส์ ปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ปัญหาด้านการศึกษา ปัญหาครอบครัว ปัญหาความเสื่อมโทรมทางด้านจิตใจ และศีลธรรม ปัญหาด้านสุขภาพอนามัย และปัญหากลุ่มผู้ด้อยโอกาส ได้แก่ ปัญหาคนเร่ร่อนขอทาน ปัญหาการทอดทิ้งเด็ก ผู้สูงอายุ และคนพิการ

2. ยุทธศาสตร์การพัฒนา

เพื่อให้การส่งเสริมและพัฒนาาระบบความมั่นคงทางสังคม การปฏิรูปการบริหารจัดการและพัฒนาวิธีการ และมาตรฐานการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ พร้อมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนเข้าถึงและตรวจสอบระบบบริการทางสังคมได้ โดยการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ภาคประชาสังคม องค์กรเอกชน องค์กรธุรกิจ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสถาบันสังคมให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการสวัสดิการสังคมทั้งในระดับครอบครัว ชุมชน และประเทศตลอดจนพัฒนาบุคลากร และอาสาสมัครในการปฏิบัติงานสวัสดิการสังคมและสังคมสงเคราะห์ให้เพียงพอ

มีการตรวจสอบและควบคุมจรรยาบรรณ รวมทั้งพัฒนาวิธีการทางสังคมสงเคราะห์ เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม และสอดคล้องกับบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ มาตรา 76 มาตรา 80 มาตรา 82 มาตรา 83 และมาตรา 86 เพื่อให้สามารถดำเนินการคุ้มครองทางสังคมแก่ประชาชนทั่วไป ระดับบุคคล กลุ่มชุมชนได้อย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ จึงได้กำหนดมาตรการในการพัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมโดยคำนึงถึงหลักบูรณาการ และให้ครอบคลุมงานสวัสดิการสังคมด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ ดังนี้

2.1 สวัสดิการด้านสุขภาพอนามัย

2.1.1 ให้ความสำคัญแก่การสร้างหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าโดยสนับสนุนทุกภาคส่วนของสังคมมีส่วนร่วมในการพัฒนาสุขภาพและสภาพแวดล้อมทางสังคมให้เอื้อต่อการเสริมสร้างให้คนมีสุขภาพดี

2.1.2 ปรับปรุงพัฒนาระบบประกันสุขภาพให้มีประสิทธิภาพเป็นธรรมและครอบคลุมผู้ด้อยโอกาสและประชาชนทุกคน ควบคู่กับการสร้างแรงจูงใจทั้งในระดับบุคคลและองค์กรที่นำไปสู่การส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรคในระบบประกันสุขภาพ

2.1.3 ส่งเสริมพัฒนามาตรฐานการดำเนินงานสังคมสงเคราะห์ทางการแพทย์ฝ่ายกายและฝ่ายจิต และปรับปรุงดำเนินงานเพื่อให้สามารถรองรับการสร้างหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า

2.1.4 สร้างกลไกในการประเมินผลระบบสุขภาพทั้งในด้านคุณภาพความเป็นธรรมและประสิทธิภาพโดยมีตัวชี้วัดที่ชัดเจน โดยเฉพาะการจัดระบบสุขภาพในการดูแลผู้ยากจนและผู้ด้อยโอกาส

2.2 สวัสดิการด้านการศึกษา

2.2.1 เพิ่มโอกาสการเข้าถึงการเรียนรู้ของทุกคน ทุกกลุ่มเป้าหมาย ให้มีการศึกษา ฝึกอบรม แก่ผู้ว่างงาน ผู้สูงอายุ โดยการสนับสนุนให้สถานศึกษามีความพร้อมในการจัดการศึกษาในระบบโรงเรียน การศึกษานอกระบบโรงเรียน และการศึกษาตามอัธยาศัย

2.2.2 การใช้สื่อเพื่อการศึกษาทุกรูปแบบเพื่อให้กระจายสู่ประชาชนทุกกลุ่มเป้าหมาย

2.2.3 ส่งเสริมการศึกษาพิเศษแก่ผู้พิการ และขยายโอกาสทางการศึกษาแก่ผู้ยากจน และผู้ด้อยโอกาส

2.3 สวัสดิการด้านนันทนาการ

2.3.1 สนับสนุนกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ โดยให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เชิงนิเวศน์และเชิงวัฒนธรรม

2.3.2 พัฒนาสวนสาธารณะ สวนสุขภาพ และสนามกีฬาในเมืองให้เพียงพอ

2.3.3 ส่งเสริมการออกกำลังกายและเล่นกีฬาเพื่อสุขภาพ

2.4 สวัสดิการด้านที่อยู่อาศัย

2.4.1 จัดหาที่อยู่อาศัยตามความต้องการของประชาชน โดยเน้นกลุ่มผู้มีรายได้น้อย ผู้ใช้แรงงาน และผู้สูงอายุ

2.4.2 พัฒนาที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อยให้มีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง และปรับปรุงชุมชนให้น่าอยู่มีสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ดี มีระบบสาธารณูปโภคและคุณภาพชีวิตที่เหมาะสม โดยส่งเสริมให้องค์กรชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของตนเอง

2.4.3 จัดหาที่อยู่อาศัยชั่วคราวให้แก่ประชาชนที่ประสบปัญหาความทุกข์ยากเดือดร้อนได้อย่างทั่วถึง

2.5 สวัสดิการด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

2.5.1 การพิทักษ์สิทธิและคุ้มครองสวัสดิภาพแก่เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ

2.5.2 ส่งเสริมให้หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ และภาคเอกชนดำเนินการในกิจกรรมที่มุ่งเสริมสร้างสังคมสมานฉันท์ มีขันติธรรม เคารพต่อความหลากหลายของบุคคลกลุ่มต่าง ๆ บนพื้นฐานของศาสนา ชาติพันธุ์ เพศ และวัย เพื่อจัดความขัดแย้งและการเลือกปฏิบัติ

2.5.3 พัฒนาระบบและวิธีการในการเฝ้าระวัง การป้องกันสาธารณภัย และการช่วยเหลืออย่างครบวงจร

2.6 สวัสดิการด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส

2.6.1 ปรับปรุงกฎหมายที่มีอยู่ให้มีสภาพบังคับมากขึ้น เอื้อให้คนจนและผู้ด้อยโอกาส ได้รับสิทธิ โอกาส และความเสมอภาคในด้านต่าง ๆ

2.6.2 โครงการสวัสดิการผู้สูงอายุให้แก่ผู้สูงอายุที่มีฐานะยากจนไร้ที่อยู่อาศัยและขาดผู้อุปการะในรูปของศูนย์บริการผู้สูงอายุ

2.6.3 การสงเคราะห์เบี้ยยังชีพเป็นรายเดือน

2.6.4 สนับสนุนให้มีโครงการลงทุนเพื่อสังคมได้มีโครงการช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส โดยใช้กระบวนการชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม

2.6.5 ส่งเสริมบทบาทของครอบครัวและชุมชนในการดูแลผู้สูงอายุ โดยการปลูกจิตสำนึก และใช้มาตรการการลดหย่อนภาษีรายได้แก่บุตร ซึ่งเป็นผู้อุปการะเลี้ยงดูผู้สูงอายุ ที่เป็นบุพการี

2.1.5 แผนยุทธศาสตร์ผู้สูงอายุแห่งชาติฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545 - 2564)

คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานผู้สูงอายุแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี (2545, น. 30 - 35) แผนฉบับนี้ จัดแบ่งแผนยุทธศาสตร์ออกเป็น 5 ยุทธศาสตร์ ดังนี้

1. ยุทธศาสตร์ด้านการเตรียมความพร้อมของประชากรเพื่อวัยสูงอายุที่มีคุณภาพ
2. ยุทธศาสตร์ด้านการส่งเสริมผู้สูงอายุ
3. ยุทธศาสตร์ด้านระบบคุ้มครองทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ
4. ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการเพื่อการพัฒนาทางด้านผู้สูงอายุระดับชาติและการพัฒนาบุคลากรด้านผู้สูงอายุ
5. ยุทธศาสตร์การประมวลและพัฒนาองค์ความรู้ด้านผู้สูงอายุและการติดตามประเมินผลการดำเนินการตามแผนผู้สูงอายุแห่งชาติ

หมวดที่ 1 ยุทธศาสตร์ ด้านการเตรียมความพร้อมของประชากรเพื่อวัยสูงอายุที่มีคุณภาพ

1. มาตรการ หลักประกันด้านรายได้เพื่อวัยสูงอายุ
 - 1.1 ขยายหลักประกันยามชราภาพให้ครอบคลุมบุคคลทั่วไป
 - 1.2 ส่งเสริมการออมตั้งแต่วัยต้น
 - 1.3 ลดหย่อนภาษีเพื่อส่งเสริมการออมเพื่อชราภาพ
2. มาตรการ การให้การศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต
 - 2.1 ส่งเสริมพฤติกรรมอนามัยตั้งแต่วัยเด็กให้มีหลักสูตรวิชาการดูแลสุขภาพและพฤติกรรมอนามัย
 - 2.2 ส่งเสริมและจัดบริการการศึกษาต่อเนื่องตลอดชีวิตทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อความเข้าใจชีวิตและพัฒนาการในแต่ละวัยและเพื่อเตรียมตัวเข้าสู่วัยสูงอายุที่เหมาะสม
 - 2.3 รมรงค์ให้สังคมตระหนักถึงความจำเป็นของการเตรียมการเข้าสู่การเป็นผู้สูงอายุที่มีคุณภาพ
 - 2.4 เตรียมการสำหรับผู้ที่เข้าสู่วัยสูงอายุที่มีความรู้ที่ถูกต้องในทำเรื่องที่จำเป็น (Pre - Retirement Program)

3. มาตรการ การปลูกจิตสำนึกให้คนในสังคมตระหนักถึงคุณค่าและศักดิ์ศรีของผู้สูงอายุ

3.1 ปรับปรุงระบบการศึกษาให้เกิดการเรียนรู้และประชาชนทุกวัยมีส่วนร่วมในการดูแลรับผิดชอบครอบครัว ผู้สูงอายุและชุมชน

3.2 จัดให้มีการศึกษาเกี่ยวกับผู้สูงอายุ ทั้งการศึกษาในระบบการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยเริ่มตั้งแต่ระดับอนุบาล

3.3 ส่งเสริมให้มีกิจกรรมสัมพันธ์ระหว่างผู้สูงอายุและเยาวชน โดยดำเนินการเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมการศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม และการกีฬา

3.4 รณรงค์ให้สังคมมีจิตสำนึกและตระหนักถึงคุณค่าและศักดิ์ศรีของผู้สูงอายุ หมวดที่ 2 ยุทธศาสตร์ด้านการส่งเสริมผู้สูงอายุ

1. มาตรการ ส่งเสริมความรู้ ด้านการส่งเสริมสุขภาพ ป้องกัน ดูแลตนเองเบื้องต้น

1.1 จัดบริการการอบรมในรูปแบบที่หลากหลายและเหมาะสมแก่ผู้สูงอายุ

1.2 จัดบริการให้คำปรึกษาทั่วไปในสถานบริการทางสุขภาพของรัฐและเอกชน

1.3 ดำเนินการให้มีการสื่อข้อมูลข่าวสารแก่ผู้สูงอายุอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

2. มาตรการ ส่งเสริมการอยู่ร่วมกันและสร้างความเข้มแข็งขององค์กรผู้สูงอายุ

2.1 ส่งเสริมการจัดตั้งชมรมผู้สูงอายุและเครือข่าย

2.2 สนับสนุนกิจกรรมขององค์กรเครือข่ายผู้สูงอายุ

3. มาตรการ ส่งเสริมด้านการทำงานและการหารายได้ของผู้สูงอายุ

3.1 ส่งเสริมการทำงานทั้งเป็นเวลาและไม่เป็นเวลา ทั้งในระบบและนอกระบบ

3.2 ส่งเสริมการฝึกอาชีพและจัดหางานให้เหมาะสมกับวัยและความสามารถ

3.3 ส่งเสริมการรวมกลุ่มของชุมชนเพื่อจัดทำกิจกรรมเสริมรายได้ โดยให้

ผู้สูงอายุมีส่วนร่วมด้วย

4. มาตรการ สนับสนุนผู้สูงอายุที่มีศักยภาพ

4.1 ประกาศเกียรติคุณผู้สูงอายุที่เป็นตัวอย่างที่ดีของสังคม

4.2 ส่งเสริมและเปิดโอกาสให้มีการเผยแพร่ภูมิปัญญาของผู้สูงอายุและให้มี

ส่วนร่วมในกิจกรรมสังคมด้านต่าง ๆ

5. มาตรการ ส่งเสริมสนับสนุนสื่อทุกประเภทให้มีรายการเพื่อผู้สูงอายุและสนับสนุนให้ผู้สูงอายุได้รับความรู้และสามารถเข้าถึงข่าวสารและสื่อ

5.1 ส่งเสริมสนับสนุนสื่อทุกประเภทให้มีรายการเพื่อผู้สูงอายุ

5.2 ส่งเสริมการผลิตและการเข้าถึงสื่อและข่าวสารที่มีประสิทธิภาพสำหรับ

ผู้สูงอายุ

ต่อเนื่อง

5.3 ดำเนินการให้ผู้สูงอายุสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารจากสื่อต่าง ๆ ได้อย่าง

6. มาตรการ ส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้สูงอายุมีที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมและปลอดภัย

6.1 กำหนดมาตรฐานขั้นต่ำสำหรับที่พักอาศัยและสภาพแวดล้อมของผู้สูงอายุ

6.2 สนับสนุนให้องค์กรทั้งภาครัฐ ชุมชนและเอกชน เข้ามามีส่วนร่วมในการรับผิดชอบและจัดบริการด้านที่พักอาศัยและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุ

6.3 กำหนดมาตรการแหล่งเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำเพื่อที่อยู่อาศัย การปรับปรุงเพื่อที่อยู่อาศัย และระบบสาธารณูปโภคสำหรับผู้สูงอายุ

หมวดที่ 3 ยุทธศาสตร์ด้านระบบคุ้มครองทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ

1. มาตรการ คุ้มครองด้านรายได้

1.1 จัดสวัสดิการด้านรายได้แก่ผู้สูงอายุที่ยากจนและไม่มีแหล่งพึ่งพิงที่เพียงพอ

1.2 ขยายหลักประกันยามชราภาพให้ครอบคลุมผู้สูงอายุ

1.3 ส่งเสริมการจัดตั้งกองทุนในชุมชนที่มีวัตถุประสงค์ครอบคลุมผู้สูงอายุ

2. มาตรการ หลักประกันสุขภาพ

2.1 พัฒนาและส่งเสริมระบบประกันสุขภาพที่มีคุณภาพสำหรับผู้สูงอายุทุกคน

3. มาตรการ ด้านครอบครัวผู้ดูแล และการคุ้มครอง

3.1 ลดหย่อนภาษีสำหรับผู้ดูแลผู้สูงอายุที่ช่วยตัวเองไม่ได้

3.2 เร่งรัดให้มีกฎหมายและแนวปฏิบัติในการคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิของผู้สูงอายุที่ได้รับการทารุณกรรม หรือการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมหรือถูกทอดทิ้งจนเกิดผลเสียร้ายแรงของสุขภาพกายและ / หรือสุขภาพจิต

3.3 ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้อยู่กับครอบครัวอย่างมีคุณภาพและต่อเนื่องจนวาระ

สุดท้ายของชีวิต

3.3.1 รณรงค์ให้เห็นคุณค่าของผู้สูงอายุ

3.3.2 ส่งเสริมค่านิยมในการอยู่ร่วมกันกับผู้สูงอายุ

3.3.3 ส่งเสริมสมาชิกในครอบครัวให้มีศักยภาพในการดูแลผู้สูงอายุ

โดยการให้ความรู้และเรียนรู้วิธีการขอความช่วยเหลือ

4. มาตรการ ระบบบริการและเครือข่ายการเกื้อหนุน

4.1 ปรับปรุงบริการสาธารณะทุกระบบให้สามารถอำนวยความสะดวกให้
ผู้สูงอายุ ในการดำรงชีวิตและติดต่อสัมพันธ์กับสังคม กลุ่ม และบุคคล

4.1.1 ลดราคาค่าโดยสารระบบขนส่งสาธารณะและระบบขนส่งมวลชน
แก่ผู้สูงอายุ

4.1.2 ปรับปรุงบริการระบบขนส่งสาธารณะให้สะดวกเหมาะสมกับผู้สูงอายุ

4.1.3 จัดทำมาตรฐานสถานที่สาธารณะแก่ผู้สูงอายุ เช่น ถนน ทางเดิน
อาคาร ห้องสุขา

4.1.4 จัดตั้งอำนวยความสะดวกในสถานที่สาธารณะแก่ผู้สูงอายุ เช่น ถนน
ทางเดิน อาคาร ห้องสุขา

4.1.5 จัดทำมาตรฐานสวนสาธารณะและสนามกีฬาสำหรับการออกกำลังกาย
และพักผ่อนที่เหมาะสมและปลอดภัยสำหรับผู้สูงอายุ

4.1.6 จัดให้มีสวนสาธารณะและสนามกีฬาสำหรับการออกกำลังกายและ
พักผ่อนที่เหมาะสมและปลอดภัยสำหรับผู้สูงอายุอย่างเพียงพอ

4.2 จัดตั้งและพัฒนาบริการทางสุขภาพและทางสังคมในชุมชนที่สามารถเข้าถึง
ผู้สูงอายุมากที่สุดโดยเน้นบริการถึงบ้านและมีการสอดประสานกันระหว่างบริการทางสุขภาพและ
ทางสังคม โดยควรครอบคลุมบริการ ดังต่อไปนี้

4.2.1 ศูนย์เอนกประสงค์สำหรับผู้สูงอายุ (Multipurpose Senior Center)

4.2.2 ศูนย์ดูแลกลางวัน (Day Care Center)

4.2.3 บริการเยี่ยมบ้าน (Home Visit)

4.2.4 บริการดูแลที่บ้าน (Home Care)

4.2.5 บริการสุขภาพที่บ้าน (Home Health Care)

4.2.6 บริการชุมชนเคลื่อนที่ไปในพื้นที่ต่าง ๆ โดยเฉพาะพื้นที่ห่างไกล

4.2.7 ส่งเสริมการจัดตั้งระบบเฝ้าระวัง เกื้อกูล และดูแลผู้สูงอายุโดยชุมชน

4.2.8 สนับสนุนระบบอาสาสมัคร

4.2.9 สนับสนุนและส่งเสริมความรู้ความสามารถให้กับผู้ดูแลผู้สูงอายุ
และอาสาสมัครผู้ดูแล

4.3 ส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและองค์กรทางศาสนามีส่วนร่วมในการดูแลจัดสวัสดิการเพื่อผู้สูงอายุ

4.3.1 ส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีแผนงบประมาณในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ

4.3.2 ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของชุมชนที่ดำเนินการจัดบริการและสวัสดิการเพื่อผู้สูงอายุ

4.3.3 ส่งเสริมให้องค์กรทางศาสนามีส่วนร่วมในการพัฒนาจิตใจและดูแลจัดสวัสดิการเพื่อผู้สูงอายุ

4.4 เกื้อหนุนให้เอกชนจัดบริการด้านสุขภาพและสังคมให้กับผู้สูงอายุที่สามารถซื้อบริการได้โดยมีการดูแลและกำกับมาตรฐานร่วมด้วย

4.5 จัดบริการแพทย์ทางเลือก เช่น แพทย์แผนไทยฯลฯ เพื่อเป็นทางเลือกในการดูแลสุขภาพ

4.6 จัดตั้งคลินิกผู้สูงอายุ หอผู้ป่วยสูงอายุ และสถานบริการสุขภาพเรื้อรังสำหรับผู้สูงอายุที่เพียงพอแก่การให้บริการและสามารถรองรับปัญหาในผู้สูงอายุ

หมวดที่ 4 ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการเพื่อการพัฒนาทางด้านผู้สูงอายุระดับชาติและการพัฒนาบุคลากรผู้สูงอายุ

1. มาตรการ การบริหารจัดการเพื่อการพัฒนาทางด้านผู้สูงอายุระดับชาติ

1.1 ส่งเสริมให้คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานผู้สูงอายุแห่งชาติ มีศักยภาพในการดำเนินการให้แผนผู้สูงอายุแห่งชาติได้รับการนำไปปฏิบัติและเป็นสื่อกลางในการประสานงานกิจการและการดำเนินการต่าง ๆ ทั้งระหว่างองค์กรต่าง ๆ ภายในประเทศและต่างประเทศ

1.2 คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานผู้สูงอายุแห่งชาติ (กสผ.) ดำเนินการให้มีการพัฒนาและปรับปรุงแผนผู้สูงอายุแห่งชาติฉบับที่ 2 ที่เหมาะสมกับสถานการณ์เป็นระยะอย่างต่อเนื่อง

2. มาตรการ ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาบุคลากรด้านผู้สูงอายุ

2.1 ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการผลิตหรือฝึกอบรมบุคลากรด้านผู้สูงอายุ ทั้งในระดับวิชาชีพ ผู้เชี่ยวชาญและผู้ดูแลทั่วไป อย่างมีประสิทธิภาพและได้มาตรฐานอย่างต่อเนื่อง

2.2 กำหนดแผนการผลิตบุคลากรด้านผู้สูงอายุให้เหมาะสมและเพียงพอต่อความต้องการของประเทศและดำเนินการติดตามอย่างต่อเนื่อง

หมวดที่ 5 ยุทธศาสตร์การประมวลและพัฒนาองค์ความรู้ด้านผู้สูงอายุและการติดตามประเมินผลการดำเนินการตามแผนผู้สูงอายุแห่งชาติ

1. มาตรการ สนับสนุนและส่งเสริมให้หน่วยงานวิจัยดำเนินการประมวลและพัฒนาองค์ความรู้ด้านผู้สูงอายุที่จำเป็นสำหรับการกำหนดนโยบาย และการพัฒนาการบริการ หรือการดำเนินการที่เป็นประโยชน์แก่ผู้สูงอายุ

2. มาตรการ สนับสนุนและส่งเสริมการศึกษาวิจัยด้านผู้สูงอายุ โดยเฉพาะที่เป็นประโยชน์ต่อการกำหนดนโยบาย การพัฒนาการบริการ และการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างเหมาะสม

3. มาตรการ ดำเนินการให้มีการติดตามประเมินผลการดำเนินการตามแผนผู้สูงอายุแห่งชาติที่มีมาตรฐานอย่างต่อเนื่อง

2.1.6 พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546

กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (2547, น. 1 - 13) พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 มีสาระสำคัญสรุป ได้ดังนี้

1. ในพระราชบัญญัตินี้ให้ความหมายของ “ผู้สูงอายุ” ไว้ว่าหมายถึง บุคคลซึ่งมีอายุเกินหกสิบปีขึ้นไป และมีสัญชาติไทย

2. ผู้สูงอายุมีสิทธิได้รับการคุ้มครอง การส่งเสริม และการสนับสนุนในด้านต่าง ๆ ดังนี้

2.1 การบริการทางการแพทย์และการสาธารณสุขที่จัดไว้ โดยให้ความสะดวกและรวดเร็วเป็นพิเศษ

2.2 การศึกษา การศาสนา และข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต

2.3 การประกอบอาชีพ หรือฝึกอาชีพที่เหมาะสม

2.4 การพัฒนาตนเอง และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม การรวมกลุ่มในลักษณะเครือข่ายหรือชุมชน

2.5 การอำนวยความสะดวกและความปลอดภัยโดยตรงแก่ผู้สูงอายุในอาคารสถานที่ ยานพาหนะ หรือการบริการสาธารณะอื่น ๆ

2.6 การช่วยเหลือด้านค่าโดยสารยานพาหนะตามความเหมาะสม

2.7 การยกเว้น หรือลดหย่อนค่าเข้าชมสถานที่ของรัฐ

2.8 การช่วยเหลือผู้สูงอายุซึ่งได้รับอันตรายจากการถูกละเมิดกรรม หรือถูกแสวงหาประโยชน์ด้วยกฎหมาย หรือถูกทอดทิ้ง

2.9 การให้คำแนะนำ ปรีกษา ดำเนินการอื่นที่เกี่ยวข้องในทางคดี หรือในทางแก้ไขปัญหา

2.10 การจัดที่พักอาศัย อาหารและเครื่องนุ่งห่มให้ตามความจำเป็นอย่างทั่วถึง

2.11 การสงเคราะห์เบี้ยยังชีพตามความจำเป็นอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

2.12 การสงเคราะห์การจัดการศพตามประเพณี

2.13 การอื่นตามที่คณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ (กผส.) ประกาศกำหนดการคุ้มครอง การส่งเสริม และการสนับสนุนดังกล่าวให้ดำเนินการให้โดยไม่คิดมูลค่า หรือโดยให้ส่วนลด เป็นกรณีพิเศษก็ได้แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีผู้รับผิดชอบประกาศ กำหนด

3. การได้สิทธิ หรือประโยชน์ของผู้สูงอายุตามพระราชบัญญัติไม่เป็นการตัดสิทธิ หรือประโยชน์ที่ผู้สูงอายุได้รับตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายอื่น

4. ให้จัดตั้งกองทุนเรียกว่า “กองทุนผู้สูงอายุ” เพื่อเป็นทุนใช้จ่ายเกี่ยวกับการคุ้มครอง การส่งเสริม และสนับสนุนผู้สูงอายุ ซึ่งกองทุนประกอบด้วย

4.1 เงินทุนประเดิมที่รัฐจัดสรรให้

4.2 เงินที่ได้รับจากงบประมาณรายจ่ายประจำปี

4.3 เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคหรือมอบให้

4.4 เงินอุดหนุนจากต่างประเทศหรือองค์กรระหว่างประเทศ

4.5 เงิน หรือทรัพย์สินที่ตกเป็นของกองทุนหรือที่กองทุนได้รับตามกฎหมาย

4.6 ดอกผลที่เกิดจากเงินหรือทรัพย์สินของกองทุน เงิน และดอกผลดังกล่าวนี้

ไม่หักเก็บเป็นรายได้ของแผ่นดิน

5. สำหรับกรณีมีผู้บริจาคเงินหรือทรัพย์สินให้แก่กองทุนผู้บริจาคมสิทธินำไป ลดหย่อนในการเรียกเก็บภาษีเงินได้

6. ในกรณีที่ผู้อุปการะเลี้ยงดูบุพการีซึ่งเป็นผู้สูงอายุซึ่งไม่มีรายได้เพียงพอแก่การ ยังชีพผู้นั้น จะได้รับการลดหย่อนภาษีตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในประมวลรัษฎากร การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัย ได้นำเอามาตรการในการพัฒนาสวัสดิการสังคมซึ่งมีอยู่ในแผนพัฒนา งาน สวัสดิการสังคมและสังคมสงเคราะห์แห่งชาติ ฉบับที่ 4 ปี (พ.ศ. 2545 - 2549) มาเป็นกรอบแนวคิด ในการวิจัย ระดับความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ 6 ด้าน ได้แก่ ด้านสุขภาพอนามัย ด้าน การศึกษา ด้านนันทนาการ ด้านที่อยู่อาศัย ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และด้านการแก้ไข ปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส โดยเป็นบริการสวัสดิการสังคมที่ภาครัฐจัดให้ หรือสนับสนุน ให้องค์การภาคเอกชนจัดบริการให้สำหรับประชากรผู้สูงอายุ

2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการของมนุษย์

2.2.1 แนวคิดเกี่ยวกับความต้องการของมนุษย์

มนุษย์เป็นสัตว์สังคมที่มีการต่อสู้แสวงหาให้ได้มาซึ่งสิ่งที่ตนต้องการเสมอและความต้องการของมนุษย์นี้เอง ไม่มีที่สิ้นสุด (Unlimited Needs) คือเมื่อความต้องการเกิดขึ้นได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการขั้นนั้นจะลดความสำคัญลงจนหมดความสำคัญไปแต่จะเกิดความต้องการสิ่งใหม่ ต่อไป มณฑิรา เขียวยิ่ง และคณะ (2540, น. 16 - 17) ได้แบ่งความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ เป็น 3 ด้าน ดังนี้

1. ความต้องการทางด้านร่างกาย (Physiological Needs) เป็นความต้องการเพื่อดำรงชีวิตเป็นความต้องการพื้นฐานที่ต้องบรรลุเพื่อให้มนุษย์อยู่อย่างปกติ ได้แก่ ความต้องการอาหาร อากาศ น้ำดื่ม การพักผ่อน การออกกำลังกาย ความสุขสบายเกี่ยวกับเครื่องนุ่งห่มและที่อยู่อาศัย ความสะอาดของร่างกายทั่วไป และความสะอาดของสภาพแวดล้อม ความต้องการควบคุมอุณหภูมิของร่างกาย ตลอดจนความต้องการการขับถ่าย
2. ความต้องการทางด้านจิตใจ (Psychological Needs) ได้แก่ ความต้องการความรัก ความเป็นเจ้าของ ต้องการความมั่นคง ความเป็นอิสระ การพึ่งพาอาศัยผู้อื่น ความสำเร็จ
3. ความต้องการทางวิญญาณ (Spiritual Needs) ได้แก่ ความต้องการความเชื่อ ความหวัง ความมีศักดิ์ศรี ความมีเหตุผล การปลอบใจ และเสรีภาพ และได้แบ่งความต้องการของมนุษย์ ออกเป็น 2 ระดับ ดังนี้

3.1 ความต้องการขั้นต่ำ

3.1.1 ความต้องการทางด้านร่างกาย ได้แก่ ความต้องการอาหารน้ำอากาศ และการขับถ่าย

3.1.2 ความต้องการทางด้านจิตใจ ได้แก่ ความต้องการในการมีกิจกรรมทางเพศ ความต้องการในการมีอิสระที่จะกระทำกิจกรรมต่าง ๆ หรือมีการเคลื่อนไหวที่อิสระ

3.2 ความต้องการขั้นสูง

3.2.1 ความต้องการด้านจิตสังคม ได้แก่ ความต้องการได้รับความรัก ความเอาใจใส่

3.2.2 ความต้องการทางด้านสัมพันธภาพระหว่างบุคคล ได้แก่ ความต้องการที่จะบรรลุความสำเร็จ ความสมหวังในชีวิตและได้รับการยอมรับ

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2541, น. 48 - 51) ได้แบ่งความต้องการของมนุษย์เป็น 2 ด้าน ดังนี้

1. ความต้องการทางกายภาพ (Physiological Needs) เป็นแรงผลักดันที่เกิดขึ้นพร้อมกับความต้องการมีชีวิต การดำรงชีวิต วุฒิภาวะไม่จำเป็นต้องอาศัยประสบการณ์การเรียนรู้แต่อย่างไรเกิดขึ้น เนื่องจากความต้องการทางร่างกายของเราเป็นสำคัญเป็นแรงขับเบื้องต้นที่ร่างกายถูกกระตุ้นทำให้เกิดความรู้สึกอึดอัด กระฉับกระเฉง มีชีวิตชีวาที่จะตอบสนองต่อสิ่งเร้าเกิดขึ้นจากสภาวะทางอารมณ์ สิ่งกระตุ้นทั้งจากภายนอกและภายใน ได้แก่

1.1 ความต้องการอาหาร เพื่อหล่อเลี้ยงชีวิต อาหารเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับชีวิต
 1.2 ความต้องการน้ำ เพื่อรักษาความสมดุลของร่างกาย ร่างการของคนเราเสียน้ำเนื่องจากอากาศร้อน การออกกำลังกาย การทำงานหนักทำให้เหงื่อออกจากร่างกาย

1.3 ความต้องการทางเพศ ความต้องการด้านนี้เริ่มขึ้นเมื่อคนเราย่างเข้าสู่วัยรุ่นและเป็นผู้ใหญ่ การแสดงออกถึงความต้องการทางเพศขึ้นอยู่กับปัจจัยอื่น ๆ เช่น ความพึงพอใจ สนิยม ขนบธรรมเนียมประเพณีของสังคมนั้น

1.4 ความต้องการอุณหภูมิที่เหมาะสม คนเราดำรงชีวิตอยู่ได้ต้องอาศัยความสมดุลทางร่างกาย อุณหภูมิที่ไม่สูงเกินไป และต่ำเกินไปพอที่ร่างกายจะทนได้

1.5 ความต้องการหลีกเลี่ยงความเจ็บปวด เพื่อให้ร่างกายเกิดความปลอดภัย ความป่วยเจ็บเป็นไข้ของร่างกาย ทำให้ร่างกายพยายามสร้างภูมิคุ้มกันขึ้น เมื่อมีคนอื่นมาทำร้ายคนเราจะหลีกเลี่ยง หรือต่อสู้ป้องกันตัว

1.6 ความต้องการพักผ่อนนอนหลับ เพื่อผ่อนคลายให้ร่างกาย ได้มีโอกาสสะสมพลังงานใหม่ และซ่อมแซมส่วนสึกหรอของร่างกาย

1.7 ความต้องการอากาศบริสุทธิ์ที่มีก๊าซออกซิเจนสำหรับการหายใจเราอาจอดข้าว อดน้ำได้หลายชั่วโมงแต่กลับหายใจได้ไม่นาน

1.8 ความต้องการการขับถ่าย เป็นการขับของเสียออกจากร่างกาย ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นเช่นเดียวกับอาหารและน้ำ เพราะของเหลือเหล่านี้จะเป็นพิษกับร่างกายทำให้เราอึดอัดไม่สบาย บางครั้งอาจทำลายชีวิตได้

2. ความต้องการทางจิตใจและสังคม (Psychological and Social Needs) ความต้องการประเภทนี้ค่อนข้างซับซ้อนและเกิดขึ้นจากสภาพสังคม วัฒนธรรม การเรียนรู้ประสบการณ์ที่บุคคลนั้นได้รับและเป็นสมาชิกอยู่ความต้องการทางจิตใจและสังคมนี้ยังแตกต่างกันออกไปด้วยลักษณะสำคัญของความต้องการทางจิตใจและสังคม มีดังนี้

2.1 ความต้องการที่เกิดจากสังคมที่เป็นมรดกตกทอดทางวัฒนธรรมและกลายเป็นลักษณะนิสัยประจำตัวของแต่ละคนสิ่งเหล่านี้แตกต่างกันไปในแต่ละสังคม

2.2 ความต้องการทางสังคมที่เกิดจากการเรียนรู้และประสบการณ์ เราต้องมีประสบการณ์และการเรียนรู้มาก่อน จึงจะเข้าใจและเลือกกระทำได้บางที่เราก็ต้องการศึกษาว่าจะเริ่มต้นอย่างไรและควรทำอย่างไร ต่อไป

2.3 ความต้องการนี้เปลี่ยนแปลงได้แม้ในบุคคลเดียวกัน

2.4 ความต้องการนี้มีมากขึ้นเมื่ออยู่รวมกลุ่มมากกว่าอยู่คนเดียว

2.5 ความต้องการนี้เป็นพฤติกรรมปกปิดมากกว่าพฤติกรรมเปิดเผย

2.6 ความต้องการที่มองไม่เห็นเป็นนามธรรมมากกว่ารูปธรรม

2.7 ความต้องการทางจิตใจและสังคมมีอิทธิพลที่จะผลักดันให้คนเราทำอะไรก็ได้บางครั้งก็ปราศจากเหตุผลและคุณธรรม

2.2.2 ทฤษฎีความต้องการของมนุษย์

Murray (1938, อ้างถึงใน ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2541, น. 52 - 53) ทฤษฎีความต้องการของ Murray (Murray's Manifest Needs Theory) Murray อธิบายว่า ความต้องการของบุคคลมีความต้องการหลายอย่างในเวลาเดียวกันได้ ความต้องการของบุคคลที่เป็นความสำคัญเกี่ยวกับการทำงาน มีอยู่ 4 ประการ คือ

1. ความต้องการความสำเร็จ หมายถึง ความต้องการที่จะทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้สำเร็จ ล่วงไปด้วยดี
2. ความต้องการมีมิตรสัมพันธ์ ความต้องการมีความสัมพันธ์อันดีกับบุคคลอื่น โดยคำนึงถึงการยอมรับของเพื่อนร่วมงาน
3. ความต้องการอิสระเป็นความต้องการที่จะเป็นตัวของตัวเอง
4. ความต้องการมีอำนาจ ความต้องการที่จะมีอิทธิพลเหนือคนอื่น และต้องการที่จะควบคุมคนอื่นให้อยู่ในอำนาจของตน

McClelland (1961, อ้างถึงใน ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2541, น. 53) ทฤษฎีความต้องการความสำเร็จของ McClelland (McClelland's Achievements Motivation Theory) McClelland ได้กล่าวเน้นถึงความต้องการไว้ 3 ประเภท คือ

1. ความต้องการประสบความสำเร็จ (Needs for Achievement) เป็นความต้องการมีผลงานและบรรลุเป้าหมายที่พึงปรารถนา
2. ความต้องการมิตรสัมพันธ์ (Needs for Affiliation) เป็นความต้องการมีสัมพันธ์ภาพที่ดีกับผู้อื่น

3. ความต้องการอำนาจ (Needs for Power) เป็นความต้องการมีอิทธิพลและครอบงำเหนือผู้อื่น

เมื่อพิจารณาทฤษฎีความต้องการทั้ง 4 ทฤษฎีนี้ จะเห็นว่าส่วนใหญ่จะจำแนกความต้องการ ของมนุษย์ โดยเน้นความต้องการทางด้านจิตใจ ยกเว้นทฤษฎีความต้องการของ Maslow มีแนวคิดที่มนุษย์จะมีความต้องการทางด้านร่างกายและจิตใจ โดยเมื่อความต้องการทางร่างกายได้รับผลสำเร็จในระดับขั้นต่อไปจะเป็นความต้องการทางด้านจิตใจ

Maslow (1970, อ้างถึงใน ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2541, น. 51) กล่าวว่า ทฤษฎีความต้องการ Maslow (Maslow's Needs Hierachy) Maslow ได้ตั้งสมมติฐานเกี่ยวกับความต้องการของมนุษย์ ไว้ดังนี้

1. บุคคลย่อมมีความต้องการอยู่เสมอและไม่สิ้นสุด ขณะที่ความต้องการใดได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการอย่างอื่นก็จะเกิดขึ้นอีกไม่มีวันจบสิ้น
2. ความต้องการที่ได้รับการตอบสนองแล้วจะไม่เป็นสิ่งจูงใจของพฤติกรรมอื่น ๆ ต่อไป ความต้องการที่ยังไม่ได้รับการตอบสนองจึงเป็นสิ่งจูงใจในพฤติกรรมของคนนั้น
3. ความต้องการของบุคคลจะเรียงเป็นลำดับขั้นตอนความสำคัญ เมื่อความต้องการระดับต่ำได้รับการตอบสนองแล้วบุคคลก็จะให้ความสนใจกับความต้องการระดับสูง ต่อไป

Ivancevich and Matteson (2002, pp. 150 - 151, อ้างถึงใน พรอนันต์ กิตติมั่นคง, 2547, น. 14) Maslow ได้อธิบายว่า ความต้องการของบุคคลมี 5 ขั้นตอน ตามลำดับ ดังนี้

1. ความต้องการทางกายภาพ (Physiological Needs) เป็นความต้องการขั้นต่ำสุดของมนุษย์ ได้แก่ ความต้องการอาหาร น้ำ อากาศ อุณหภูมิที่เหมาะสม การบรรเทาความเจ็บปวดต่าง ๆ เป็นต้น
2. ความต้องการความปลอดภัย (Safety and Security Needs) ความต้องการมีอิสระและความปลอดภัยจากภัยคุกคามต่าง ๆ
3. ความต้องการความรักและการมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของ (Belongingness, Social and Love Needs) ความรู้สึกที่ตนได้รับความเป็นมิตร ความรักและมีส่วนร่วมในการเข้าเป็นสมาชิกกับกลุ่ม
4. ความต้องการได้รับการยกย่องนับถือ (Self - Esteem Needs) เป็นความต้องการให้คนอื่นยกย่องให้เกียรติ และเห็นความสำคัญของตน
5. ความต้องการความสำเร็จในชีวิต (Self - Actualisation Needs) เป็นความต้องการขั้นสูงสุดในชีวิตเป็นความต้องการที่เกี่ยวกับการทำงานที่ตนเองชอบ หรือต้องการจะเป็นมากกว่าที่เป็นอยู่ในขณะนี้

Ivancevich and Matteson (2002, pp. 153 - 154, อ้างถึงใน พรอนันต์ กิตติมันคง, 2547, น. 15) ทฤษฎีความต้องการของ Alderfer (Alderfer's ERG Needs Theory) Alderfer ได้คิดทฤษฎีความต้องการที่เรียกว่า ทฤษฎี ERG (ERG : Existence - Relatedness - Growth Theory) โดยแบ่งความต้องการของมนุษย์ เป็น 3 ประการ ดังนี้

1. ความต้องการมีชีวิตอยู่ (Existence Needs) เป็นความต้องการที่ตอบสนองเพื่อให้มีชีวิตอยู่ต่อไป ได้แก่ ความต้องการทางกาย และความต้องการความปลอดภัย
2. ความต้องการมีสัมพันธภาพกับผู้อื่น (Relatedness Needs) เป็นความต้องการของบุคคลที่จะมีมิตรสัมพันธ์กับบุคคลรอบข้างอย่างมีความหมาย
3. ความต้องการเจริญก้าวหน้า (Growth Needs) เป็นความต้องการสูงสุดรวมถึงความต้องการได้รับความยกย่อง และความสำเร็จในชีวิต

2.2.3 ความต้องการของผู้สูงอายุ (Needs of The Elderly)

ผู้สูงอายุจะมีลักษณะเฉพาะตัว ความเป็นปัจเจกของตนจะยิ่งเพิ่มมากขึ้นจนกลายเป็นคุณสมบัติที่มีลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์ หรือเฉพาะของผู้สูงอายุ ซึ่งจะพบในผู้สูงอายุแต่ละคนแตกต่างกันไป ดังนั้น ความต้องการของผู้สูงอายุจึงแตกต่างกันและหากไม่ได้รับการตอบสนองย่อมก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ความต้องการของผู้สูงอายุ นักวิชาการได้เสนอไว้ดังนี้

พรอนันต์ กิตติมันคง (2547, น. 16) จำแนกความต้องการของผู้สูงอายุ ออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. ความต้องการพื้นฐาน คือ ความต้องการสากลที่ผู้สูงอายุในโลกต้องแสวงหาให้ได้มาเท่ากับเป็นเส้นเลือดใหญ่ที่หล่อเลี้ยงชีวิตของผู้สูงอายุไม่ว่าจะอยู่ในสังคมวัฒนธรรมใด ๆ ก็ตามจากการสำรวจ ความต้องการพื้นฐานในวัฒนธรรมต่าง ๆ กัน อาจจะสรุปได้ว่า ผู้สูงอายุในโลกต่างมีความต้องการตรงกันที่จิตใจ กล่าวคือ

1.1 ผู้สูงอายุพยายามมีชีวิตอยู่นานเท่าที่จะเป็นไปได้ หรืออย่างน้อยก็อยู่ไปจนกว่าความพึงพอใจในสิ่งรอบตัวนั้นไม่มีความหมาย หรือเมื่อถึงแก่ความตาย

1.2 ผู้สูงอายุพยายามรักษาพลังและศักยภาพทางร่างกายและทางสมองให้คงอยู่ให้มากที่สุด และใช้ประโยชน์จากพลังและศักยภาพดังกล่าวอย่างสูงสุดเท่าที่จะทำได้

1.3 ผู้สูงอายุพยายามป้องกันและขจัดไข้ซึ่งสิทธิพิเศษที่เคยเป็นในชีวิตวัยต้น เช่น ความรู้ ความชำนาญ ทรัพย์สินสมบัติ เกียรติคุณ และอำนาจ

2. ความต้องการขั้นสูง คือ ความต้องการซึ่งมีลักษณะเปลี่ยนแปลงง่ายอาจเป็นความต้องการเฉพาะหน้า หรือระยะยาว หรือเป็นจุดหมายปลายทางของผู้สูงอายุเป็นความต้องการที่สอดคล้องกับลักษณะสังคมและวัฒนธรรมของผู้สูงอายุและจะถูกปรั้งแต่ง โดยวัฒนธรรมนั้น ๆ ด้วยเป็นลักษณะ

ที่เข้ากับวิถีชีวิตของผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นผลจากการขัดเกลาของแบบแผนและบรรทัดฐานของสังคม ได้แบ่งความต้องการของผู้สูงอายุออกเป็นด้านต่าง ๆ ดังนี้

2.1 ความต้องการการสนับสนุนจากครอบครัว (Family Support) ผู้สูงอายุ เมื่อถูกปล่อยให้อยู่โดดเดี่ยว หรือแยกตัวอยู่คนเดียว ขาดความมั่นคงทางอารมณ์และทางจิตใจ รวมทั้งทางเศรษฐกิจ จึงต้องหันไปพึ่งการช่วยเหลือจากบุคคล หรือองค์การสังคมสงเคราะห์ภายนอกครอบครัว ดังนั้น ผู้สูงอายุจึงมีความต้องการสนับสนุนจากครอบครัวดั้งเดิมของตนควบคู่ไปกับการช่วยเหลือจากภายนอกครอบครัว ซึ่งอาจจะเป็นกลุ่มอาสาสมัคร องค์การภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือองค์การภาคเอกชนทั้งที่เป็นองค์การศาสนาและองค์การที่มีใช้ศาสนาก็ได้

2.2 ความต้องการด้านการประกันรายได้ โดยเฉพาะการประกันสังคมประเภท ประกันชราภาพ เมื่อเข้าสู่วัยชราภาพ และเลิกประกอบอาชีพแล้วจะได้รับบำนาญชราภาพเพื่อช่วยให้สามารถดำรงชีวิตอย่างมีความสุขและมั่นคงปลอดภัยตามควรแก่อัตภาพในบั้นปลายของชีวิต ไม่เป็นภาระของบุตรหลานและสังคม

2.3 ความต้องการมีชีวิตร่วมในชุมชน โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมในกิจกรรม บางประเภทในสังคม สังคมจึงควรให้โอกาสแก่ผู้สูงอายุเหล่านี้ได้มีส่วนร่วมในการปรับปรุงชีวิตของชุมชนให้ดีขึ้น ให้มีโอกาสได้เรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ในการพัฒนาตนเอง ในการปรับตนให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ในการปรับปรุงวัฒนธรรมและในการรักษาสุขภาพทั้งทางกายและจิตใจ ให้แข็งแรงอยู่เสมอ

2.4 ความต้องการที่จะลดความพึ่งพาค้นอื่นให้น้อยลง ถ้าหากครอบครัวและสังคมได้ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้มีโอกาส

2.5 ความต้องการทางสังคมของผู้สูงอายุ (The Elderly of Social Needs)

2.5.1 ความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของครอบครัวกลุ่มและสังคม (Sense of Belonging)

2.5.2 ความต้องการการยอมรับและความเคารพยกย่องนับถือจากบุคคล ในครอบครัวและสังคม (Sense of Recognition)

2.5.3 ความต้องการเป็นบุคคลที่มีความสำคัญในสายตาของสมาชิก ในครอบครัวของกลุ่มของชุมชน และสังคม (Sense of Importance)

2.5.4 ความต้องการมีความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลในครอบครัว ชุมชน และสังคม และสามารถปรับตัวเองให้เข้ากับลูกหลานในครอบครัวและสังคมได้ (Better Relationships and Adaptation Adjustment)

2.5.5 ความต้องการการมีโอกาสทำสิ่งที่ตนปรารถนา (Sense of Opportunity)

2.6 ความต้องการทางกายและจิตใจ (Physical and Psychological Needs) เป็นความต้องการด้านพื้นฐานที่สุดในชีวิตมนุษย์ เพราะเป็นสิ่งที่ธรรมชาติของร่างกายต้องการเพื่อเสริมสร้างร่างกายให้ดำรงอยู่ได้ ความต้องการด้านร่างกาย ได้แก่ ความต้องการปัจจัย 4 คือ อาหาร เสื้อผ้า ที่อยู่อาศัย และการรักษาพยาบาล ส่วนความต้องการด้านจิตใจเป็นสิ่งที่มองไม่เห็นสัมผัสไม่ได้ แต่รู้สึกได้ อาทิ ความต้องการความมั่นคงปลอดภัย (Security Needs) โดยเฉพาะความต้องการด้านที่อยู่อาศัยที่ปลอดภัยปราศจากความวิตกกังวลหวาดกลัว และการมีสุขภาพกายและจิตที่ดี นอกจากนี้ยังมีความต้องการได้รับการยอมรับนับถือ (Recognition Needs) ซึ่งเป็นความต้องการที่จะได้รับการยอมรับว่าเป็นสมาชิกของกลุ่มสังคมและครอบครัว ความต้องการมีโอกาสดำเนินงาน (Opportunity Needs) โดยเฉพาะในเรื่องความสำเร็จของการทำงานในปัจจุบัน

2.7 ความต้องการทางเศรษฐกิจ ผู้สูงอายุได้รับการช่วยเหลือทางการเงินจากบุตรหลานของตน เพื่อสะสมไว้ใช้จ่ายในสถานะที่ตนเองเจ็บป่วย ผู้สูงอายุต้องการให้รัฐช่วยในการจัดหาอาชีพให้เพื่อเป็นการเพิ่มพูนรายได้ ทั้งนี้เพื่อตนเองจะได้มีบทบาททางเศรษฐกิจ คือ ความต้องการที่จะช่วยตนเองเพื่อให้พ้นจากสภาวะความบีบคั้นทางเศรษฐกิจในสถานการณ์ปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการข้อที่ 2 และ 4 ดังกล่าวแล้ว

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับงานสวัสดิการสังคม

2.3.1 ความหมายของสวัสดิการสังคม

สวัสดิการสังคม (Social Welfare) เป็นการบริหารงานของรัฐบาลในการที่จะพยายามจัดทุกข์บำรุงสุข เพื่อความอยู่ดีกินดีของราษฎรเป็นงานที่มีขอบข่ายกว้างขวางช่วยเสริมสร้างการพัฒนาทางด้านทรัพยากรมนุษย์อย่างดียิ่ง และยังถือว่าเป็นหลักคุณภาพชีวิตที่ดีทำให้การดำเนินชีวิตเป็นไปอย่างราบเรียบถือเป็นสิ่งสำคัญต่อมนุษย์ เห็นได้เด่นชัดในแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ดังนั้น เราจึงควรเข้าใจความหมายของงานสวัสดิการสังคมก่อนว่าหมายถึงอะไร มีผู้ให้ความหมายของงานสวัสดิการสังคมไว้มากมาย ดังนี้

กรมประชาสงเคราะห์ (2523, น. 234, อ้างถึงใน มนฤดี ศรีสุข, 2545, น. 12) ให้ความหมายว่า “สวัสดิการสังคม” เป็นความเป็นอยู่ของประชาชนทั่วไปทุกด้านเกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจ สังคม และพัฒนาบุคคลและกลุ่มต่างๆ พื้นฐานในเรื่องสวัสดิการสังคม จะประกอบด้วย 1) มีหลักประกัน รายได้ต่ำ 2) มีการจัดหาบ้านช่องที่พักอาศัยของประชาชน 3) มีบริการในเรื่องสุขภาพของประชาชน 4) มีระบบการประกันสังคม

กระทรวงพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์ (2545, น. 39) ได้ให้ความหมาย “สวัสดิการสังคม” ว่าหมายถึง ระบบการจัดบริการสังคม เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาสังคมและพัฒนาสังคม รวมทั้งการส่งเสริมความมั่นคงทางสังคม เพื่อให้ประชาชนสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้ระดับมาตรฐาน โดยบริการดังกล่าวจะต้องตอบสนองความต้องการพื้นฐานของประชาชนให้ได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม ทั้งในด้านการศึกษาที่ดี การมีสุขภาพอนามัย การมีที่อยู่อาศัย การมีงานทำ การมีรายได้ การมีสวัสดิการแรงงาน การมีความมั่นคงทางสังคม การมีนันทนาการและบริการสังคมทั่วไป โดยระบบบริการสังคมต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์สิทธิที่ประชาชนต้องได้รับและเข้ามามีส่วนร่วมในระบบการจัดบริการสังคมทุกระดับ

วันทีย์ วาสิกะสิน และคณะ (2543, น. 1, อ้างถึงใน พรอนันต์ กิตติมั่นคง, 2547, น. 18) ได้ให้ความหมาย “สวัสดิการสังคม” หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดตั้งขึ้นโดยหน่วยงานทั้งของรัฐบาลและอาสาสมัคร เพื่อมุ่งป้องกันและขจัดปัญหาสังคมหรือปรับปรุง ความเป็นอยู่ที่ดีของบุคคลกลุ่มและชุมชน และได้ให้ความหมาย “สวัสดิการสังคม” เป็นระเบียบ นโยบาย ผลประโยชน์ และบริการ ซึ่งจะทำการดำเนินการจัดบริการต่าง ๆ เป็นไปโดยสอดคล้องกับ ความต้องการของสังคมเป็นที่ยอมรับกันว่าสวัสดิการสังคมเป็นบริการพื้นฐานที่มีความสำคัญทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วและถาวรเปลี่ยนแปลงจากสถานะที่เคยยากลำบากไปสู่สิ่งที่ดีกว่าที่คาดหวังว่า ดีกว่ารวมไปถึงความอุดมสมบูรณ์ในที่สุด

Walter (1968, อ้างถึงใน มลฤดี ศรีสุข, 2545, น. 12) ได้ให้ความหมายว่า “สวัสดิการสังคม” คือ การจัดกิจกรรมขึ้นเพื่อส่งเสริมสวัสดิการสังคมโดยตรงแก่ประชาชนในด้านความต้องการที่อยู่อาศัย ในเรื่องครอบครัวและอนามัยเด็กการปรับสังคม การใช้เวลาว่างมาตรฐานการครองชีพและความสัมพันธ์ทางสังคมและในส่วนด้านการบริการทางสวัสดิการสังคมให้ปฏิบัติเกี่ยวกับบุคคล กลุ่มชน ชุมชน และสังคม ซึ่งบริการเหล่านี้จะรวมถึง การดูแล การรักษา และการป้องกันด้วย

Edmund and Nathan (1970, p. 204, อ้างถึงใน มนฤดี ศรีสุข, 2545, น. 12) ให้ความหมายของสวัสดิการสังคมไว้ว่าเป็นการปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นระบบรวบรวมนิติทางแนวทางในการแก้ไขปัญหาสังคมและเศรษฐกิจ ซึ่งจะสะท้อนให้เห็นค่านิยมทางสังคมและใช้ความรู้ความชำนาญที่ได้ฝึกปฏิบัติมาในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ

Robert, et al. (2012, อ้างถึงใน มนฤดี ศรีสุข, 2545, น. 12) ให้ความหมายว่า “สวัสดิการสังคม” หมายถึง การปฏิบัติจัดทำทั้งหลายไม่ว่าโดยส่วนราชการ หรือเอกชนเป็นการปฏิบัติจัดทำเพื่อช่วยเหลือบุคคล ครอบครัว กลุ่มชนชุมชนให้มีมาตรฐานการครองชีพอันดีมีสุขภาพและสังคมภาพที่น่าพึงใจ โดยมุ่งให้สามารถช่วยเหลือตนเองได้และช่วยเหลือผู้อื่นในสังคมเดียวกันได้ต่อไป

จากคำนิยามที่ให้ความหมายของคำว่า “สวัสดิการสังคม” กล่าวโดยสรุปว่า สวัสดิการสังคมเป็นระบบการจัดบริการที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกระดับทั้งรัฐบาลและเอกชนเพื่อส่งเสริมและช่วยเหลือให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดี ไม่ก่อให้เกิดปัญหาแก่สังคม ทั้งนี้ต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของความต้องการขั้นพื้นฐานของบุคคลแต่ละวัย

2.3.2 รูปแบบของสวัสดิการสังคม

Titmuss (1974, p. 179, อ้างถึงใน กิติพัฒน์ นนทปัทมะคุลย์, 2544, น. 12 - 14) ได้แบ่งสวัสดิการสังคมออกเป็น 3 รูปแบบ ดังนี้

1. สวัสดิการสังคมแบบชั่วคราว บรรเทาปัญหา หรือแบบเก็บตก (Residualism or Residual Model of Welfare) สวัสดิการสังคมแบบชั่วคราวนี้ตั้งอยู่บนพื้นฐานความเชื่อว่าบุคคลในสังคมจะได้รับการตอบสนองความต้องการ โดยแหล่งตอบสนองคือครอบครัวและตลาดรูปแบบนี้ หากประชาชนประสบความเดือดร้อนจะต้องช่วยเหลือตนเองโดยหันเข้าหาทรัพยากรของตนเอง ซื่อหาบริการทางสังคมมาตอบสนองความต้องการ หากไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้หน่วยงานสวัสดิการของรัฐบาล จึงจะเข้าไปช่วยเหลือเป็นครั้งคราวไป เสมือนกับเป็นการดำเนินการเชิงรับรอให้เกิดปัญหาขึ้นก่อนจึงตามแก้ไข รูปแบบนี้ทำให้เกิดการรับรู้ว่าคุณภาพชีวิตที่ให้บริการของรัฐบาลจึงเป็นพวกที่ช่วยเหลือตนเองไม่ได้เป็นภาระของสังคม

2. สวัสดิการสังคมแบบสัมฤทธิ์ผลทางอุตสาหกรรม (Industrial Achievement Performance or Handmaiden Model) มองว่า สวัสดิการสังคมเป็นเสมือนกลไกหนึ่งในระบบเศรษฐกิจ เป็นเครื่องตอบแทนแก่ผู้ที่เป็นกำลังสำคัญในการผลักดันระบบเศรษฐกิจ โดยใช้มาตรการทางด้านภาษีอากรและการเงินการคลัง ตลอดจนเงินผลตอบแทนในอาชีพเป็นสิ่งตอบสนองความต้องการของบุคคลที่เป็นกำลังการผลิต โดยเกณฑ์การจัดสรรพิจารณาจากความสามารถในการทำงาน สถานภาพ บทบาทในการทำงานผลิตผลของงานเป็นสำคัญ

3. สวัสดิการสังคมแบบสถาบัน (Institution Redistributive Model) รูปแบบนี้ถือว่าสวัสดิการสังคมเป็นสถาบันสังคมสถาบันหนึ่งที่มีความสำคัญที่จะก่อให้เกิดบูรณาภาพในสังคม ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่สังคมจะขาดเสียมิได้ แม้ว่าสังคมนั้นจะมีเสถียรภาพแล้วก็ตามสวัสดิการสังคมตามแนวคิดนี้ก็ต้องทำหน้าที่ให้ระบบสังคมดำเนินไปอย่างราบรื่น ขณะที่ระบบเศรษฐกิจตลาดเสรีสร้างความเป็นธรรมทางสังคมเศรษฐกิจ อันเป็นธรรมชาติที่ยากจะหลีกเลี่ยงได้แนวคิดสวัสดิการสังคมแบบสถาบันมีความเหมาะสมกับระบบเศรษฐกิจเสรีควรที่จะดำเนินการควบคู่กันไป เพื่อเป็นการค้ำกับกระบวนการเปลี่ยนแปลงทางสังคมเศรษฐกิจที่ก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรม

2.3.3 ขอบเขตของงานสวัสดิการสังคม

ศศิพัฒน์ ยอดเพชร (2544, น. 21 - 22) กล่าวว่า งานสวัสดิการสังคมมีขอบเขตรอบคลุม ลักษณะงาน ดังนี้

1. การประกันสังคม (Social Insurance) เป็นการสร้างหลักประกันความมั่นคงในการดำรงชีวิตและคุ้มครองลูกจ้างให้ประโยชน์ทดแทนกรณีเจ็บป่วยหรือประสบอันตรายทุพพลภาพเสียชีวิต อันมิใช่เนื่องมาจากการทำงาน การคลอดบุตร การประกันกรณีชราภาพ และการสงเคราะห์บุตรของลูกจ้าง โดยรัฐได้ประกาศใช้เป็นกฎหมายให้ความคุ้มครอง

2. การช่วยเหลือสาธารณะ (Public Assistance) เป็นบริการที่จัดขึ้นสำหรับผู้ที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ ผู้ยากไร้ ผู้ที่ต้องพึ่งพิงผู้อื่น และผู้ด้อยโอกาสทางสังคมเป็นลักษณะการสงเคราะห์แบบให้เปล่าในรูปของเงิน สิ่งของ การให้คำปรึกษาแนะนำ และบริการต่าง ๆ

3. บริการสังคม (Social Services) เป็นบริการที่จัดขึ้นโดยภาครัฐและเอกชน เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน แบ่งลักษณะบริการเป็น 6 ประเภท ดังนี้

3.1 สุขภาพอนามัย (Health) เป็นบริการด้านสุขภาพอนามัย และการสาธารณสุข โภชนาการ และมาตรการต่าง ๆ ในการป้องกัน แก้ไข และฟื้นฟูสุขภาพของประชาชน

3.2 การศึกษา (Education) เป็นบริการที่จัดให้สำหรับประชาชนทุกคนที่อย่างน้อยต้องได้รับการศึกษาภาคบังคับจากรัฐ และบริการด้านการศึกษานี้มีทั้งการศึกษาใน โรงเรียนและนอกโรงเรียน

3.3 ที่อยู่อาศัย (Housing) เป็นบริการที่รัฐจัดการและดูแลด้านที่อยู่อาศัยให้กับประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้มีรายได้น้อย

3.4 การมีงานทำและมีรายได้ (Employment and Income Maintenance) เป็นบริการที่จัดขึ้นเพื่อส่งเสริมให้ประชาชนมีงานทำ คุ้มครองการทำงาน รายได้ และประกันสังคม

3.5 บริการสังคม (Social Services) เป็นบริการที่จัดขึ้นเพื่อเสริมสร้างความสมบูรณ์ ในด้านการดำเนินชีวิตของประชาชนโดยมีวัตถุประสงค์หลัก เพื่อให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

3.6 นันทนาการ (Recreation) เป็นบริการที่เกี่ยวกับการสร้างความรู้สึกร่วมเป็นส่วนหนึ่งของสังคมให้แก่ผู้ใช้บริการ เช่น บริการห้องสมุด บริการด้านกีฬา ดนตรีภาพยนตร์ การออกกำลังกาย และรวมทั้งงานอดิเรกอื่น ๆ

กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (2545, น. 57 - 59) ได้กำหนดขอบเขตงานสวัสดิการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนในสังคมให้มีความเป็นอยู่ที่ดี 7 ด้าน ดังนี้

1. การมีสุขภาพอนามัยที่ดี หมายถึง ประชาชนพึงได้รับการป้องกันโรคภัยไข้เจ็บ การรักษาพยาบาล การส่งเสริมและพัฒนาสุขภาพร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคมอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน โดยประชาชนไม่ว่า เพศใด อายุวัยใด เชื้อชาติใด ศาสนาใด อยู่ในภูมิภาคใดหรืออยู่ในวัฒนธรรมใด มีความสนใจในทางการเมือง มีแบบแผนการดำรงชีวิตเช่นใด หรือมีสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมในระดับชั้นใดก็ตาม พึงได้รับบริการสวัสดิการสังคมด้านสุขภาพอนามัยที่ได้มาตรฐานอย่างทั่วถึง เสมอภาค เป็นธรรมสอดคล้องกับความต้องการและสถานการณ์ปัญหาของบุคคล กลุ่มบุคคล และประชาชน

2. การมีการศึกษาที่ดี หมายถึง ประชาชนพึงได้รับการที่ส่งเสริมและพัฒนาตนเองให้มีความรู้ ทักษะ ตลอดจนปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อนำไปสู่การดำเนินชีวิตอย่างมีคุณภาพต่อไปและแม้ว่าประชาชนจะมีข้อบกพร่อง ทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ และสังคม หรือด้อยโอกาสทางการศึกษาก็จะได้รับบริการการศึกษาพิเศษ และจัดรูปแบบการศึกษาที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนที่มีข้อจำกัดเหล่านั้น ทั้งนี้ ประชาชนทุกคนต้องได้รับการศึกษาในระดับอย่างน้อยที่สุด คือ การศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. การมีที่อยู่อาศัย หมายถึง การที่ประชาชนมีที่อยู่อาศัยตามควรแก่อัตภาพช่วยเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีในทำนองเดียวกันประชาชนมีที่อยู่อาศัยตามควรแต่กำลังความสามารถของบุคคลที่จะได้มาอย่างน้อยที่สุดที่อยู่อาศัยต้องให้ความปลอดภัย ความมั่นคงอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี ไม่มีสภาพเสื่อมโทรมแออัดแวดล้อมด้วยมลพิษ หรือเสี่ยงต่อภัยพิบัติเสี่ยงต่อความเสื่อมเสียทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม

4. การมีงานทำ การมีรายได้ และการมีสวัสดิการแรงงาน หมายถึง ประชาชนมีงานทำที่ทำให้มีรายได้อย่างน้อยเพียงพอแก่การดำรงชีพ งานที่ทำมีสวัสดิการที่ดีหรืออย่างน้อยตามที่กฎหมายกำหนดงานที่ทำต้องไม่เสี่ยงต่อการเจ็บป่วย อุบัติเหตุ และอุบัติเหตุต่าง ๆ ไม่เป็นงานที่สร้างความเสื่อมเสียแก่ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ไม่ผิดศีลธรรม หรือผิดกฎหมาย

5. การมีความมั่นคงทางรายได้ หมายถึง ประชาชนทุกคนที่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพได้รับการคุ้มครองในเรื่องความมั่นคงในการดำเนินชีวิตของตนและครอบครัวในรูปของการประกันสังคมซึ่งครอบคลุมเรื่องผลประโยชน์จากการประกันสุขภาพ การสงเคราะห์บุตรการชดเชยการขาดรายได้จากการเจ็บป่วย พิการทุพพลภาพ ชราภาพ และการว่างงาน การประกันสังคมเป็น

มาตรการหนึ่งที่จะสร้างความมั่นคงทางสังคม โดยเฉพาะกับประชาชนผู้มีรายได้น้อยไม่ให้ได้รับความเดือดร้อนเมื่อมีเหตุให้สูญเสียรายได้ทั้งหมด บางส่วนหรือไม่พอเพียงแก่การยังชีพ

6. นันทนาการ หมายถึง ประชาชนมีกิจกรรมนันทนาการเพื่อการบันเทิงและการพักผ่อนใจอย่างมีคุณภาพ โดยกิจกรรมนันทนาการนั้น ๆ ไม่เป็นการทำให้เสื่อมเสียศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ไม่ผิดศีลธรรม และไม่ผิดกฎหมาย ไม่เป็นการเอารัดเอาเปรียบ กดขี่ข่มเหง หรือละเมิดสิทธิเสรีภาพของประชาชนในกลุ่มอื่น ๆ

7. การบริการสังคมทั่วไป หมายถึง การให้บริการแก่ประชาชนโดยเฉพาะผู้ยากจน ผู้ด้อยโอกาสและกลุ่มเปราะบางพิเศษ เพื่อช่วยสร้างเสริม การมีคุณภาพชีวิตที่ดีช่วยพัฒนาชีวิต ความเป็นอยู่ให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุขตามควรแก่สภาพ

2.3.4 งานสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ

ศศิพัฒน์ ยอดเพชร (2544, น. 48 - 49) งานสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ รัฐควรมุ่งให้ผู้สูงอายุมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นมีสุขภาพกาย สุขภาพจิตที่ดี สามารถพึ่งตนเองได้ และมีความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ซึ่งหมายความว่า ผู้สูงอายุนั้น เป็นผู้มีคุณภาพชีวิตที่ดี (Quality of Life) ดังนั้นแนวคิดที่ยึดถือกันมานานและใช้เป็นรากฐานในการปฏิบัติต่อผู้สูงอายุ ประกอบด้วย แนวคิด 2 ประการ คือ

1. แนวคิดด้านมนุษยธรรม (Humanitarian Aspect of Aging) หมายถึง ผู้สูงอายุ ควรได้รับการช่วยเหลือตามหลักมนุษยธรรมและความต้องการในด้านสุขภาพอนามัยและโภชนาการที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม ครอบครัว สวัสดิการสังคม ความมั่นคงทางรายได้และการจ้างงานรวมถึงการศึกษา

2. แนวคิดด้านพัฒนา (Developmental Aspect of Aging) หมายถึง แนวคิดที่มีต่อบทบาทของผู้สูงอายุในกระบวนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

อภิญา เวชชัย (2544, น. 6 - 7, อ้างถึงใน พรอนันต์ กิตติมั่นคง, 2547, น. 22) การบริการสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุนั้น มีความชัดเจนและเริ่มเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องในสังคมมากขึ้น ซึ่งองค์การสหประชาชาติได้กำหนดให้วันที่ 1 ตุลาคม ของทุกปีเป็นวันผู้สูงอายุสากล โดยมีการประกาศเจตนารมณ์ที่ชัดเจนและในวันที่ 16 ธันวาคม 2534 สมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติได้รับรองหลักการ 18 ประการ สำหรับผู้สูงอายุ ดังนี้

หลักการที่ 1 การมีเสรีภาพ

1. ผู้สูงอายุ ควรได้รับอาหาร น้ำ ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่มและการดูแลสุขภาพอนามัยอย่างพอเพียง โดยการมีรายได้การสนับสนุนของครอบครัวและชุมชน และการช่วยเหลือตนเอง
2. ผู้สูงอายุ ควรได้รับโอกาสในการทำงานหรือสามารถได้รับรายได้อื่น ๆ
3. ผู้สูงอายุ ควรมีส่วนในการตัดสินใจว่าเมื่อใดจะต้องพ้นจากการทำงาน

4. ผู้สูงอายุ ควรได้รับการฝึกอบรมและศึกษาตามความเหมาะสม
5. ผู้สูงอายุ ควรจะอยู่ในสภาพแวดล้อมที่สงบปลอดภัยด้วยความพึงพอใจตามกำลังความสามารถ
6. ผู้สูงอายุ ควรที่จะได้อาศัยอยู่ในบ้านของตนเอง ตลอดระยะเวลายาวนานเท่าที่เป็นไปได้

หลักการที่ 2 การมีส่วนร่วม

1. ผู้สูงอายุ ควรได้มีส่วนร่วมในการกำหนดและดำเนินงานตามนโยบายต่าง ๆ ที่จะส่งผลโดยตรงต่อความเป็นอยู่ที่ดีของตน และสามารถถ่ายทอดความรู้และทักษะให้กับชนรุ่นหลังได้
2. ผู้สูงอายุ ควรจะได้รับการพัฒนาในโอกาสต่าง ๆ เพื่อให้บริการแก่ชุมชน และเป็นอาสาสมัครในตำแหน่งที่เหมาะสมตามความสนใจและกำลังความสามารถของตน
3. ผู้สูงอายุ ควรมีบทบาทที่จะจัดตั้งกลุ่มหรือสมาคมของผู้สูงอายุเองได้

หลักการที่ 3 การได้รับการดูแล

1. ผู้สูงอายุควรได้รับการดูแลจากครอบครัวและชุมชน และได้รับการคุ้มครอง
2. ผู้สูงอายุ ควรได้รับการดูแลด้านสุขภาพอนามัย เพื่อให้ได้รับการฟื้นฟูทางร่างกาย จิตใจ และอารมณ์ให้ดีขึ้น เพื่อเป็นการป้องกัน หรือชะลอการเจ็บป่วยในระยะเริ่มต้น
3. ผู้สูงอายุ ควรได้รับ โอกาสในการเข้าถึงบริการทางสังคมและกฎหมาย เพื่อเป็นการส่งเสริม สนับสนุน การเป็นอิสระ การคุ้มครอง และการได้รับการดูแล
4. ผู้สูงอายุ ควรได้รับการดูแลคุ้มครอง ฟื้นฟูและส่งเสริมทางด้านสังคมและจิตใจอย่างเหมาะสม จากสถานสงเคราะห์ผู้สูงอายุที่มีสภาพแวดล้อมที่มั่นคง
5. ผู้สูงอายุ ควรได้รับสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐานในการดำรงชีวิต

หลักการที่ 4 การบรรลุความพึงพอใจของตนเอง

1. ผู้สูงอายุ ควรได้รับ โอกาสพัฒนาศักยภาพตนเองอย่างเต็มความสามารถ
2. ผู้สูงอายุ ควรได้รับ โอกาสในการศึกษาวัฒนธรรม จิตใจ และกิจกรรมนันทนาการของสังคม

หลักการที่ 5 ความมีศักดิ์ศรี

1. ผู้สูงอายุ ควรที่จะดำรงชีวิตอยู่ด้วยศักดิ์ศรีและความปลอดภัย โดยปราศจากการถูกแสวงหาประโยชน์และถูกทำร้ายร่างกายและจิตใจ
2. ผู้สูงอายุ ควรได้รับการปฏิบัติอย่างเหมาะสมตามสถานภาพและภูมิหลังและมีอิสระในการช่วยเหลือตนเองทางด้านเศรษฐกิจ

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น

2.4.1 ความหมายของการปกครองท้องถิ่น

มีนักวิชาการได้ให้ความหมายของการปกครองท้องถิ่นไว้หลายท่าน ดังนี้

โกวิท พวงงาม และอลงกรณ์ อรรถแสง (2547, น. 7) ให้ความหมายของการปกครองท้องถิ่น หมายถึง องค์การที่ทำหน้าที่บริหารงานในแต่ละท้องถิ่น มีผู้แทนที่ได้รับเลือกตั้งจากประชาชนในท้องถิ่นเป็นผู้รับผิดชอบต่อการบริหารอย่างอิสระในเขตพื้นที่ที่กำหนด มีอำนาจในการบริหารการเงินและการคลังและกำหนดนโยบายของตนเองรวมทั้งหน้าที่ดำเนินกิจกรรมภายในกรอบที่กฎหมายบัญญัติไว้เพื่อประโยชน์ของรัฐและของประชาชนในท้องถิ่น โดยองค์การดังกล่าวในกรณีประเทศไทย ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด, เทศบาล, องค์การบริหารส่วนตำบล, พัทยา และ กรุงเทพมหานคร เป็นต้น

นครินทร์ เมฆไตรรัตน์ (2547, น. 22) ให้ความหมายของการปกครองท้องถิ่นไว้ว่า หมายถึง การปกครองซึ่งราชการส่วนกลาง ได้มอบอำนาจในการปกครองและบริหารกิจการงานให้แก่ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในขอบเขตอำนาจหน้าที่และพื้นที่ของตนที่กำหนดไว้ตามกฎหมาย โดยมีความเป็นอิสระตามสมควร ไม่ต้องอยู่ในบังคับบัญชาของราชการส่วนกลาง ราชการส่วนกลาง เป็นเพียงหน่วยคอยกำกับดูแลให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินกิจการไปด้วยความเรียบร้อย

วุฒิสาร ตันไชย (2547, น. 1) ให้ความหมายของการปกครองท้องถิ่นไว้ว่า หมายถึง การปกครองที่รัฐบาลกลาง หรือส่วนกลาง ได้กระจายอำนาจไปให้หน่วยการปกครองท้องถิ่น ซึ่งเป็นองค์กรที่มีสิทธิ์ตามกฎหมาย มีพื้นที่ และประชากรเป็นของตนเอง ประการสำคัญขององค์กรดังกล่าวจะต้องมีอำนาจอิสระในการปฏิบัติอย่างเหมาะสม

Encyclopedia Britannica (1978, อ้างถึงใน พรชัย เทพปัญญา และคณะ, 2527, น. 1) ให้ความหมายของการปกครองท้องถิ่น หมายถึง อำนาจหน้าที่ ที่จะกำหนดและการบริหารกิจการภายในเขตพื้นที่ที่กำหนด และขนาดพื้นที่ที่วางนี้ขึ้นอยู่กับประเทศและมีขนาดเล็กกว่าประเทศ

Holloway (1951, อ้างถึงใน ปธาน สุวรรณมงคล, 2547, น. 1 - 2) ให้ความหมายของการปกครองท้องถิ่น หมายถึง องค์การที่มีอาณาเขตแน่นอนมีประชากรตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ มีอำนาจการปกครองตนเอง มีการบริหารการคลังของตนเอง และมีสภาท้องถิ่นที่สมาชิกมาจากการเลือกตั้งจากประชาชน

จากความหมายของการปกครองท้องถิ่นดังกล่าวสรุปได้ว่า การปกครองท้องถิ่นเป็นองค์กรหนึ่งที่มีพื้นที่อาณาเขตและประชากรเป็นของตนเอง โดยมีอำนาจอิสระในการปกครองตนเองเป็นองค์กรที่มีอำนาจในการกำหนดนโยบาย งบประมาณ เพื่อบริหารกิจการตามอำนาจหน้าที่ของหน่วยองค์กร

ปกครองส่วนท้องถิ่นให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองในระดับท้องถิ่น โดยผ่านตัวแทนที่มาจากการเลือกตั้ง

2.4.2 วัตถุประสงค์ของการปกครองท้องถิ่น

โกวิท พวงงาม (2546, น. 24 - 25) กล่าวว่า การปกครองท้องถิ่นมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ 3 ประการ คือ

1. การปกครองท้องถิ่นเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาลในด้านการเงิน บุคลากร ตลอดจนระยะเวลาที่ใช้ดำเนินการให้บริการชุมชน และทำให้เกิดความประหยัด เนื่องจากหน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้น ๆ จะมีเงินงบประมาณสามารถหารายได้ให้กับท้องถิ่นทำให้ประหยัดเงินงบประมาณของรัฐบาลที่จะต้องจ่ายให้กับท้องถิ่นเป็นจำนวนมาก และแม้จะมีการจัดสรรเงินงบประมาณจากรัฐบาลไปให้บ้างแต่ก็มีเงื่อนไขที่กำหนดไว้อย่างรอบคอบ

2. การปกครองท้องถิ่นเป็นการตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นอย่างแท้จริง เพราะความต้องการของประชาชนในแต่ละท้องถิ่นย่อมมีความแตกต่างกัน การรอรับบริการจากรัฐบาลเพียงฝ่ายเดียว อาจไม่ตรงกับความต้องการที่แท้จริง และมักมีความล่าช้า หน่วยการปกครองท้องถิ่นที่มีประชาชนเป็นผู้บริหารย่อมจะสามารถตอบสนองความต้องการได้อย่างแท้จริง

3. การปกครองท้องถิ่นเป็นสถาบันที่ให้การศึกษากการปกครองระบอบประชาธิปไตยแก่ประชาชน โดยการปกครองท้องถิ่นดังกล่าวได้เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองทั้งในบทบาทของฝ่ายบริหาร หรือฝ่ายนิติบัญญัติ การปฏิบัติหน้าที่ในหลากหลายบทบาทมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ ถึงกระบวนการปกครองระบอบประชาธิปไตยระดับชาติได้เป็นอย่างดี

2.4.3 ลักษณะของการปกครองท้องถิ่น

มีนักวิชาการได้ให้ความหมายของการปกครองท้องถิ่น ดังนี้

โกวิท พวงงาม และอลงกรณ์ อรรคแสง (2547, น. 7) ได้กล่าวถึง ลักษณะของการปกครองท้องถิ่น ดังนี้

1. เป็นองค์กรในชุมชนที่มีขอบเขตพื้นที่ปกครองที่กำหนดไว้แน่นอน
2. มีสถานภาพเป็นนิติบุคคล ซึ่งจัดตั้งขึ้นโดยกฎหมาย หรือกฎหมายรับรองสถานะความเป็นท้องถิ่น
3. มีอิสระในการดำเนินกิจการและสามารถใช้ดุลยพินิจของตนเองในการวินิจฉัยและกำหนดนโยบายภายใต้การควบคุมของรัฐ
4. มีการจัดองค์กรเป็น 2 ฝ่าย คือ ฝ่ายผู้บริหารท้องถิ่น และฝ่ายสภาท้องถิ่น หรือจัดในรูปแบบอื่น

5. ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น โดยการเลือกตั้งคณะผู้บริหาร และสมาชิกสภาท้องถิ่น การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมและติดตาม ตรวจสอบการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

นครินทร์ เมฆไตรรัตน์ (2547, น. 22) จำแนกลักษณะสำคัญของการปกครองท้องถิ่น คือ เป็นองค์กรที่จัดตั้งขึ้นโดยกฎหมายจากส่วนกลาง มีสถานะเป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย มีขอบเขต การปกครองที่แน่นอนและมีคณะผู้แทนที่ได้รับเลือกตั้งจากประชาชนในท้องถิ่นนั้นเป็นผู้รับผิดชอบ ต่อการบริหารงานอย่างเป็นอิสระ และมีอำนาจอิสระในด้านการคลัง เช่น การจัดเก็บภาษีและหารายได้ อื่น ๆ ตามที่กฎหมายกำหนดและจัดทำงบประมาณของตนเอง รวมทั้งมีอำนาจอิสระในการกำหนด นโยบาย และมีการบริหารงานของตนเองไม่ต้องขอคำสั่งจากราชการบริหารส่วนกลาง ซึ่งองค์กร ท้องถิ่นที่จัดตั้งขึ้นจะมีบุคลากรของตนเองบริหารงานภายในท้องถิ่น เป็นพนักงานของท้องถิ่นที่ได้รับ เงินเดือนจากงบประมาณของท้องถิ่นเอง

ปธาน สุวรรณมงคล (2547, น. 4 - 5) ได้กล่าวถึง ลักษณะสำคัญของการปกครองท้องถิ่น ดังนี้

1. เป็นนิติบุคคล นิติบุคคลเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นโดยอำนาจของกฎหมาย การเป็นนิติบุคคล จึงเป็นการแสดงถึงฐานะทางกฎหมายสำหรับการปกครองท้องถิ่นถือเป็นนิติบุคคลในกฎหมายมหาชน โดยมีกฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขึ้นมาเพื่อทำหน้าที่ตามที่ระบุไว้ในกฎหมายนั้น ๆ และสามารถก่อกำเนิดระทางกฎหมาย เช่น ทำสัญญา การก่อหนี้ เป็นต้น

2. มีอำนาจหน้าที่เฉพาะ จะมีการดำเนินกิจการตามที่กฎหมายบัญญัติไว้เป็นกาล เฉพาะให้เป็นหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบนั้น ๆ ซึ่งอาจจะเป็นการระบุหน้าที่ไว้ โดยชัดเจน หรืออาจเป็นการระบุให้้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถริเริ่มทำกิจการใด ๆ ที่ไม่มี กฎหมายบัญญัติห้ามไว้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับกฎหมายของแต่ละประเภท

3. ผู้บริหารมาจากการเลือกตั้ง โดยทั่วไปสมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้บริหาร หรือ คณะผู้บริหารท้องถิ่นจะมาจากการเลือกตั้งจากประชาชน โดยสมาชิกสภาท้องถิ่นจะมาจากการเลือกตั้ง โดยตรงจากประชาชน ส่วนผู้บริหาร หรือคณะผู้บริหารท้องถิ่นอาจมาจากการเลือกตั้งโดยตรงจาก ประชาชน หรืออาจมาจากการเลือกตั้งทางอ้อม โดยสภาเป็นผู้เลือกผู้บริหาร หรือคณะบริหารท้องถิ่น ก็ ได้ตามที่กฎหมายกำหนด

4. ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นเป็นเรื่องที่สำคัญ ทั้งนี้ประชาชน สามารถมีส่วนร่วมทางการเมืองทั้งโดยตรงและโดยอ้อม เช่น การไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง การสมัครรับเลือกตั้ง การริเริ่มกฎหมาย การถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่นที่ประพฤติ

ไม่เหมาะสมที่จะดำรงตำแหน่งต่อไป การให้ข้อคิดเห็นข้อเสนอแนะต่อผู้บริหาร หรือคณะผู้บริหาร หรือสมาชิกสภาท้องถิ่นในท้องถิ่นใดที่ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างเข้มแข็งจะทำให้การบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น เป็นเพื่อประโยชน์ของส่วนรวมมากขึ้นและมีความโปร่งใสในการทำงาน ตลอดจนได้รับการสนับสนุนจากประชาชนอย่างเข้มแข็ง

5. มีความเป็นอิสระในการบริหารงานอย่างเพียงพอ สาระสำคัญประการหนึ่งของการปกครองท้องถิ่น คือ ต้องมีความเป็นอิสระในการบริหารงานอย่างเพียงพอ เพื่อให้สามารถดำเนินงานในขอบเขตหน้าที่ที่กำหนดไว้ในกฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพบรรลุตามนโยบายและเป้าหมายที่กำหนด ความเป็นอิสระในการบริหารงานในที่นี้หมายถึง อำนาจในการตัดสินใจดำเนินการในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายตามกฎหมาย โดยที่รัฐบาลกลางควรมีหน้าที่เพียงสนับสนุน ส่งเสริม และกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากกว่าการควบคุมอย่างใกล้ชิด

6. มีการจัดหารายได้และใช้จ่ายรายได้อย่างอิสระตามสมควร การปกครองท้องถิ่นที่จะบังเกิดผลดีต่อท้องถิ่นโดยส่วนรวมต้องมีอำนาจในการจัดหารายได้ภายในท้องถิ่นของตนอย่างเพียงพอต่อการบริหารงาน กล่าวคือ มีแหล่งรายได้ที่ท้องถิ่นสามารถจัดเก็บเอง ได้นอกเหนือจากรายได้ของท้องถิ่น เพื่อแก้ไขปัญหา และสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น

7. มีการกำกับดูแลจากรัฐ การปกครองท้องถิ่นถือเป็นส่วนย่อยส่วนหนึ่งของรัฐ และจัดตั้งโดยรัฐมีกฎหมายรองรับ มิใช่องค์กรที่เป็นอิสระเด็ดขาดจากรัฐ ดังนั้น การกำกับดูแลจึงเป็นรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จำเป็น เพื่อให้การใช้อำนาจของคณะผู้บริหารท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น เป็นไปเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นและประเทศชาติโดยรวมอย่างแท้จริง ทั้งนี้การกำกับดูแลของรัฐต้องกระทำเท่าที่จำเป็นและต้องไม่ขัดกับหลักความเป็นอิสระในการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชน

จากลักษณะของการปกครองท้องถิ่นดังกล่าวสรุปได้ว่า ลักษณะการปกครองท้องถิ่น ประกอบด้วย การเป็นองค์กรในชุมชนที่จัดตั้งขึ้น โดยกฎหมายส่วนกลางมีขอบเขตพื้นที่ปกครองที่กำหนดไว้แน่นอนอน มีสถานภาพเป็นนิติบุคคล จัดตั้งขึ้น โดยกฎหมายมีอิสระในการดำเนินกิจกรรมทั้งในด้านการคลัง การจัดเก็บภาษี การหารายได้ตามที่กฎหมายกำหนด การจัดทำงบประมาณด้วยตนเอง รวมถึงการกำหนดนโยบายภายใต้การควบคุมของรัฐ และมีการแบ่งองค์กรเป็น 2 ฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายผู้บริหารท้องถิ่น และฝ่ายสภาท้องถิ่น โดยประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการปกครองตั้งแต่ขั้นตอนการเลือกตั้ง คณะผู้แทน ซึ่งประกอบด้วย คณะผู้บริหาร และสมาชิกสภาท้องถิ่น รวมถึงการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม และติดตามตรวจสอบการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.4.4 เกณฑ์การจัดตั้งองค์กรปกครองท้องถิ่น

โกวิท พวงงาม (2550, น. 21) ได้กล่าวถึง การจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ โดยการพิจารณาให้มีเกณฑ์ทั่วไป ดังนี้

1. เกณฑ์จำนวนประชากร โดยทั่วไปจะมีเกณฑ์ขั้นต่ำของจำนวนประชากรที่จะจัดตั้งการปกครองท้องถิ่นแต่ละรูปแบบขึ้นมา ซึ่งจะไม่มีการกำหนดไว้ตายตัวว่า ต้องมีประชากรมีพื้นที่เท่าไร ขึ้นอยู่กับแต่ละประเทศที่จะกำหนดโดยยึดหลักว่า การปกครองท้องถิ่นรูปแบบที่จะจัดตั้งขึ้นมาควรมีขีดความสามารถในการให้บริการได้ทั่วถึงและมีคุณภาพได้มาตรฐานแก่ประชาชนในท้องถิ่นนั้น

2. เกณฑ์ลักษณะพื้นที่ เช่นเดียวกับจำนวนประชากร ถ้าเป็นชุมชนเมืองจะเป็นพื้นที่ที่มีความเจริญทางเศรษฐกิจ มีประชากรอาศัยอยู่เป็นจำนวนมากและหนาแน่น มักจะมีการจัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีโครงสร้างองค์กรที่มีการจำแนกแจกแจงสูง และหรือมีการจัดโครงสร้างแบบสองชั้น เช่น ในเขตนครหลวง มักมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่เข้ามารับผิดชอบในภาพรวม และมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับรองลงไปรับผิดชอบเขตพื้นที่ย่อย ๆ สำหรับในพื้นที่ชนบทที่ประชาชนอาศัยอยู่กระจัดกระจาย การจัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะ ไม่มีความสลับซับซ้อนมาก และมักจะมีโครงสร้างแบบชั้นเดียว

3. เกณฑ์รายได้ เป็นเกณฑ์ที่มีความสำคัญเพราะจะเกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ ความเป็นอิสระในการปกครองตนเองและความสามารถในการให้บริการแก่ประชาชนในเขตพื้นที่รับผิดชอบด้วย ซึ่งรายได้ของท้องถิ่นที่จัดเก็บได้เอง ควรเป็นรายได้หลักของท้องถิ่นและมีจำนวนเพียงพอที่จะนำมาใช้ในการบริหารงานท้องถิ่น โดยที่พึ่งพิงเงินอุดหนุนจากรัฐบาลกลางน้อยที่สุด

4. เจตนารมณ์และความเห็นของประชาชน เป็นเครื่องบ่งบอกถึงความพร้อมในส่วนของประชาชนที่จะมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่น โดยการจัดตั้ง หรือการเปลี่ยนแปลงฐานะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรได้รับความเห็นชอบจากประชาชนในท้องถิ่นด้วย ทั้งนี้เป็นไปตามหลักความเป็นอิสระในการปกครองตนเองของประชาชนในท้องถิ่น

จากเกณฑ์การจัดตั้งองค์กรปกครองท้องถิ่นดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า เกณฑ์การจัดตั้งองค์กรปกครองท้องถิ่น ต้องประกอบด้วย เกณฑ์ประชากร เกณฑ์ลักษณะพื้นที่ เกณฑ์รายได้ และเจตนารมณ์ และความเห็นของประชาชน

2.4.5 รูปแบบของการปกครองท้องถิ่นของไทย

นครินทร์ เมฆไตรรัตน์ (2547, น. 41) ได้กำหนดรูปแบบการปกครองท้องถิ่นไทย ไว้ดังนี้

1. รูปแบบทั่วไป ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.), เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ซึ่งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ได้บัญญัติให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ที่มีพื้นที่ครอบคลุมเทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบลในแต่ละจังหวัด โดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดนี้จะมีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดประสานงานให้ความร่วมมือและสนับสนุนหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดเล็ก ตลอดจนทั้งดำเนินการในกิจการที่หน่วยการปกครองท้องถิ่นขนาดเล็กไม่สามารถทำได้ เพราะกิจการดังกล่าว เป็นกิจการที่ครอบคลุมพื้นที่กว้างเป็นกิจการที่ต้องการความเป็นเอกภาพและเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นจากความสามารถของหน่วยการปกครองท้องถิ่นขนาดเล็กจะกระทำได้ในส่วนของเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งเป็นหน่วยการปกครองท้องถิ่นขนาดเล็ก ก็มีอำนาจหน้าที่ในการให้บริการสาธารณะต่าง ๆ ภายในเขตรับผิดชอบของตนเอง

2. รูปแบบพิเศษ ได้แก่ กรุงเทพมหานคร (กทม.) และเมืองพัทยา ซึ่งตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ได้บัญญัติให้กรุงเทพมหานครมีฐานะเป็นหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่มีอำนาจหน้าที่เทียบเท่ากับองค์การบริหารส่วนจังหวัดรวมกับเทศบาล ในขณะที่เมืองพัทยามีฐานะเป็นหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดเล็กที่มีพื้นที่อยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด อำนาจหน้าที่ของเมืองพัทยา จึงเทียบเท่ากับเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนโครงสร้างการจัดชั้นภายในขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นไทย ได้มีความพยายามที่จะจัดชั้นให้เป็นระบบ 2 ชั้น (Two Tier) กล่าวคือ การทำให้องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับบน (Upper Tier) จัดทำภารกิจในโครงการขนาดใหญ่ครอบคลุมทั้งจังหวัด และภารกิจที่ระดับล่างทำไม่ได้กับหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดเล็กในระดับล่าง (Lower Tier) ได้แก่ เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) จัดทำภารกิจให้บริการสาธารณะภายในพื้นที่ของตนเอง

จากแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบของการปกครองท้องถิ่นที่กล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า รูปแบบการปกครองท้องถิ่นไทยมี 2 รูปแบบ คือ รูปแบบทั่วไป ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล และรูปแบบพิเศษ ได้แก่ กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา

2.5 บริบทเทศบาล

2.5.1 การจัดตั้งเทศบาล

เทศบาล เป็นรูปแบบการปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่งที่ใช้ในประเทศไทยปัจจุบัน การปกครองรูปแบบเทศบาลเป็นการกระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่นดำเนินการปกครองตนเองตามระบอบประชาธิปไตย เกิดขึ้นในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยเริ่มจากการจัดตั้งสุขาภิบาลกรุงเทพฯ ร.ศ. 116 (พ.ศ. 2440) โดยมีพระราชกำหนดสุขาภิบาลกรุงเทพฯ ร.ศ. 116 ในส่วนภูมิภาคมีการตราพระราชบัญญัติจัดการสุขาภิบาลท่าลอม ร.ศ. 124 (พ.ศ. 2448) ขึ้นมีวิวัฒนาการเรื่อยมาจนถึงปี พ.ศ. 2475 ได้มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองได้มีการกระจายอำนาจการปกครองที่สมบูรณ์แบบยิ่งขึ้น โดยมีการจัดตั้งเทศบาลขึ้นในปี พ.ศ. 2476 โดยมีการตราพระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล พ.ศ. 2476 มีการยกฐานะสุขาภิบาลขึ้นเป็นเทศบาลหลายแห่ง ต่อมาได้มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงยกเลิกกฎหมายเกี่ยวกับเทศบาลหลายครั้ง จนในที่สุดได้มีการตราพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 ยกเลิกพระราชบัญญัติเดิม ทั้งหมดขณะนี้ยังมีผลบังคับใช้ซึ่งมีการแก้ไขครั้งสุดท้ายโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2543 ในปัจจุบันเทศบาลทั่วประเทศมีจำนวนประมาณสองพันแห่ง 4 กรกฎาคม พ.ศ. 2532 กระทรวงมหาดไทย ได้มีการประกาศ กำหนดให้ 24 เมษายน เป็นวันเทศบาลการปกครองท้องถิ่นได้เริ่มต้นมาเป็นเวลานานพอสมควรแล้ว แต่การปกครองท้องถิ่นไม่ว่าจะเป็นรูปใดก็ยังไม่เข้มแข็งพอแต่พอจะเป็นหลักได้บ้าง ก็คือ การปกครองท้องถิ่นรูปแบบของกรุงเทพมหานครและเทศบาลเท่านั้น ซึ่งรัฐบาลหลายรัฐบาลได้พยายามที่จะพัฒนารูปแบบให้เหมาะสมกับประเทศไทยอยู่หลายครั้ง โดยมีการทดลองรูปแบบเมืองพัทยาแต่ก็ไม่ได้ผลเท่าที่ควร จึงกลับมาดำเนินการในรูปแบบเทศบาล โดยให้เมืองพัทยบริหารตามรูปแบบของเทศบาลนครในปัจจุบันนี้ กฎหมายรัฐธรรมนูญได้บัญญัติให้สามารถรวมการปกครองท้องถิ่นในจังหวัดให้เป็นท้องถิ่นขนาดใหญ่ทั้งจังหวัด ได้ดังนี้

มาตรา 78 รัฐต้องกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นพึ่งตนเองและตัดสินใจในกิจการท้องถิ่นได้เอง พัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นและระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ ตลอดจนโครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศในท้องถิ่นให้ทั่วถึงและเท่าเทียมกันทั่วประเทศ รวมทั้งพัฒนาจังหวัดที่มีความพร้อมให้เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่โดยคำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชนในจังหวัดนั้น

2.5.2 ขนาดเทศบาล

เทศบาลในประเทศไทยแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ตามจำนวนประชากร และรายได้ของเทศบาล นั้น ๆ ในพระราชบัญญัติเทศบาล พุทธศักราช 2496 มาตรา 9, 10, 11 ได้กำหนดขนาดเทศบาล ดังนี้
 มาตรา 9 เทศบาลตำบล ได้แก่ ท้องถิ่น ซึ่งมีการประกาศกระทรวงมหาดไทยยกฐานะ เป็นเทศบาลตำบล ประกาศกระทรวงมหาดไทยนั้นให้ระบุชื่อและเขตเทศบาลไว้ด้วย

มาตรา 10 เทศบาลเมือง ได้แก่ ท้องถิ่นอันเป็นที่ตั้งศาลากลางจังหวัด หรือท้องถิ่นชุมชน ที่มีราษฎรตั้งแต่ 10,000 คนขึ้นไป ทั้งมีรายได้พอควรแก่การที่จะปฏิบัติหน้าที่อันต้องทำตามพระราชบัญญัตินี้ และซึ่งมีพระราชกฤษฎีกายกฐานะเป็นเทศบาลเมือง พระราชกฤษฎีกานั้นให้ระบุชื่อและเขตของ เทศบาลไว้ด้วย

มาตรา 11 เทศบาลนคร ได้แก่ ท้องถิ่นชุมชนที่มีราษฎรตั้งแต่ 50,000 คนขึ้นไป ทั้งมีรายได้พอควรแก่การที่จะปฏิบัติหน้าที่อันต้องทำตามพระราชบัญญัตินี้ และซึ่งมีพระราชกฤษฎีกายกฐานะเป็นเทศบาลนคร พระราชกฤษฎีกานั้นให้ระบุชื่อ และเขตของเทศบาลไว้ด้วย

2.5.3 ประเภทของเทศบาล

กฎหมายกำหนดให้จัดตั้งเทศบาลได้ 3 ประเภท

2.5.3.1 เทศบาลตำบล เป็นเทศบาลขนาดเล็ก กระทรวงมหาดไทย ได้กำหนดหลักเกณฑ์ การจัดตั้งเทศบาลตำบล ไว้ดังนี้

- 1) มีรายได้โดยตรงในปีงบประมาณที่ผ่านมา โดยไม่รวมเงินอุดหนุน 12,000,000 บาทขึ้นไป
- 2) มีขนาดประชากร หรือราษฎรท้องถิ่น 7,000 คนขึ้นไป
- 3) มีการกระจายตัวเชิงพื้นที่ 1,500 คนต่อตารางกิโลเมตร
- 4) ได้รับความเห็นชอบจากราษฎรท้องถิ่น

2.5.3.2 เทศบาลเมือง เป็นเทศบาลขนาดกลาง กระทรวงมหาดไทยได้กำหนดหลักเกณฑ์ การจัดตั้งเทศบาลเมือง ไว้ดังนี้

- 1) ท้องที่ที่เป็นที่ตั้งศาลากลางจังหวัดทุกแห่งให้ยกฐานะเทศบาลเมือง ได้ โดยไม่ต้องพิจารณาถึงหลักเกณฑ์อื่น ๆ ประกอบ
- 2) ส่วนท้องที่ที่มีใช้เป็นที่ตั้งของศาลากลางจังหวัดจะยกฐานะเป็นเทศบาลเมือง ต้องประกอบด้วย หลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

2.1) มีขนาดประชากร หรือราษฎรท้องถิ่น 10,000 คนขึ้นไป และ มีการกระจายตัวเชิงพื้นที่ 3,000 คน / ตารางกิโลเมตร

2.2) ตลอดทั้งมีรายได้ออกแก่การปฏิบัติหน้าที่บริหารจัดการและให้บริการ ตามที่กฎหมายกำหนด

2.3) การจัดตั้งเป็นเทศบาล ต้องตราเป็นพระราชกฤษฎีกา การยกฐานะเป็นเทศบาลเมือง ระบุชื่อ และเขตเทศบาลไว้ด้วย

2.5.3.3 เทศบาลนคร เป็น เทศบาลขนาดใหญ่ กระจ ทรวงมหาดไทยได้กำหนด หลักเกณฑ์การจัดตั้งเทศบาลนคร ไว้ดังนี้

- 1) มีขนาดประชากรหรือราษฎรตั้งแต่ 50,000 คนขึ้นไป
- 2) มีการกระจายตัวเชิงพื้นที่ ไม่ต่ำกว่า 3,000 คนขึ้นไป / ตารางกิโลเมตร
- 3) มีรายได้ออกแก่การปฏิบัติหน้าที่อื่นต้องทำตามกฎหมาย
- 4) มีพระราชกฤษฎีกายกฐานะเป็นเทศบาลนครและระบุเขตเทศบาลไว้ด้วย

(พ.ร.บ. เทศบาล (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2499 มาตรา 3)

2.5.3.4 อำนาจหน้าที่ของเทศบาลตำบล

มาตรา 50 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายเทศบาลตำบล มีหน้าที่ต้องทำให้เขตเทศบาล ดังต่อไปนี้

- 1) รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน
- 2) ให้มีและบำรุงทางบกและทางน้ำ
- 3) รักษาความสะอาดของถนน หรือทางเดินและที่สาธารณะ รวมทั้งการกำจัด มูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
- 4) ป้องกัน และระงับโรคติดต่อ
- 5) ให้มีเครื่องใช้ในการดับเพลิง
- 6) ให้ราษฎรได้รับการศึกษาอบรม
- 7) ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ
- 8) บำรุงศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีงาม

ของท้องถิ่น

- 9) หน้าที่อื่นที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นหน้าที่ของเทศบาล

มาตรา 51 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายเทศบาลตำบลอาจจัดทำกิจกรรมใด ๆ ในเขตเทศบาล ดังต่อไปนี้

- 1) ให้มีน้ำสะอาด หรือการประปา
- 2) ให้มีโรงฆ่าสัตว์
- 3) ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือ และท่าข้าม

- 4) ให้มีสุสานและฌาปนสถาน
- 5) บำรุงและส่งเสริมการทำมาหากินของราษฎร
- 6) ให้มีและบำรุงสถานที่ทำการพิทักษ์รักษาคนเจ็บไข้
- 7) ให้มีและบำรุงการไฟฟ้า หรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น
- 8) ให้มีและบำรุงทางระบายน้ำ
- 9) เทศพาณิชย์

2.5.3.5 เทศบัญญัติ

มาตรา 60 เทศบาลมีอำนาจตราเทศบัญญัติโดยไม่ขัด หรือแย้งต่อกฎหมาย
ในกรณี ดังต่อไปนี้

- 1) เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามหน้าที่ของเทศบาลที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติ
- 2) เมื่อมีกฎหมายบัญญัติให้เทศบาลตราเทศบัญญัติ หรือให้มีอำนาจตรา

เทศบัญญัติ

2.5.3.6 อำนาจหน้าที่ตามกฎหมายเฉพาะอื่น ๆ กำหนด

นอกจากอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 กำหนดไว้แล้วยังมีกฎหมาย
เฉพาะอื่น ๆ กำหนดให้เทศบาลมีอำนาจหน้าที่ดำเนินกิจการให้เป็นไปตามกฎหมายนั้น ๆ อีกเป็น
จำนวนมาก เช่น

- 1) พระราชบัญญัติป้องกันภัยอันตราย อันเกิดแก่การเล่นมหรสพ พ.ศ. 2464
- 2) พระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน พ.ศ. 2534
- 3) พระราชบัญญัติสาธารณสุข พ.ศ. 2535
- 4) พระราชบัญญัติควบคุมการใช้อุจจาระทำปุ๋ย พ.ศ. 2490
- 5) พระราชบัญญัติควบคุมโฆษณา โดยใช้เครื่องขยายเสียง พ.ศ. 2493
- 6) พระราชบัญญัติป้องกันและระงับอัคคีภัย พ.ศ. 2495
- 7) พระราชบัญญัติป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2535
- 8) พระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2534
- 9) พระราชบัญญัติควบคุมการฆ่าและจำหน่ายเนื้อสัตว์ พ.ศ. 2535
- 10) พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของ
บ้านเมือง พ.ศ. 2535
- 11) พระราชบัญญัติจัดระเบียบการจอดยานยนต์ในเขตเทศบาลและสุขาภิบาล
พ.ศ. 2503
- 12) พระราชบัญญัติภาษีบำรุงท้องที่ พ.ศ. 2508

- 13) พระราชบัญญัติภาษีป้าย พ.ศ. 2510
- 14) พระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518
- 15) พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522
- 16) พระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2523
- 17) พระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. 2523
- 18) พระราชบัญญัติรักษาคล่องประปา พ.ศ. 2526
- 19) พระราชบัญญัติสุสานและฌาปนสถาน พ.ศ. 2528
- 20) ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 44 ลงวันที่ 11 มกราคม พ.ศ. 2502
- 21) ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 68 ลงวันที่ 3 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2515

(กฎหมายว่าด้วยการควบคุมการจราจรในแม่น้ำลำคลอง)

22) ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 295 พุทธศักราช พ.ศ. 2515 (กฎหมายว่าด้วยทางหลวง)

23) ประมวลกฎหมายที่ดิน ซึ่งได้รับมอบหมายให้ดูแลรักษาที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินประเภทที่รกร้างว่างเปล่า

2.5.3.7 สถาเทศบาล

โครงสร้างของเทศบาล หรือการจัดองค์การของเทศบาล แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

- 1) ฝ่ายนิติบัญญัติ หรือสภาเทศบาล
- 2) ฝ่ายบริหาร หรือคณะเทศมนตรี

สำหรับการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่จำเป็นต้องมีองค์การเพิ่มขึ้นเพื่อประสิทธิภาพของการบริหารพัฒนาบริการ คือ พนักงานเทศบาล

2.5.3.8 สภาเทศบาล หรือฝ่ายนิติบัญญัติ

สภาเทศบาลทำหน้าที่ ฝ่ายนิติบัญญัติ มีหน้าที่โดยตรง ในการควบคุม และตรวจสอบการบริหารงานของคณะเทศมนตรี สภาเทศบาล ประกอบด้วย สมาชิกเทศบาล หรือเรียกโดยย่อว่า ส.ท. สมาชิกเหล่านี้ได้รับการเลือกตั้งจากราษฎร ในท้องถิ่น และดำรงตำแหน่งทำหน้าที่เป็นตัวแทนของราษฎรในท้องถิ่นตามวาระ คือ 4 ปี จำนวนของสมาชิกเทศบาลในแต่ละเทศบาลจะไม่เท่ากันจำนวนมาก หรือน้อยนั้นขึ้นอยู่กับประเภทของเทศบาล คือ

- 1) เทศบาลตำบลมีสมาชิกเทศบาล 12 คน
- 2) เทศบาลเมืองมีสมาชิกเทศบาล 18 คน
- 3) เทศบาลนครมีสมาชิกเทศบาล 24 คน

2.5.3.9 การเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล เป็นไปตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล พ.ศ. 2482 (รวมทั้งที่ได้แก้ไขเพิ่มเติมใหม่ถึง พ.ศ. 2541) ผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิก สภาเทศบาล และการสมัครเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาเทศบาล

1) บุคคลผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล ต้องมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

1.1) มีสัญชาติไทย บุคคลผู้มีสัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติ ต้องได้สัญชาติไทยมาแล้วไม่น้อยกว่า 10 ปี

1.2) มีอายุไม่ต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์ ในวันที่ 1 มกราคม ของปีที่มีการเลือกตั้ง

และ

1.3) มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน ในเขตเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันจนถึงวันเลือกตั้ง ไม่น้อยกว่า 90 วัน

2) บุคคลต้องห้าม มิให้ใช้สิทธิเลือกตั้ง คือ

2.1) วิกลจริต หรือจิตฟั่นเฟือน ไม่สมประกอบ

2.2) หูหนวกและเป็นใบ้ ฆางไม่สามารถอ่านออกเขียนได้

2.3) เป็นภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช

2.4) ต้องคุมขังอยู่โดยหมายของศาลหรือโดยคำพิพากษา

3) บุคคลผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ต้องมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

3.1) มีสัญชาติไทยโดยกำเนิด แต่บุคคลผู้มีสัญชาติไทย บิดาเป็นคนต่างด้าว ต้องมีคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

3.2) มีอายุไม่ต่ำกว่า 25 ปีบริบูรณ์ในวันเลือกตั้ง และมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตเทศบาลที่สมัครเป็นเวลาติดต่อกัน จนถึงวันรับสมัครไม่น้อยกว่า หกเดือน หรือได้เสียภาษีตามกฎหมายว่าด้วยภาษีโรงเรือน และที่ดิน หรือตามกฎหมายว่าด้วยภาษีบำรุงท้องที่ให้กับเทศบาลนั้น ในปีที่สมัครหรือในปีก่อนที่สมัคร หนึ่งปี

4) บุคคลต้องห้าม มิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง คือ

4.1) ดิถยาเสพติดให้โทษ

4.2) ตาบอดทั้งสองข้าง

4.3) เป็นบุคคลล้มละลาย ซึ่งศาลยังไม่สั่งให้ฟื้นคดี

4.4) เป็นโรคเรื้อน วัณโรคระยะอันตราย หรือโรคพิษสุราเรื้อรัง

4.5) เคยต้องคำพิพากษา หรือคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายให้จำคุก ตั้งแต่สองปีขึ้นไป โดยได้พ้นโทษมาไม่ถึงห้าปี ในวันเลือกตั้ง เว้นแต่ความผิดอันได้กระทำโดยประมาท

4.6) เคยเป็นข้าราชการ เจ้าพนักงานท้องถิ่น พนักงานของหน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจถูกไล่ออก หรือปลดออกเพราะทุจริตต่อหน้าที่ยังไม่ครบเจ็ดปีนับแต่วันถูกไล่ออก ปลดออก หรือเลิกจ้าง แล้วแต่กรณี จนถึงวันสมัครรับเลือกตั้ง

นอกจากนี้ บุคคลที่ยังปฏิบัติหน้าที่ในสถานภาพข้าราชการ พนักงานเทศบาล พนักงานสุขาภิบาล ลูกจ้าง หรือคนงานของรัฐบาล ซึ่งกินเงินเดือนประจำในจังหวัด สมัครเป็นสมาชิกเทศบาลในจังหวัดนั้น เว้นแต่บุคคลดังกล่าวได้ลาออกจากตำแหน่งดังกล่าวแล้ว

2.5.3.10 ผู้มีสิทธิสมัครเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาเทศบาล มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งได้เฉพาะเขตเลือกตั้งเพียงเขตเดียว ผู้สมัครต้องไปยื่นใบสมัครด้วยตนเอง ณ สำนักงานเทศบาลในเขตเลือกตั้งที่ตนเองสมัคร ภายในระยะเวลาที่กำหนดพร้อมด้วยเงินประกันการสมัคร ดังนี้

- 1) เทศบาลตำบล เงินประกันการสมัคร 1,000 บาท
- 2) เทศบาลเมือง เงินประกันการสมัคร 2,000 บาท
- 3) เทศบาลนคร เงินประกันการสมัคร 3,000 บาท

เงินประกันการสมัครจำนวนนี้ เมื่อเสร็จสิ้นการเลือกตั้งแล้วเทศบาลคืนเงินให้ผู้สมัคร เว้นแต่ผู้สมัครไม่ได้รับการเลือกตั้ง และไม่ได้คะแนนเลือกตั้งถึงร้อยละสิบของจำนวน ผู้เลือกตั้งที่มาใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง หรือผู้สมัครถอนการสมัครเสียเองให้ถือว่าผู้สมัครได้ยินยอมให้เงินประกันนั้นตกเป็นของเทศบาล

2.5.3.11 อำนาจหน้าที่ของสมาชิกสภาเทศบาล

สมาชิกเทศบาล มีอำนาจหน้าที่สำคัญ 3 ประการ คือ

1) การตราเทศบัญญัติ สมาชิกสภาเทศบาลทำหน้าที่ฝ่ายนิติบัญญัติ คือ การตราเทศบัญญัติเพื่อใช้เป็นข้อบังคับในท้องถิ่น โดยเฉพาะการพิจารณาร่างเทศบัญญัติงบประมาณประจำปี ถือว่าเป็นการใช้อำนาจสูงสุดในการควบคุม เพราะถ้าสภาเทศบาลไม่เห็นด้วยกับร่างเทศบัญญัติงบประมาณประจำปีมีความหมายถึง การไม่ยอมรับของราษฎรในท้องถิ่นด้วย การทำหน้าที่ของคณะเทศมนตรีก็สิ้นสุด โดยทั่วไปการร่างเทศบัญญัติงบประมาณประจำปีของคณะเทศมนตรีมักมีข้อมูลต่าง ๆ เพื่อจัดทำร่างงบประมาณมีการแสดงความคิดเห็นนอกรอบระหว่างสมาชิกสภาเทศบาล และคณะเทศมนตรีในกรณีที่เป็นประเด็นปัญหา เมื่อนำเข้าสู่สภาเทศบาล สมาชิกสภาเทศบาลจึงเห็นด้วย และถ้าผู้ว่าราชการจังหวัดไม่เห็นด้วยในขณะที่สมาชิกสภาเห็นด้วยการตัดสินใจขั้นสุดท้ายจึงขึ้นอยู่กับรัฐมนตรีกระทรวงมหาดไทยว่าจะดำเนินการอย่างไร

2) การควบคุมฝ่ายบริหาร (คือ คณะเทศมนตรี) มีลักษณะการควบคุม

2 ลักษณะ

2.1) การตั้งกระทู้ถาม

2.2) การยื่นขอเปิดอภิปราย

ในกรณีที่คณะเทศมนตรี หรือเทศมนตรีคนหนึ่งคนใด ประพฤติไม่ถูกต้อง เสื่อมเสียปฏิบัติตนไม่เหมาะสม ผ่าฝืนความสงบเรียบร้อยของท้องถิ่น หรือปฏิบัติไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่ ละเลยต่อการปฏิบัติหน้าที่

สภาเทศบาล จะต้องยื่นเสนอเรื่องที่จะกระทู้ถาม หรือเปิดอภิปราย ต่อนายอำเภอในกรณีที่เทศบาลตำบล หรือผู้ว่าราชการจังหวัด ในกรณีที่เทศบาลเมืองหรือเทศบาลนคร เพื่อขอความเห็นชอบผลของการประชุมว่าจะให้เป็นไปตามที่สภาเทศบาลร้องขอหรือไม่ จะต้องรายงานให้กระทรวงมหาดไทยทราบบางกรณีจะต้องได้รับการวินิจฉัยอีกครั้งจากรัฐมนตรี

3) ให้ความเห็นชอบในการแต่งตั้งคณะเทศมนตรี สภาเทศบาลจะเสนอ ผู้ที่เห็นสมควรให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งเป็นเทศมนตรี

2.5.3.12 คณะผู้บริหารเทศบาลตำบล

คณะผู้บริหารเทศบาลตำบล เป็นฝ่ายบริหารทำหน้าที่บริการกิจการขององค์การให้เป็นไปตามมติเทศบัญญัติและตามยุทธศาสตร์ แผนการพัฒนาสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ขององค์การ โดยรับผิดชอบต่อสภาเทศบาลจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลและงบประมาณรายจ่ายประจำปี รายงานผลการปฏิบัติงาน และการใช้จ่ายเงินต่อสภาเทศบาลรวมทั้งมีหน้าที่อื่น ๆ ตามที่ราชการมอบหมาย โดยมีวาระดำรงตำแหน่ง 4 ปี

1) คณะผู้บริหาร ประกอบด้วย

1.1) นายกเทศมนตรี ซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน

1.2) รองนายกเทศมนตรี จำนวนไม่เกิน 2 คน ซึ่งนายกเทศมนตรี แต่งตั้ง

จากบุคคลภายนอกสภาเทศบาล

1.3) ที่ปรึกษานายกเทศมนตรี จำนวน 1 คน ซึ่งนายกเทศมนตรี แต่งตั้ง

จากบุคคลภายนอกสภาเทศบาล

1.4) เลขานุการนายกเทศมนตรี จำนวน 1 คน ซึ่งนายกเทศมนตรี แต่งตั้ง

จากบุคคลภายนอกสภาเทศบาล

2) นายกเทศมนตรีมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

2.1) กำหนดนโยบายโดยไม่ขัดต่อกฎหมายและรับผิดชอบในการบริหารราชการของเทศบาลให้เป็นไปตามกฎหมายนโยบายแผนพัฒนาเทศบาล เทศบัญญัติ เทศบาล ระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการ

2.2) สั่ง อนุญาต และอนุมัติเกี่ยวกับราชการของเทศบาล

2.3) แต่งตั้งและถอดถอนรองนายกเทศมนตรี และเลขานุการ นายกเทศมนตรี

2.4) วางระเบียบเพื่อให้งานของเทศบาลเป็นไปด้วยความเรียบร้อย

2.5) รักษาการให้เป็นไปตามเทศบัญญัติเทศบาล

2.6) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้และกฎหมายอื่น

2.5.3.13 นายกเทศมนตรีพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

1) ถึงคราวออกตามวาระ

2) ตาย

3) ลาออก โดยยื่นหนังสือลาออกต่อนายอำเภอ

4) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้าม ตามมาตรา 58 / 1

5) กระทำการฝ่าฝืน มาตรา 64 / 2

6) ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งให้จากตำแหน่งตาม มาตรา 87 / 1 วรรคห้า หรือ

มาตรา 92

7) ถูกจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก

8) ราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลมีจำนวนไม่น้อยกว่าสามในสี่ของ

จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ลงคะแนนเสียงเห็นว่านายกเทศมนตรีไม่สมควรดำรงตำแหน่งต่อไป ตามกฎหมายว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

2.5.4 เทศบาลตำบลเวียงนาง

เทศบาลตำบลเวียงนาง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม เทศบาลตำบลเวียงนาง เป็นเทศบาลตำบลแห่งหนึ่งในจังหวัดมหาสารคาม มีองค์ประกอบที่สำคัญ ดังนี้ (เทศบาลตำบลเวียงนาง, 2557, น. 4 - 13)

2.5.4.1 สภาพทั่วไป

1) ที่ตั้ง

กระทรวงมหาดไทยประกาศจัดตั้งสุขาภิบาลเวียงนาง อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม เป็นหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นตามตามประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 109 ตอนที่ 126 ฉบับพิเศษ ลงวันที่ 30 กันยายน 2535 และได้เปลี่ยนแปลงฐานะของสุขาภิบาล

เป็นเทศบาล ตามพระราชบัญญัติเปลี่ยนแปลงฐานะของสุขาภิบาลเป็นเทศบาล พ.ศ. 2542 ในราชกิจจานุเบกษาเล่มที่ 119 ตอนที่ 9 ก ลงวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2542

เทศบาลตำบลเวียงน้ำ ตั้งอยู่ทางทิศใต้ของอำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม และมีแนวเขตติดต่อกับศาลากลางจังหวัดมหาสารคามหลังใหม่ มีพื้นที่ 9.88 ตารางกิโลเมตร อยู่ห่างจากอำเภอเมืองมหาสารคาม 7 กิโลเมตร อยู่ห่างจากกรุงเทพฯ เป็นระยะทาง 482 กิโลเมตร

2) ลักษณะทางการปกครอง

ตำบลเวียงน้ำ แบ่งการปกครองแบ่งออกเป็น 3 เขต คือ

2.1) เขตเทศบาลตำบล ครอบคลุมพื้นที่ 4 หมู่บ้าน ประกอบด้วย หมู่ที่ 1 ทั้งหมด และหมู่ที่ 8, 9, 11 บางส่วน

2.2) เขตองค์การบริหารส่วนตำบล ครอบคลุมพื้นที่ หมู่ที่ 2, 3, 4, 5, 6, 7, 10, 12, 13, 14, 15, 16, 17 และ หมู่ที่ 8, 9, 11 บางส่วน

2.3) ประชากร

เทศบาลตำบลเวียงน้ำ มีจำนวนประชากรประมาณ 5,430 คน แยกเป็นชาย 2,632 คน เป็นหญิง 2,798 คน

ตารางที่ 2.1

รายชื่อหมู่บ้านและจำนวนประชากรในเขตเทศบาลตำบลเวียงน้ำ

ชื่อหมู่บ้าน	ประชากร		รวม
	ชาย	ชาย	
หมู่ที่ 1 บ้านหนองแวง	746	743	1,499
หมู่ที่ 8 บ้านหนองแวง	968	1,067	2,031
หมู่ที่ 9 บ้านหนองเส็ง	421	446	867
หมู่ที่ 11 บ้านหนองเจริญ	484	522	1,022
รวม	2,632	2,798	5,419

หมายเหตุ. ปรับปรุงจาก รายชื่อหมู่บ้านและจำนวนประชากรในเขตเทศบาลตำบลเวียงน้ำ, โดย งานทะเบียนและบัตร เทศบาลตำบลเวียงน้ำ. 2557, มหาสารคาม : เทศบาลตำบลเวียงน้ำ.

2.5.5 การบริหารงานของเทศบาลตำบลเวียงนาง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

เทศบาลตำบลเวียงนาง มีการแบ่งส่วนการบริหารราชการออกเป็น 6 กอง ได้แก่

2.5.5.1 สำนักปลัด มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับราชการทั่วไปของเทศบาลและราชการที่มีได้กำหนดให้เป็นหน้าที่ของกอง หรือส่วนราชการใดในเขตเทศบาลโดยเฉพาะ รวมทั้งกำกับ เร่งรัด การปฏิบัติราชการของส่วนราชการในเทศบาลให้เป็นไปตามระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และนโยบาย ของคณะผู้บริหาร

1) สำนักปลัด แบ่งส่วนราชการภายใน ดังนี้

- 1.1) งานบริหารงานทั่วไป
- 1.2) งานการเจ้าหน้าที่
- 1.2) งานทะเบียนราษฎร
 - 1.1) งานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
 - 1.1) งานรักษาความสงบเรียบร้อยและความมั่นคง

2) กองคลัง มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับงานการจ่ายเงิน การรับเงิน การส่งเงิน การเก็บรักษาเงิน เอกสารด้านการเงิน จัดทำงบรับจ่าย งบทดลองประจำเดือน งบฐานะทางการเงิน ประจำปี การจัดทำบัญชีทุกประเภท งานจัดเก็บรายได้ งานพัสดุของเทศบาล และงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง และที่ได้รับมอบหมาย

2.1) กองคลัง แบ่งส่วนราชการภายใน ดังนี้

- 2.1.1) งานการเงิน และการบัญชี
- 2.1.2) งานพัสดุ และทะเบียนทรัพย์สิน
- 2.1.3) นำผลประโยชน์ และกิจการพาณิชย์
- 2.1.4) งานธุรการ

3) กองช่าง มีหน้าที่รับผิดชอบงานการสำรวจและออกแบบ งานจัดทำข้อมูล ด้านการทาง ตรวจสอบงานก่อสร้าง และซ่อมบำรุง งานด้านการประปาไฟฟ้าสาธารณะ และงานที่ ได้รับมอบหมายตามอำนาจหน้าที่

3.1) กองช่าง แบ่งส่วนราชการภายใน ดังนี้

- 3.1.1) งานธุรการ
- 3.1.2) งานวิศวกรรม
- 3.1.3) งานสาธารณสุขปโภค
- 3.1.4) งานสำรวจ และออกแบบ

4) กองวิชาการและแผนงาน มีหน้าที่รับผิดชอบการจัดทำแผนพัฒนา กำหนด ยุทธศาสตร์การ พัฒนา วิเคราะห์แผนงาน กิจกรรม โครงการ ให้คำปรึกษาด้านระเบียบ กฎหมาย ข้อบังคับ ออกเทศบัญญัติควบคุม กำกับ ดูแลในพื้นที่รับผิดชอบ และงานที่ได้รับมอบหมาย

4.1) กองวิชาการ และแผนงาน แบ่งส่วนราชการภายใน ดังนี้

4.1.1) งานวิเคราะห์นโยบายและแผน

4.1.2) งานนิติการ

4.1.3) งานธุรการ

5) กองการศึกษา มีหน้าที่รับผิดชอบด้านการปฏิบัติงานตามแผนการพัฒนา การศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ส่งเสริม สนับสนุนการศึกษาในระบบและนอกระบบ โรงเรียน ส่งเสริมการศึกษา ส่งเสริมวัฒนธรรม จารีตประเพณี และงานที่ได้รับมอบหมาย

5.1) กองการศึกษา แบ่งส่วนราชการภายใน ดังนี้

5.1.1) งานการศึกษา

5.1.2) งานนันทนาการ

5.1.3) งานธุรการ

6) กองสวัสดิการและสังคม มีหน้าที่รับผิดชอบด้านส่งเสริมอาชีพ พัฒนาอาชีพ กลุ่มต่าง ๆ สวัสดิการด้านคุณภาพชีวิต เงินสงเคราะห์ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส ผู้ป่วยเอดส์ ผู้ยากไร้ เบี้ยยังชีพ ผู้สูงอายุ และงานที่ได้รับมอบหมาย

6.1) กองสวัสดิการและสังคม แบ่งส่วนราชการภายใน ดังนี้

6.1.1) งานสังคมสงเคราะห์

6.1.2) งานพัฒนาชุมชน

6.1.3) งานธุรการ

2.5.5.2 งานสังคมสงเคราะห์

1) งานสังคมสงเคราะห์ มีหน้าที่ควบคุมดูแลและรับผิดชอบการปฏิบัติงาน ในหน้าที่ของงานสังคมสงเคราะห์ งานสวัสดิการเด็กและเยาวชน และงานกิจการสตรีและคนชรา

2) งานสังคมสงเคราะห์ มีหน้าที่เกี่ยวกับงานสงเคราะห์ประชาชนผู้ทุพพลภาพ ขาดแคลนที่พึ่ง งานสงเคราะห์ผู้ประสบภัยต่าง ๆ งานสงเคราะห์คนชรา คนพิการทุพพลภาพ งาน สงเคราะห์ครอบครัวและให้ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินชีวิตในครอบครัว งานส่งเสริมและสนับสนุน องค์การสังคมสงเคราะห์ภาคเอกชน งานสำรวจวิจัยสภาพปัญหาสังคมต่าง ๆ งานส่งเสริมสวัสดิภาพ สตรี และสงเคราะห์หญิงบางประเภท งานประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อการ

สงเคราะห์ งานให้คำปรึกษาและแนะนำในด้านสังคมสงเคราะห์ งานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือตามที่ได้รับมอบหมาย

3) งานสวัสดิการเด็กและเยาวชน มีหน้าที่เกี่ยวกับงานสงเคราะห์เด็กและเยาวชนที่ครอบครัวประสบปัญหาความเดือดร้อนต่าง ๆ งานสงเคราะห์เด็กกำพร้า อนุบาล ไร้ที่พึ่ง เร่ร่อนจรจัด ถูกทอดทิ้ง งานสงเคราะห์เด็กและเยาวชนที่พิการทางร่างกาย สมองและปัญญา งานให้ความช่วยเหลือเด็กนักเรียนที่ยากจน ทางด้านอุปกรณ์การเรียน ทุนการศึกษา การสอดส่องดูแล และช่วยเหลือเด็กและเยาวชนที่ประพฤติตนไม่สมแก่วัย งานประสานและร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อส่งเสริมสวัสดิภาพเด็กและเยาวชน งานให้คำปรึกษา แนะนำแก่เด็ก และเยาวชนซึ่งมีปัญหาในด้านต่าง ๆ งานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือตามที่ได้รับมอบหมาย

4) งานกิจการสตรีและคนชรา มีหน้าที่เกี่ยวกับ งานสงเคราะห์สตรีและคนชราที่ประสบความเดือดร้อนต่าง ๆ งานส่งเสริมสวัสดิภาพสตรีและคนชรา เช่น การจ่ายเบี้ยยังชีพ งานช่วยเหลือสตรีและคนชราที่อนุบาลไร้ที่พึ่ง เร่ร่อน ถูกทอดทิ้ง งานช่วยเหลือผู้ติดเชื้อเอดส์ งานประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง งานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือตามที่ได้รับมอบหมาย

2.5.5.3 งานพัฒนาชุมชน

ฝ่ายพัฒนาชุมชน มีหน้าที่กำกับดูแลและรับผิดชอบการปฏิบัติงานในหน้าที่ของงานพัฒนาชุมชน งานชุมชน และงานส่งเสริมสวัสดิการสังคม

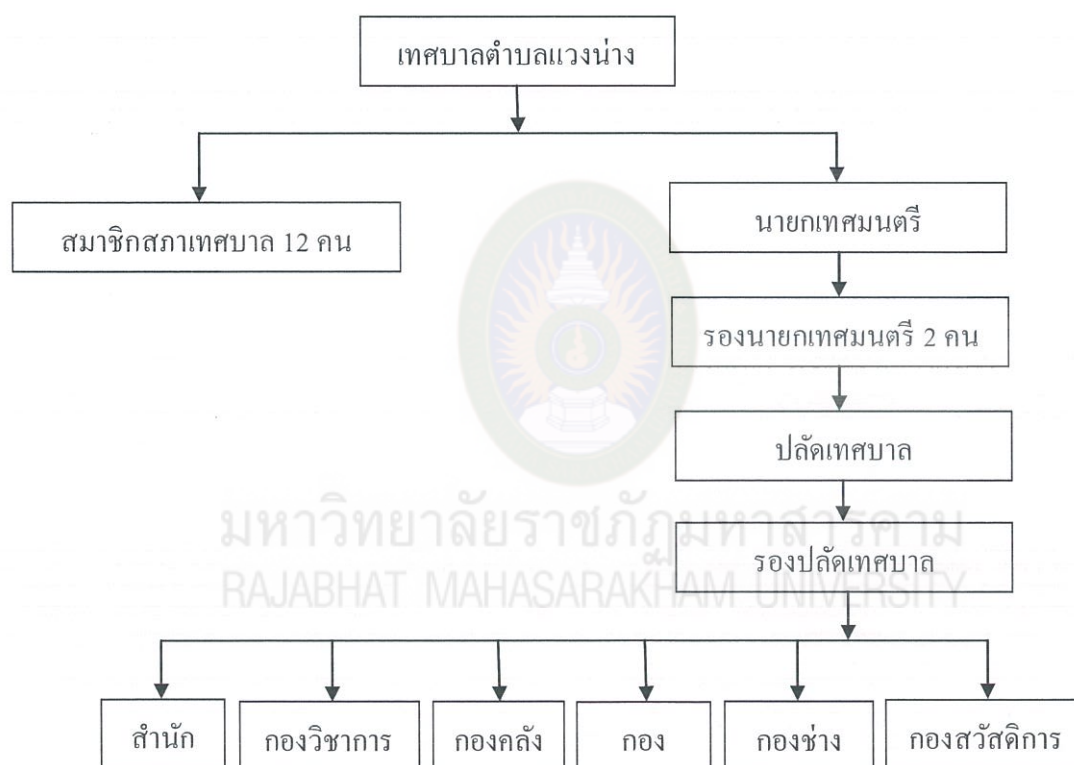
1) งานพัฒนาชุมชน มีหน้าที่เกี่ยวกับ งานการกำหนดแนวทางการพัฒนาชุมชน งานการจัดให้มีการเลือกตั้งประธานคณะกรรมการชุมชนและคณะกรรมการชุมชน งานประสานความร่วมมือกับชุมชนในเขตเทศบาล งานส่งเสริมสนับสนุนชุมชน งานให้ความช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาให้กับชุมชน งานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือตามที่ได้รับมอบหมาย

2) งานชุมชน มีหน้าที่เกี่ยวกับ งานการกำหนดแนวทางการพัฒนาชุมชน งานการจัดให้มีการเลือกตั้งประธานคณะกรรมการชุมชนและคณะกรรมการชุมชน งานประสานความร่วมมือกับชุมชนในเขตเทศบาล งานส่งเสริมสนับสนุนชุมชน งานให้ความช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาให้กับชุมชน งานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือตามที่ได้รับมอบหมาย

3) งานส่งเสริมและสวัสดิการสังคม มีหน้าที่เกี่ยวกับ งานส่งเสริมสวัสดิการของชุมชนทุกประเภท งานจัดและดูแลสวัสดิการให้กับชุมชน งานให้คำปรึกษาชี้แนะและให้ความช่วยเหลือชุมชน งานส่งเสริมในการประกอบอาชีพของชุมชน งานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือตามที่ได้รับมอบหมาย

2.5.5.4 งานธุรการ

มีหน้าที่เกี่ยวกับ งานสารบรรณ งานดูแลรักษาจัดเตรียมประสานงาน และให้บริการ เรื่องสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ติดต่อ และอำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ งานประสานงานเกี่ยวกับการประชุม งานตรวจสอบแสดงรายการเกี่ยวกับเอกสารสำคัญของราชการ งานรักษาความสะอาด และความปลอดภัยของสถานที่ราชการงานจัดทำคำสั่งและประกาศงานรับเรื่องราวร้องทุกข์และ ร้องเรียน งานเลขานุการ งานเสนอหนังสือผู้บังคับบัญชากอง / ฝ่าย งานเกี่ยวกับการจัดทำฎีกาทุกประเภท การควบคุม / ตรวจสอบ / เบิกจ่ายวัสดุ งานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือตามที่ได้รับมอบหมาย

ภาพที่ 2.1 ตัวอย่างการวางภาพประกอบการทำบทนิพนธ์. ปรับปรุงจาก โครงสร้างการบริหารงานเทศบาล ตำบลเวียงน้างเทศบาลตำบลเวียงน้าง(น. 12), โดย เทศบาลตำบลเวียงน้าง. มหาสารคาม : เทศบาลตำบล เวียงน้าง.

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่นำมาใช้ประโยชน์กับงานวิจัยเรื่องความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเวียงน้าง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

กชกร สังขชาติ และคณะ (2545, น. 98 - 99) ได้ทำการวิจัยเรื่องความต้องการบริการสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุในจังหวัดชลบุรี โดยวิธีการศึกษาจากผู้สูงอายุในเขตอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี จำนวน 370 คน จำนวน 6 ด้าน ได้แก่ ด้านสุขภาพอนามัยของผู้สูงอายุ ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของผู้สูงอายุ ด้านการแก้ไขปัญหาคนยากจนและด้วยโอกาสของผู้สูงอายุ ด้านการจัดนันทนาการให้แก่ผู้สูงอายุ ด้านให้การศึกษาข้อมูลข่าวสารแก่ผู้สูงอายุ ด้านที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุ พบว่า สภาพความเป็นจริงของผู้สูงอายุในการได้รับบริการสวัสดิการสังคม ส่วนใหญ่ไม่ทราบเกี่ยวกับการรับบริการสวัสดิการสังคม คิดเป็นร้อยละ 61.60 ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ไม่ได้รับการบริการสวัสดิการสังคม คิดเป็นร้อยละ 83.20 และได้รับการบริการสวัสดิการสังคมคิดเป็นร้อยละ 16.80 ประเภทของการบริการสวัสดิการสังคมที่รัฐจัดให้และผู้สูงอายุได้รับมากที่สุด คือลดค่ารักษาพยาบาล คิดเป็นร้อยละ 48.50 รองลงมาคือ มีศูนย์บริการทางสังคมผู้สูงอายุในการให้บริการสังคมสงเคราะห์ คิดเป็นร้อยละ 40.00 และการบริการเคลื่อนที่ในการออกเยี่ยมเยียนตามบ้านคิดเป็นร้อยละ 29.40 ตามลำดับ เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ผู้สูงอายุมีปัญหาและความต้องการบริการสวัสดิการสังคม โดยรวมและเป็นรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก และผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของผู้สูงอายุที่มีเพศ รายได้ อาชีพ สถานภาพและระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน พบว่า ผู้สูงอายุที่มีสถานภาพ อาชีพ และระดับการศึกษา มีความต้องการบริการสวัสดิการสังคม โดยรวมและทุกด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผู้สูงอายุที่มีความแตกต่างกันระหว่างเพศ และรายได้ มีความต้องการบริการสวัสดิการสังคม โดยรวมและเป็นรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ($p > .05$)

มลฤดี ศรีสุข (2545, น. 110 - 111) ได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารงานสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดชลบุรี โดยศึกษากระบวนการบริหาร ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดชลบุรี จำนวน 7 แห่ง การศึกษาใช้วิธีสัมภาษณ์กลุ่มผู้บริหาร ผู้ปฏิบัติ ผู้ประสานงาน และผู้รับผิดชอบงานสวัสดิการผู้สูงอายุในองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 28 คน วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลทั้ง 7 แห่ง มีการวางแผนงาน การกำหนดนโยบายสวัสดิการผู้สูงอายุไว้ในแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลการจัดการเป็นการบริหารงานโดยมอบหมายให้ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลรับผิดชอบประสานความร่วมมือกับหน่วยงานสาธารณสุขในระดับตำบล อำเภอและจังหวัด การจัดสรรงบประมาณ โดยการอุดหนุนงบประมาณให้สถานีนอนามัย

ประจำตำบลและชมรมผู้สูงอายุดำเนินการกิจกรรมหลักที่จัด คือ งานวันผู้สูงอายุ โดยองค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินการเอง เพื่อส่งเสริมประเพณีของตำบล กิจกรรมที่จัดทำให้ผู้สูงอายุ ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจเน้นการส่งเสริมอาชีพ และเบี้ยยังชีพ ด้านสังคมเน้นการจัดกิจกรรมวันผู้สูงอายุ ด้านสุขภาพอนามัยเน้นการส่งเสริมสุขภาพ ตรวจสุขภาพฟรี ด้านนันทนาการเน้นการจัดแข่งกีฬาและการออกกำลังกายด้านสิ่งแวดล้อมเน้นการจัดสวนสุขภาพ ปัญหาอุปสรรคที่พบมากที่สุด คือ งบประมาณไม่เพียงพอรองลงมาขาดบุคลากรที่มีความรู้ การประสานงานเกิดความซ้ำซ้อนของการทำกิจกรรมและการวางแผนขาดการมีส่วนร่วม และแนวทางที่ชัดเจน

พรอนันต์ กิตติมันคง (2547, น. 102 - 103) ได้ทำการวิจัย เรื่องความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในจังหวัดนครราชสีมา และเปรียบเทียบความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในจังหวัดนครราชสีมา โดยจำแนกตามภูมิภาคนาเป็นเขตเทศบาลนคร เขตเมืองและเขตชนบท กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ผู้ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป ทั้งชายและหญิง ซึ่งอาศัยอยู่ในจังหวัดนครราชสีมา จำนวน 400 คน การสุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi Stage Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด 5 ระดับ โดยมีคำถามเกี่ยวกับความต้องการสวัสดิการสังคม 6 ด้าน ได้แก่ ด้านสุขภาพอนามัย ด้านการศึกษา ด้านนันทนาการ ด้านที่อยู่อาศัย ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และด้านการแก้ไขปัญหาค่าครองชีพและค่าเฉลี่ยค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการวิจัยพบว่า ในเขตเทศบาลนคร ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ โดยรวมและเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีความต้องการมากที่สุด ได้แก่ ด้านสุขภาพอนามัย รองลงมา ได้แก่ ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ส่วนด้านที่มีความต้องการต่ำที่สุด ได้แก่ ด้านที่อยู่อาศัยในเขตเมือง ผู้สูงอายุมีความต้องการสวัสดิการสังคม ด้านที่มีความต้องการมากที่สุดได้แก่ ด้านนันทนาการ รองลงมา ได้แก่ ด้านสุขภาพอนามัย ส่วนด้านที่มีความต้องการต่ำที่สุด ได้แก่ ด้านที่อยู่อาศัย และในเขตชนบท ผู้สูงอายุมีความต้องการสวัสดิการสังคม ด้านที่มีความต้องการมากที่สุด ได้แก่ ด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและค่าครองชีพ รองลงมาได้แก่ ด้านสุขภาพอนามัย ส่วนด้านที่มีความต้องการต่ำที่สุด ได้แก่ ด้านที่อยู่อาศัย เมื่อเปรียบเทียบความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในจังหวัดนครราชสีมา ที่มีเพศ สถานภาพ รายได้ และอาชีพต่างกัน พบว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการ โดยรวมและเป็นรายด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ระพีพรรณ คำหอม และคณะ (2547, น. 117 - 118) ได้ศึกษาโครงการประเมินผลการจ่ายเงินสงเคราะห์ เพื่อการยังชีพสำหรับผู้สูงอายุ วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการของผู้สูงอายุต่อโครงการเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เพื่อประเมินผลโครงการจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพสำหรับผู้สูงอายุ เพื่อประเมินกระบวนการ วิธีการ ขั้นตอนการดำเนินงานของโครงการเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เพื่อศึกษาความพร้อมขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นกลไกการบริหารงานองค์กรต่อการดำเนินงานโครงการเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ การวิจัยเป็นการศึกษาจากเอกสาร และการวิจัยภาคสนาม โดยใช้แบบสอบถามประกอบการจัดประชุมเวทีภาค 4 ภาค กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปที่ได้รับเบี้ยยังชีพ ใช้วิธีการสุ่มแบบบังเอิญ ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 3,230 ราย ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการของผู้สูงอายุต่อโครงการเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุยังเป็นความต้องการของผู้สูงอายุที่ยากจน ไม่มีผู้ดูแล นอกจากนี้ผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพ เห็นว่าเป็นสิทธิของผู้สูงอายุที่ควรได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ แม้ว่าจะไม่ยากจนจริง แต่เมื่ออายุ 60 ปี ก็ควรได้รับสิทธิเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

จิตติมา วุฒิอิน (2548, น. 92 - 93) ได้ทำการวิจัย เรื่องการประเมินความต้องการของผู้สูงอายุกรณีศึกษาผู้สูงอายุตำบลเวียง อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย วัตถุประสงค์เพื่อประเมินความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในด้านร่างกาย ด้านความมั่นคงปลอดภัยและความเป็นอยู่ ด้านความรักและความอบอุ่น ด้านการยอมรับนับถือจากบุคคลรอบข้าง และด้านการแสวงหาตนเอง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้คือ ผู้สูงอายุในตำบลเวียง จำนวน 320 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือแบบสัมภาษณ์ และเทคนิคการมีส่วนร่วมโดยกระบวนการระดมพลังสร้างสรรค์ (AIC) ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการที่เป็นจริงในปัจจุบันของผู้สูงอายุ โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนความต้องการที่คาดหวัง โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบความต้องการของผู้สูงอายุ ที่มีเพศ อายุ สถานภาพการสมรส ความสามารถในการอ่านและเขียนหนังสือ ระดับการศึกษา และลักษณะที่อยู่อาศัยต่างกัน มีความต้องการโดยรวมและเป็นรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ศศิพัฒน์ ยอดเพชร (2549, น. 114 - 115) ได้ทำการวิจัย เรื่องความต้องการการดูแลระยะยาวสำหรับผู้สูงอายุในครอบครัว มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการการดูแลผู้สูงอายุในครอบครัว และชุมชน การนำเสนอความต้องการการดูแลระยะยาวในครอบครัวสำหรับผู้สูงอายุในอนาคต โดยใช้วิธีการสังเคราะห์งานวิจัย 4 เรื่อง และข้อมูลจากงานวิจัยภาคสนาม กลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยทั้ง 4 เรื่องมาจากผู้สูงอายุ จำนวน 316 ราย สมาชิกในชุมชน 516 ราย สมาชิกในครอบครัว ซึ่งแบ่งเป็นผู้ดูแลหลัก 1,581 ราย สมาชิกคนอื่น ๆ ในครอบครัว 1,600 ราย และผู้นำชุมชน จำนวน 640 ราย จาก 16 จังหวัด 32 หมู่บ้าน ครอบคลุมทุกภาคของประเทศ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้สถิติ

เชิงพรรณนาและเชิงอนุมาน ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา พบว่า ผู้สูงอายุแต่ละครอบครัวต้องการความดูแลหลัก โดยรวมและเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมาก ต้องการความดูแลช่วยเหลือมากที่สุด คือ ญาติ ครอบครัวทำหน้าที่ดูแลในการดำเนินชีวิตทุกอย่าง ความต้องการที่สำคัญในการดูแลผู้สูงอายุของครอบครัว คือ รายได้ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการอยู่อาศัยของผู้สูงอายุ ในครอบครัว ได้แก่ ความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันของผู้สูงอายุ บทบาทของผู้ดูแล และภาวะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ส่วนการดูแลผู้สูงอายุโดยชุมชนนั้น ผู้นำชุมชนมีทัศนะว่าครอบครัว มีบทบาทสำคัญในการดูแลแต่ชุมชนควรมีหน้าที่จัดบริการให้ตรงกับความต้องการของผู้สูงอายุ โดยเพิ่มบริการให้ทั่วถึงและเป็นรูปแบบที่เน้นการสงเคราะห์แบบให้เปล่า นอกจากนี้ยังพบกลุ่มที่มีความเสี่ยงต่อปัญหาในการอยู่อาศัยในครอบครัว 3 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้สูงอายุที่อาศัยในครอบครัวที่ยากจน กลุ่มผู้สูงอายุที่ช่วยเหลือตนเองไม่ได้ และกลุ่มที่เป็นผู้ดูแลที่อายุ 60 ปีขึ้นไป ซึ่งทุกกลุ่มมีปัญหาด้านการเงินมากที่สุด ดังนั้นการพัฒนาระบบการดูแลระยะยาวในครอบครัวผู้สูงอายุ ควรประกอบด้วย การกำหนดบทบาทความรับผิดชอบของสถาบันและองค์กรระดับต่าง ๆ ให้ชัดเจน มีระบบความมั่นคงทางรายได้ ระบบบริการที่เพิ่มศักยภาพของผู้สูงอายุและครอบครัว ระบบบริการในสถาบันที่ขยายครอบคลุมปัญหาผู้สูงอายุ การมีผู้นำชุมชนที่มีจิตสำนึกด้านสวัสดิการ และการมีระบบอาสาสมัครที่เข้มแข็ง ผลการเปรียบเทียบความต้องการการดูแลระยะยาวของผู้สูงอายุที่มีเพศ ระดับการศึกษา รายได้ และอาชีพต่างกัน มีความต้องการ โดยรวมและเป็นรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

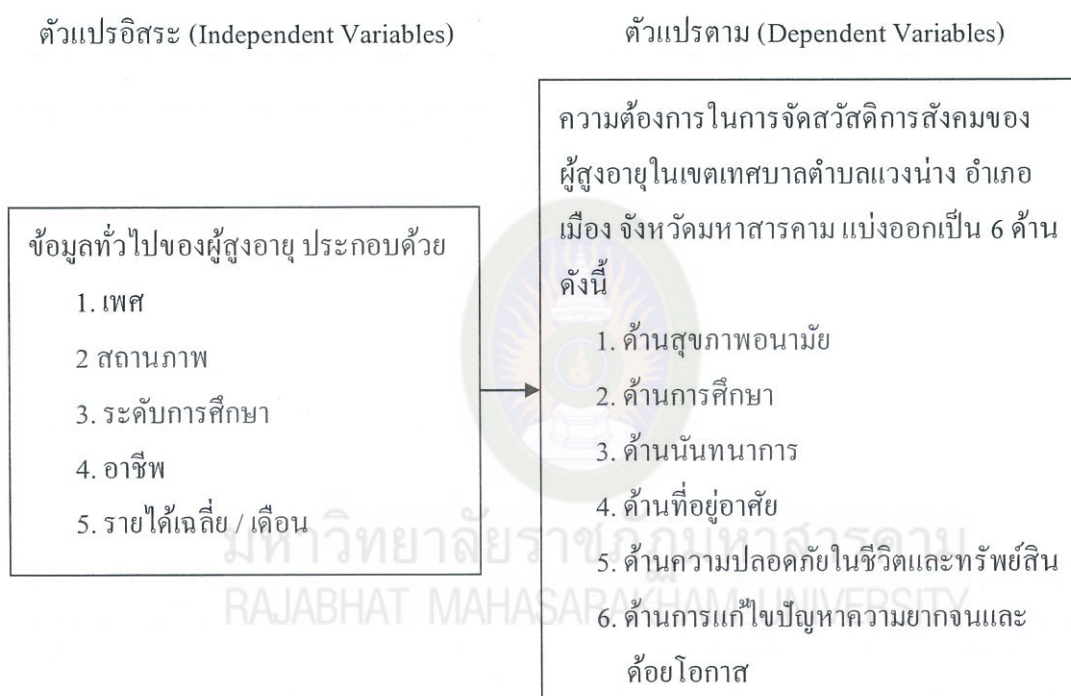
สรุปผลงานวิจัยได้ว่า การบริหารงานสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดชลบุรี มีการจัดสรรงบประมาณ โดยการอุดหนุนงบประมาณให้สถานีนอนมาฆะประจำตำบลและชมรมผู้สูงอายุดำเนินการ กิจกรรมหลักที่จัด คือ งานวันผู้สูงอายุ โดยองค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินการเอง เพื่อส่งเสริมประเพณีของตำบล กิจกรรมที่จัดทำให้ผู้สูงอายุความต้องการบริการสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุในจังหวัดชลบุรี ผู้สูงอายุในการได้รับบริการสวัสดิการสังคมส่วนใหญ่ไม่ทราบเกี่ยวกับการรับบริการสวัสดิการสังคม ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ไม่ได้รับการบริการสวัสดิการสังคม และได้รับการบริการสวัสดิการสังคม ประเภทของการบริการสวัสดิการสังคมที่รัฐจัดให้และผู้สูงอายุได้รับมากที่สุด คือ ลดค่ารักษาพยาบาล รองลงมา คือ มีศูนย์บริการทางสังคมผู้สูงอายุในการให้บริการสังคมสงเคราะห์ และการบริการเคลื่อนที่ในการออกเยี่ยมเยียนตามบ้าน ผู้สูงอายุมีความต้องการบริการสวัสดิการสังคม โดยรวมและเป็นรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของผู้สูงอายุที่มีเพศ รายได้ อาชีพ สถานภาพ และระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน พบว่า ผู้สูงอายุที่มีสถานภาพ อาชีพ และระดับการศึกษา มีและมีความต้องการบริการสวัสดิการสังคม โดยรวมและทุกด้านมีความแตกต่างกัน ส่วนผู้สูงอายุที่มีความแตกต่างกันระหว่างเพศ และรายได้ มีความต้องการบริการสวัสดิการสังคม

โดยรวมและเป็นรายด้าน ไม่แตกต่างกัน โครงการประเมินผลการจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพสำหรับผู้สูงอายุ พบว่า ความต้องการของผู้สูงอายุต่อโครงการเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุยังมีความต้องการของผู้สูงอายุที่ยากจนไม่มีผู้ดูแล นอกจากนี้ผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพ เห็นว่าเป็นสิทธิของผู้สูงอายุที่ควรได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ แม้ว่าจะไม่ยากจนจริง แต่เมื่ออายุ 60 ปี ก็ควรได้รับสิทธิเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ การประเมินความต้องการของผู้สูงอายุ กรณีศึกษาผู้สูงอายุตำบลเวียง อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย ผู้สูงอายุมีความต้องการโดยภาพรวมคาดหวังที่จะได้รับการดูแลระยะยาวสำหรับผู้สูงอายุในครอบครัว แต่ละครอบครัวมีผู้ทำหน้าที่ดูแลหลักเครือข่ายที่ให้ความช่วยเหลือในการดูแลมากที่สุด คือ ญาติ ครอบครัวทำหน้าที่ดูแลผู้สูงอายุในการดำเนินชีวิตทุกอย่างปัญหาที่สำคัญในการดูแลผู้สูงอายุของครอบครัว คือ ปัญหาด้านรายได้ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการอยู่อาศัยของผู้สูงอายุในครอบครัว ได้แก่ ความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันของผู้สูงอายุ บทบาทของผู้ดูแลและภาวะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ส่วนการดูแลผู้สูงอายุโดยชุมชนนั้น ผู้นำชุมชนมีทัศนะว่าครอบครัวมีบทบาทสำคัญในการดูแลแต่ชุมชนควรมีหน้าที่จัดบริการให้ตรงกับความต้องการของผู้สูงอายุ โดยเพิ่มบริการให้ทั่วถึงและเป็นรูปแบบที่เน้นการสงเคราะห์แบบให้เปล่า

2.7 กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัย ได้สรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ในเขตเทศบาลตำบลเวียงน้าง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม โดยศึกษาจากแผนพัฒนางานสวัสดิการสังคมและสังคมสงเคราะห์แห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) ของกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ดังนี้

ภาพที่ 2.2 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัย ความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเวียงน้ำ
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัย นำเสนอขั้นตอนการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร คือ ผู้สูงอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลเวียงน้ำ อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 830 คน (สำนักทะเบียนราษฎรเทศบาลตำบลเวียงน้ำ, 2557, น. 16)

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้สูงอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลเวียงน้ำ อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 270 คน ซึ่งได้มาจากการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างของ (Yamane, 1973, p. 727) ดังนี้

$$\text{สูตร} \quad n = \frac{N}{1 + Ne^2} \quad (3 - 1)$$

โดย n แทน จำนวนของขนาดตัวอย่าง

N แทน จำนวนรวมทั้งหมดของประชากรที่ใช้ในการศึกษา

e แทน ความผิดพลาดที่ยอมรับได้ (โดยในวิจัยครั้งนี้กำหนดให้เท่ากับ .05)

แทนค่าในสูตร ได้ดังนี้

$$n = \frac{830}{1 + 830(.05)^2}$$

$$= 269.91 \text{ คน}$$

จากการคำนวณ ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 269.91 คน เพื่อให้เป็นไปตามหลักของการวิจัย ผู้วิจัย จึงได้ปัดเศษให้เป็นจำนวนเต็มได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 270 คน

3.1.2 การสุ่มตัวอย่าง

การวิจัยเรื่อง ความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเวียงน้ำ อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัย ได้สุ่มตัวอย่างตามลำดับขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยกำหนดให้แต่ละหมู่บ้านเป็น 1 หน่วยของการวิจัย

ขั้นตอนที่ 2 ผู้วิจัย ใช้การคำนวณหาสัดส่วน (Proportional Random Sampling) ของผู้สูงอายุในแต่ละหมู่บ้าน โดยใช้วิธีเทียบบัญญัติไตรยางศ์จากสูตร ดังนี้

$$\text{สูตร กลุ่มตัวอย่างในแต่ละหน่วย} = \frac{\text{กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด} \times \text{จำนวนประชากรในแต่ละหน่วย}}{\text{กลุ่มตัวอย่างในทั้งหมด}} \quad (3 - 2)$$

$$\text{แทนค่าในสูตร บ้านหนองแวง หมู่ที่ 1} = \frac{270 \times 253}{830}$$

$$= 82.30 \text{ คน}$$

$$\text{หรือ ประมาณ} = 83 \text{ คน}$$

ขั้นตอนที่ 3 ผู้วิจัย ได้ทำการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) หลังจากได้สัดส่วนตัวอย่างจากจำนวนประชากรของแต่ละหมู่บ้านแล้ว ได้สุ่มตัวอย่างแบบง่ายจากจำนวนผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเวียงน้ำ อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ตามสัดส่วนของผู้สูงอายุในแต่ละหมู่บ้าน แล้วใช้วิธีการจับฉลาก โดยเขียนชื่อ ผู้สูงอายุลงในแผ่นกระดาษ ใช้ 1 แผ่น ต่อ 1 คน ชื่อผู้สูงอายุลงในกล่องเขย่าให้คลุกกันไปแล้วจึงหยิบออกมาทีละแผ่นเมื่อจับ ได้ชื่อใดก็เขียนไว้แล้วนำไปไว้ในกล่อง เพื่อให้แต่ละชื่อมีโอกาสถูกเลือกเท่า ๆ กัน ถ้าจับได้รายชื่อเดิมให้จับใหม่ เมื่อครบตามจำนวนสัดส่วนในหนึ่งหมู่บ้าน ก็จะทำการจับสลากของแต่ละหมู่บ้านไปเรื่อย ๆ จนกว่าจะครบ 4 หมู่บ้าน จะได้กลุ่มตัวอย่าง 270 คน

ตารางที่ 3.2

จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	ประชากร (จำนวน)	กลุ่มตัวอย่าง (จำนวน)
1	บ้านหนองแวง	253	83
8	บ้านหนองแวง	320	105
9	บ้านหนองเส็ง	113	37
11	บ้านหนองเจริญ	144	45
	รวม	830	270

หมายเหตุ. ปรับปรุงจาก จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง. (16), โดย สำนักทะเบียนราษฎรเทศบาล ตำบลเวียงน้ำ. 2557, มหาสารคาม : สำนักทะเบียนราษฎรเทศบาล ตำบลเวียงน้ำ.

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.2.1 ลักษณะเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัย ใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องเป็นแนวทาง โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ย/เดือน เป็นแบบสอบถามรายการ (Check Lists)

ตอนที่ 2 ความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเวียงน้ำ อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม เป็นแบบสอบถามตามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert Type) มี 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเวียงน้ำ อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

3.2.2 ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ศึกษาการสร้างเครื่องมือตามลำดับ ดังนี้

3.2.2.1 ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการจัดทำแผน และทฤษฎีแนวคิดเกี่ยวกับความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเวียงน้ำ อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม วิธีสร้างแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

3.2.2.2 ร่างแบบสอบถามโดยอาศัยข้อมูล จากข้อ 2.1 ให้ครอบคลุมกรอบแนวคิดในการวิจัยเกี่ยวกับความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเวียงน้ำ อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 6 ด้าน

3.2.2.3 สร้างแบบสอบถาม และนำเสนอคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบแก้ไขเสนอแนะปรับปรุง เพื่อความเหมาะสม และความถูกต้อง

3.2.2.4 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงตามข้อ 3.2.2.3 เสนอผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) เพื่อให้ครอบคลุมเนื้อหา และความปรนัยของเครื่องมือ ด้านโครงสร้าง ด้านเนื้อหา และการใช้ภาษา ผู้ทรงคุณวุฒิประกอบด้วย

1) นายปรมัตต์ สิทธิจินดา วุฒิการศึกษา ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ศส.ม.) สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง ตำแหน่ง นักบริหารงานสวัสดิการสังคมเทศบาลตำบลเวียงน้าง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา

2) นางภคมน แก้วสังข์ วุฒิการศึกษา ศึกษาศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) สาขาวิชาภาษาไทย ตำแหน่ง ครูชำนาญการ โรงเรียนเมืองเตาวิทยาคม อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านภาษา

3) นางวิไลวรรณ อันทะลย์ วุฒิการศึกษา การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา ตำแหน่ง ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนเมืองเตาวิทยาคม อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลและประเมินผล

3.2.3 การหาคุณภาพของเครื่องมือ

ในการหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการ โดยการหาค่า IOC (Index of Congruence) ที่ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ .67 ขึ้นไป โดยการหาค่า IOC (Index of Item Objective Congruence) ตามเกณฑ์ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, น. 100)

+1 หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย และนิยามศัพท์เฉพาะ

0 หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญไม่แน่ใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย และนิยามศัพท์เฉพาะ

-1 หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญแน่ใจว่าข้อคำถามไม่มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย และนิยามศัพท์เฉพาะ

3.2.3.1 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญ 3 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาให้ถูกต้องตามหลักวิชาและความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม

3.2.3.2 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญมาแก้ไขและเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์อีกครั้งหนึ่ง เพื่อให้ครอบคลุมเนื้อหา และความปรนัยของเครื่องมือ ด้านโครงสร้างด้านเนื้อหา

3.2.3.3 นำแบบสอบถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ .67 ขึ้นไป หลังจากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้สูงอายุที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน ในเขตเทศบาลตำบลเวียงน้าง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม โดยจะนำมาทำการทดสอบหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถาม และการหาค่าสัมประสิทธิ์อย่างง่ายระหว่างรายข้อกับรวมทุกข้อ (Item - Total Correlation) แล้วนำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach s Alpha Coefficient) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, น. 99) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .93

3.2.3.4 นำแบบสอบถามทั้งหมดมาทำการปรับปรุงแล้วจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ต่อไป

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลของการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

3.3.1 ขออนุญาตจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามถึงนายกเทศมนตรีตำบลเวียงน้าง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม เพื่อขอความอนุเคราะห์และอำนวยความสะดวกในการจัดเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง เพื่อรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

3.3.2 ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการแจกแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 270 ชุด โดยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

3.3.3 จากนั้นนำมาวิเคราะห์ โดยวิธีการทางสถิติด้วยการคำนวณทางคอมพิวเตอร์และนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูล นำผลที่ได้เสนอในรูปแบบตารางและแปรผลโดยการบรรยาย

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัย ได้กำหนดข้อมูลเพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

3.4.1 แบบสอบถามมีลักษณะคำถามแบ่งเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ผู้วิจัย นำมาตรวจให้คะแนนและแปลความหมายคะแนน ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, น. 103)

ความต้องการมากที่สุด	ให้ 5 คะแนน
ความต้องการมาก	ให้ 4 คะแนน
ความต้องการปานกลาง	ให้ 3 คะแนน

ความต้องการน้อย ให้ 2 คะแนน

ความต้องการน้อยที่สุด ให้ 1 คะแนน

3.4.2 นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาคำนวณหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผู้วิจัย ได้ทำการหาค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นเป็นรายกลุ่ม โดยมีเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้ (รังสรรค์ สึงหลีศ, 2551, น. 186)

ค่าเฉลี่ย	ความต้องการ
4.21 - 5.00	มากที่สุด
3.41 - 4.20	มาก
2.61 - 3.40	ปานกลาง
1.81 - 2.60	น้อย
1.00 - 1.80	น้อยที่สุด

สำหรับข้อมูลที่ได้จากคำถามปลายเปิดได้ทำการรวบรวมข้อมูลทั้งหมดและดำเนินการวิเคราะห์ ข้อมูลด้วยการจัดจำแนกประเภทข้อความที่มีลักษณะเหมือนกัน หรือคล้ายคลึงกันให้อยู่ในประเภท เดียวกัน จากนั้นวิเคราะห์เนื้อหาของข้อมูลและนำเสนอในรูปของความเรียง

3.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำหลักสถิติมาประกอบการวิเคราะห์แบบสอบถาม ดังนี้

3.5.1 หาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับลักษณะที่ต้องการวัดใช้สูตร (สมนึก ภัททิยธนี, 2546, น. 220)

$$\text{สูตร} \quad \text{IOC} = \frac{\sum R}{N} \quad (3 - 3)$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์

$\sum R$ แทน ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

3.5.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ โดยใช้วิธีหาความเชื่อมั่นใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)

3.5.3 สถิติที่ใช้กับการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

3.5.4 สถิติที่ใช้กับการวิเคราะห์ระดับความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเวียงน้าง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3.5.5 สถิติที่ใช้เปรียบเทียบความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเวียงน้าง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามเพศ สถิติที่ใช้ ได้แก่ t - test (Independent Samples) ส่วน สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ย / เดือน ใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวน F - test (One - way ANOVA) โดยกำหนดนัยสำคัญในการทดสอบที่ ระดับ .05 กรณีพบความแตกต่าง ผู้วิจัย จะได้เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ้ (Sheffe')

3.5.6 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อเสนอแนะ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) และการพรรณนาความตามเนื้อหา (Content Analysis)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง ความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเวียงน่าง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเครื่องมือ คือ แบบสอบถาม ได้ทำการตรวจสอบเรียบเรียงประมวลผลข้อมูล ได้ผลและรายงานการวิเคราะห์ข้อมูลตามตัวแปร ที่ศึกษาในลักษณะต่าง ๆ จัดเป็นตารางการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นส่วน ๆ ประกอบด้วย

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับขั้นตอนเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการแปลความหมายจากการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดความหมายของสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

n	แทน	กลุ่มตัวอย่าง
N	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง (Mean)
S.D.	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	ค่าสถิติทดสอบที (t - test)
F	แทน	ค่าสถิติทดสอบเอฟ (F - test)
df	แทน	ระดับความเป็นอิสระ (Degrees of Freedom)
SS	แทน	ผลรวมของค่าส่วนเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Sum of Square)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยผลรวมของส่วนเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Mean Squares)
*	แทน	นัยสำคัญทางสถิติ

4.2 ลำดับขั้นการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ ความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบล
เวียงน้ำ อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัย ได้วิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ระดับความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขต เทศบาล
ตำบลเวียงน้ำ อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ประกอบด้วย

1. วิเคราะห์ความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบล
เวียงน้ำ อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

2. วิเคราะห์ความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบล
เวียงน้ำ อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคามรายด้านและจำแนกเป็นรายชื่อ จำนวน 6 ด้าน ได้แก่

2.1 ด้านสุขภาพอนามัย

2.2 ด้านการศึกษา

2.3 ด้านนันทนาการ

2.4 ด้านที่อยู่อาศัย

2.5 ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

2.6 ด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาล
ตำบลเวียงน้ำ อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคามที่มี เพศ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้
เฉลี่ย / เดือน แตกต่างกัน

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ข้อเสนอแนะความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขต
เทศบาลตำบลเวียงน้ำ อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 4.1

จำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	84	31.10
1.2 หญิง	186	68.90
รวม	270	100.00
2. สถานภาพ		
2.1 โสด	15	5.60
2.2 สมรส	237	87.80
2.3 หม้าย / หย่าร้าง / แยกกันอยู่	18	6.70
รวม	270	100.00
3. ระดับการศึกษา		
3.1 ประถมศึกษา	128	47.40
3.2 มัธยมศึกษา	97	35.90
3.3 อนุปริญญา หรือปวส.	23	8.50
3.4 ปริญญาตรี	17	6.30
3.5 สูงกว่าปริญญาตรี	5	1.90
รวม	270	100.00
4. อาชีพ		
4.1 ไม่ได้ทำงาน	38	14.10
4.2 ค้าขาย	103	38.10
4.3 เกษตรกรรม	90	33.30
4.4 ข้าราชการบำนาญ	13	4.80
4.5 รับจ้าง	26	9.60
รวม	270	100.00

(ต่อ)

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
5. รายได้เฉลี่ย / เดือน		
5.1 น้อยกว่า 10,000 บาท	133	49.30
5.2 10,001 - 15,000 บาท	97	35.90
5.3 15,001 - 20,000 บาท	23	8.50
5.4 20,000 บาทขึ้นไป	17	6.30
รวม	270	100.00

จากตารางที่ 4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 186 คน คิดเป็นร้อยละ 68.90 รองลงมา เป็นเพศชาย จำนวน 84 คน คิดเป็น ร้อยละ 31.10 สถานภาพส่วนใหญ่สมรส จำนวน 237 คน คิดเป็นร้อยละ 87.80 รองลงมาคือ หม้าย / หย่าร้าง / แยกกันอยู่ จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 6.70 และโสด จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 5.60 การศึกษาส่วนใหญ่ ระดับประถมศึกษา จำนวน 128 คน คิดเป็นร้อยละ 47.40 รองลงมา คือ ระดับมัธยมศึกษา จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 35.90 และอนุปริญญา หรือปวส. จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 8.50 ส่วนใหญ่มีอาชีพ ค้าขาย จำนวน 103 คน คิดเป็นร้อยละ 38.10 รองลงมา คือ เกษตรกรรม จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 33.30 และไม่ได้ทำงาน จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 14.10 ส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ย / เดือนน้อยกว่า 10,000 บาท จำนวน 133 คน คิดเป็นร้อยละ 49.30 รองลงมา คือ 10,001 - 15,000 บาท จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 35.90 15,001 - 20,000 บาท จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 8.50

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ระดับความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเวียงน้าง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

2.1 วิเคราะห์ความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเวียงน้าง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและรายด้าน

ตารางที่ 4.2

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเวียงน้าง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและรายด้าน

ความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเวียงน้าง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม	ระดับความต้องการ		
	\bar{X}	S.D.	แปลความ
1. ด้านสุขภาพอนามัย	3.39	1.03	ปานกลาง
2. ด้านการศึกษา	3.62	0.73	มาก
3. ด้านนันทนาการ	3.54	0.72	มาก
4. ด้านที่อยู่อาศัย	3.64	0.76	มาก
5. ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	3.58	0.74	มาก
6. ด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส	3.58	0.74	มาก
โดยรวม	3.56	0.68	มาก

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเวียงน้าง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมาก 3 อันดับแรก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านที่อยู่อาศัยที่สุด ($\bar{X} = 3.64$, S.D. = 0.76) ด้านการศึกษา ($\bar{X} = 3.62$, S.D. = 0.73) ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ($\bar{X} = 3.58$, S.D. = 0.74) และด้านการแก้ไขปัญหาความยากจน และด้อยโอกาส ($\bar{X} = 3.58$, S.D. = 0.74) ตามลำดับ

2.2 วิเคราะห์ความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบล
เวียงน่าง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคามรายด้านและจำแนกเป็นรายชื่อ ได้แก่

ตารางที่ 4.3

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาล
ตำบลเวียงน่าง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ด้านสุขภาพอนามัย

ด้านสุขภาพอนามัย	\bar{X}	S.D.	ระดับความต้องการ
1. ต้องการให้มีสถานบริการสาธารณสุขใกล้บ้าน	3.50	1.27	มาก
2. ต้องการให้มีการเยี่ยมบ้าน และคำแนะนำการดูแลสุขภาพ โดยเจ้าหน้าที่สาธารณสุข	3.18	1.13	ปานกลาง
3. ต้องการให้มีศูนย์บริการส่งเสริมฟื้นฟูสมรรถภาพสูงอายุ ในระดับชุมชน	3.30	1.16	ปานกลาง
4. ต้องการให้มีการจัดบริการแพทย์ทางเลือกในการดูแล สุขภาพผู้สูงอายุ เช่น การแพทย์แผนไทย	3.35	1.18	ปานกลาง
5. ต้องการให้มีหน่วยเคลื่อนที่บริการตรวจสุขภาพผู้สูงอายุ	3.44	1.15	ปานกลาง
6. ต้องการให้มีโครงการแจกแว่นตา ไม้เท้า สำหรับผู้สูงอายุ	3.53	1.07	มาก
โดยรวม	3.38	1.16	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเวียงน่าง มีความต้องการในการจัดสวัสดิการ
สังคม ด้านสุขภาพอนามัย อยู่ในระดับปานกลาง โดยสรุปเป็นรายชื่อพบว่าอยู่ในระดับมาก 3 อันดับแรก
โดยเรียงจากชื่อเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ ต้องการให้มีโครงการแจกแว่นตา ไม้เท้า สำหรับผู้สูงอายุ
($\bar{X} = 3.53$, S.D. = 1.07) ต้องการให้มีสถานบริการสาธารณสุขใกล้บ้าน ($\bar{X} = 3.50$, S.D. = 1.27)
และต้องการให้มีหน่วยเคลื่อนที่บริการตรวจสุขภาพ ($\bar{X} = 3.44$, S.D. = 1.15) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.4

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเวียงน้าง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ด้านการศึกษา

ด้านการศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับความความต้องการ
1. ต้องการได้รับความรู้ที่เหมาะสมโดยเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ ได้แก่ สุขภาพ ศาสนา ฯลฯ	3.43	1.00	ปานกลาง
2. ต้องการได้รับการฝึกอบรมด้านอาชีพที่เหมาะสมกับวัยของผู้สูงอายุ	3.59	0.91	มาก
3. ต้องการให้มีหน่วยบริการการศึกษาเคลื่อนที่ในชุมชน	3.74	1.01	มาก
4. ต้องการให้สังคม ชุมชนมีการเปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุได้แสดงความสามารถในฐานะเป็นคลังสมอง เช่น การเผยแพร่ภูมิปัญญา	3.61	0.87	มาก
5. ต้องการได้รับความยกย่องความอ่อนน้อมจากผู้ที่มีอายุน้อยกว่า	3.74	0.98	มาก
6. ต้องการให้สังคมจัดให้มีการรณรงค์ให้สังคมมีจิตสำนึกและตระหนักถึงคุณค่าและศักดิ์ศรีของผู้สูงอายุ	3.60	0.83	มาก
โดยรวม	3.62	0.73	มาก

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเวียงน้าง มีความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคม ด้านการศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.62$, S.D. = 0.73) โดยมีข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 อันดับ คือ ต้องการได้รับความยกย่อง ความอ่อนน้อมจากผู้ที่มีอายุน้อยกว่า ($\bar{X} = 3.74$, S.D. = 0.98) ต้องการให้มีหน่วยบริการการศึกษาเคลื่อนที่ในชุมชน ($\bar{X} = 3.74$, S.D. = 1.01) และ ต้องการให้สังคม ชุมชน มีการเปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุได้แสดงความสามารถในฐานะเป็นคลังสมอง เช่น การเผยแพร่ภูมิปัญญา ($\bar{X} = 3.61$, S.D. = 0.87) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.5

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเวียงน้ำ อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ด้านนันทนาการ

ด้านนันทนาการ	\bar{X}	S.D.	ระดับความต้องการ
1. ต้องการให้มีการจัดสถานที่สวนสาธารณะสนามกีฬา สำหรับออกกำลังกาย และพักผ่อนที่เหมาะสม ปลอดภัย สำหรับผู้สูงอายุ	3.51	0.88	มาก
2. ต้องการให้มีการจัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมในชุมชนของผู้สูงอายุ	3.55	0.90	มาก
3. ต้องการให้มีการจัดกิจกรรมศึกษาดูงานสำหรับผู้สูงอายุ	3.61	0.87	มาก
4. ต้องการให้มีการจัดตั้งศูนย์เอนกประสงค์สำหรับผู้สูงอายุ	3.54	0.89	มาก
5. ต้องการให้เทศบาลจัดการทัศน اجر เพื่อท่องเที่ยวนอกสถานที่แก่ผู้สูงอายุ โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายปีละ 1 - 2 ครั้ง	3.55	0.87	มาก
6. ต้องการให้เทศบาลจัดกิจกรรมการละเล่น และเพื่อพบปะกันระหว่างผู้สูงอายุ เดือนละครั้ง เพื่อจะได้แลกเปลี่ยนทัศนคติ และสร้างความสามัคคีระหว่างผู้สูงอายุในชุมชน	3.46	0.94	ปานกลาง
โดยรวม	3.54	0.89	มาก

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเวียงน้ำ มีความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคม ด้านนันทนาการ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.54, S.D. = 0.89$) โดยมีข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 อันดับ คือ ต้องการให้มีการจัดกิจกรรมศึกษาดูงานสำหรับผู้สูงอายุ ($\bar{X} = 3.61, S.D. = 0.87$) ต้องการให้เทศบาลจัดการทัศน اجر เพื่อท่องเที่ยวนอกสถานที่แก่ผู้สูงอายุ โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายปีละ 1 - 2 ครั้ง ($\bar{X} = 3.55, S.D. = 0.87$) และ ต้องการให้มีการจัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมในชุมชนของผู้สูงอายุ ($\bar{X} = 3.55, S.D. = 0.87$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.6

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเวียงน้าง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ด้านที่อยู่อาศัย จำแนกเป็นรายข้อ

ด้านที่อยู่อาศัย	\bar{X}	S.D.	ระดับความต้องการ
1. ต้องการให้มีการจัดตั้งสถานสงเคราะห์คนชรา	3.66	1.01	มาก
2. ต้องการให้มีโครงการซ่อมแซมบ้านให้แก่ผู้สูงอายุที่ยากไร้	3.57	0.92	มาก
3. ต้องการเข้าไปอาศัยในบ้านพักคนชรา	3.81	1.05	มาก
4. ต้องการให้มีโครงการจัดหาที่อยู่อาศัยให้แก่ผู้สูงอายุ	3.64	0.76	มาก
5. ต้องการให้ภาคเอกชนจัดบริการด้านที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ โดยเสียค่าใช้จ่ายเอง	3.55	1.17	มาก
6. ต้องการให้มีการจัดโครงการแหล่งเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำเพื่อที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุ	3.61	0.76	มาก
โดยรวม	3.64	0.76	มาก

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเวียงน้าง มีความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคม ด้านที่อยู่อาศัย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.64$, S.D. = 0.76) โดยมีข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 อันดับ คือ ต้องการเข้าไปอาศัยในบ้านพักคนชรา ($\bar{X} = 3.81$, S.D. = 1.05) ต้องการให้มีการจัดตั้งสถานสงเคราะห์คนชรา ($\bar{X} = 3.66$, S.D. = 1.01) และต้องการให้มีโครงการจัดหาที่อยู่อาศัยให้แก่ผู้สูงอายุ ($\bar{X} = 3.64$, S.D. = 0.76) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.7

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเวียงน้าง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน จำแนกเป็นรายชื่อ

ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	\bar{X}	S.D.	ระดับความต้องการ
1. ต้องการให้มีการจัดการด้านรักษาความสงบและความปลอดภัย ให้แก่ผู้สูงอายุในอาคาร / สถานที่สาธารณะ	3.70	0.88	มาก
2. ต้องการให้มีหน่วยงานภาครัฐที่รับผิดชอบช่วยเหลือผู้สูงอายุ ที่ได้รับอันตรายจากการถูกทารุณกรรม ถูกแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบด้วยกฎหมาย และถูกทอดทิ้ง	3.42	0.89	ปานกลาง
3. ต้องการให้มีองค์กรภาคเอกชนที่ให้บริการดูแลผู้สูงอายุ ซึ่งได้รับอันตรายจากการถูกทารุณกรรม ถูกแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบด้วยกฎหมาย และถูกทอดทิ้ง	3.58	0.94	มาก
4. ต้องการให้มีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกในสถานที่สาธารณะแก่ผู้สูงอายุเช่น ถนน ทางเดิน อาคาร ห้องสุขา	3.56	0.91	มาก
5. ต้องการให้มีการแต่งตั้ง อสม. เข้าเวรดูแลรักษาความปลอดภัยในชุมชน และเพื่อคุ้มครองผู้สูงอายุ	3.67	0.99	มาก
6. ต้องการให้มีอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุที่บ้าน	3.55	0.98	มาก
โดยรวม	3.58	0.74	มาก

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเวียงน้าง มีความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคม ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.58, S.D. = 0.74$) โดยมีข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 อันดับ คือ ต้องการให้มีการจัดการด้านรักษาความสงบและความปลอดภัย ให้แก่ผู้สูงอายุในอาคาร / สถานที่สาธารณะ ($\bar{X} = 3.70, S.D. = 0.88$) ต้องการให้มีการแต่งตั้ง อสม. เข้าเวรดูแลรักษาความปลอดภัยในชุมชนและเพื่อคุ้มครองผู้สูงอายุ ($\bar{X} = 3.67, S.D. = 0.99$) และต้องการให้มีองค์กรภาคเอกชนที่ให้บริการดูแลผู้สูงอายุ ซึ่งได้รับอันตรายจากการถูกทารุณกรรม ถูกแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบด้วยกฎหมาย และถูกทอดทิ้ง ($\bar{X} = 3.58, S.D. = 0.94$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.8

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเวียงน้าง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ด้านการแก้ไขปัญหาคนยากจนและด้อยโอกาส จำแนกเป็นรายชื่อ

ด้านการแก้ไขปัญหาคนยากจนและด้อยโอกาส	\bar{X}	S.D.	ระดับความต้องการ
1. ต้องการให้มีการจัดตั้งกองทุนเพื่อให้การช่วยเหลือผู้สูงอายุ	3.70	0.88	มาก
2. ต้องการให้มีการจัดตั้งกองทุนในชุมชนเพื่อให้การช่วยเหลือผู้สูงอายุ	3.42	0.89	ปานกลาง
3. ต้องการให้มีการจัดการสงเคราะห์ในการจัดงานศพตามประเพณี	3.58	0.94	มาก
4. ต้องการให้มีหน่วยงานติดต่อประสานให้แก่ผู้สูงอายุที่ต้องการทำงาน	3.56	0.91	มาก
5. ต้องการให้มีศูนย์บริการทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุในระดับอำเภอ	3.67	0.99	มาก
6. ต้องการให้มีหน่วยงานติดต่อประสานให้แก่ผู้สูงอายุที่ต้องการทำงาน	3.55	0.98	มาก
โดยรวม	3.56	0.94	มาก

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเวียงน้าง มีความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคม ด้านการแก้ไขปัญหาคนยากจนและด้อยโอกาส อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.56$, S.D. = 0.94) โดยมีข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 อันดับ ต้องการให้มีการจัดตั้งกองทุนเพื่อให้การช่วยเหลือผู้สูงอายุ ($\bar{X} = 3.70$, S.D. = 0.88) ต้องการให้มีศูนย์บริการทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุในระดับอำเภอ ($\bar{X} = 3.67$, S.D. = 0.99) และต้องการให้มีการจัดการสงเคราะห์ในการจัดงานศพตามประเพณี ($\bar{X} = 3.58$, S.D. = 0.94) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบล
เวียงน้าง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ที่มีเพศ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ย
/เดือน แตกต่างกัน

3.1 เปรียบเทียบความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบล
เวียงน้าง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ที่มีเพศแตกต่างกัน

ตารางที่ 4.9

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขต
เทศบาลตำบลเวียงน้าง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ที่มีเพศ แตกต่างกัน

ความต้องการในการจัด สวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ	ชาย		แปรผล	หญิง		แปรผล	t	Sig.
	\bar{X}	S.D.		\bar{X}	S.D.			
1. ด้านสุขภาพอนามัย	3.42	1.08	ปานกลาง	3.37	1.01	ปานกลาง	0.409	0.683
2. ด้านการศึกษา	3.67	0.74	มาก	3.60	0.72	มาก	0.709	0.479
3. ด้านนันทนาการ	3.56	0.79	มาก	3.53	0.69	มาก	0.358	0.720
4. ด้านที่อยู่อาศัย	3.63	0.78	มาก	3.65	0.75	มาก	-0.154	0.878
5. ด้านความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สิน	3.54	0.74	มาก	3.60	0.74	มาก	-0.626	0.532
6. ด้านการแก้ไขปัญหาความ ยากจนและด้อยโอกาส	3.54	0.74	มาก	3.60	0.74	มาก	-0.626	0.532
โดยรวม	3.56	0.71	มาก	3.56	0.67	มาก	0.297	0.970

จากตารางที่ 4.9 พบว่า ผู้สูงอายุที่มีเพศต่างกัน มีความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคม โดยรวม
และเป็นรายด้านทุกด้าน โดยมีข้อที่มีค่าเฉลี่ยมาก และโดยรวมเป็นรายด้าน 3 อันดับ ความต้องการ
ในการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุของเพศชาย คือ ด้านการศึกษา ($\bar{X} = 3.67$, S.D. = 0.74) ด้านที่อยู่
อาศัย ($\bar{X} = 3.63$, S.D. = 0.78) และด้านนันทนาการ ($\bar{X} = 3.56$, S.D. = 0.79) ความต้องการ ใน
การจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุของเพศหญิง คือ ด้านที่อยู่อาศัย ($\bar{X} = 3.65$, S.D. = 0.75) ด้าน
การศึกษา ($\bar{X} = 3.60$, S.D. = 0.72) และ ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ($\bar{X} = 3.65$, S.D.
= 0.75) ตามลํับ สรุปได้ว่า ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคม
ของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเวียงน้าง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ที่มีเพศแตกต่างกัน
ไม่แตกต่างกัน

3.2 เปรียบเทียบความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเวียงน้ำ อําเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ที่มีสถานภาพแตกต่างกัน

ตารางที่ 4.10

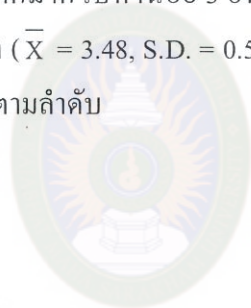
เปรียบเทียบความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเวียงน้ำ ที่มีสถานภาพแตกต่างกัน

ความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ	สถานภาพ						F	Sig.	
	โสด		สมรส		แปลผล				
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	หมายเหตุ	แปลผล			
1. ด้านสุขภาพอนามัย	3.57	0.97	3.36	1.07	มาก	3.56	0.46	0.570	0.566
2. ด้านการศึกษา	3.67	0.78	3.63	0.74	มาก	3.48	0.50	0.388	0.679
3. ด้านนันทนาการ	3.71	0.70	3.54	0.72	มาก	3.42	0.65	0.641	0.528
4. ด้านที่อยู่อาศัย	3.77	0.75	3.65	0.76	มาก	3.38	0.72	1.288	0.277
5. ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	3.54	0.65	3.59	0.75	มาก	3.46	0.68	0.298	0.742
6. ด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส	3.54	0.65	3.59	0.75	มาก	3.46	0.68	0.298	0.742
รวม	3.63	0.67	3.56	0.69	มาก	3.46	0.54	0.278	0.758

จากตารางที่ 4.10 พบว่า ผู้สูงอายุความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุที่มีสถานภาพ โสด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.63, S.D. = 0.67$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก ทั้ง 6 ข้อ โดยเรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ดังนี้ ด้านที่อยู่อาศัย ($\bar{X} = 3.77, S.D. = 0.75$) ด้านนันทนาการ ($\bar{X} = 3.71, S.D. = 0.70$) และ ด้านการศึกษา ($\bar{X} = 3.67, S.D. = 0.78$) ตามลำดับ

ผู้สูงอายุความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุที่มีสถานภาพ สมรส โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.56, S.D. = 0.69$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทั้ง 6 ข้อ โดยเรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ดังนี้ ด้านที่อยู่อาศัย ($\bar{X} = 3.65, S.D. = 0.76$) ด้านการศึกษา ($\bar{X} = 3.63, S.D. = 0.74$) และ ด้านนันทนาการ ($\bar{X} = 3.54, S.D. = 0.72$) ตามลำดับ

ผู้สูงอายุความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุที่มีสถานภาพ หม้าย / หย่าร้าง / แยกกันอยู่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.46, S.D. = 0.54$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับ มากทั้ง 6 ข้อ โดยเรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ดังนี้ ด้านสุขภาพอนามัย ($\bar{X} = 3.56, S.D. = 0.46$) ด้านการศึกษา ($\bar{X} = 3.48, S.D. = 0.50$) และด้านความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สิน ($\bar{X} = 3.46, S.D. = 0.68$) ตามลำดับ

3.3 เปรียบเทียบความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบล
เวียงน้าง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน

ตารางที่ 4.11

การเปรียบเทียบความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเวียงน้าง
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคามที่มีการศึกษาแตกต่างกัน

ความต้องการในการจัดสวัสดิการ สังคมผู้สูงอายุ	แหล่งความ แปรปรวน	df	Ss	ms	F	Sig.
1. ด้านสุขภาพอนามัย	ระหว่างกลุ่ม	4	15.086	3.771	3.656	.006*
	ภายในกลุ่ม	265	237.377	1.032	-	-
	รวม	269	288.463	-	-	-
2. ด้านการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	4	2.201	.550	1.021	.397
	ภายในกลุ่ม	265	142.851	.539	-	-
	รวม	269	145.051	-	-	-
3. ด้านนันทนาการ	ระหว่างกลุ่ม	4	3.373	.843	1.627	.168
	ภายในกลุ่ม	265	137.374	.518	-	-
	รวม	269	140.747	-	-	-
4. ด้านที่อยู่อาศัย	ระหว่างกลุ่ม	4	2.949	.737	1.278	.279
	ภายในกลุ่ม	265	152.869	.577	-	-
	รวม	269	155.818	-	-	-
5. ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	ระหว่างกลุ่ม	4	4.330	1.082	1.989	.096
	ภายในกลุ่ม	265	144.210	.544	-	-
	รวม	269	148.540	-	-	-
6. ด้านการแก้ไขปัญหาความยากจน และด้อยโอกาส	ระหว่างกลุ่ม	4	4.330	1.082	1.989	.096
	ภายในกลุ่ม	265	144.210	.544	-	-
	รวม	269	148.540	-	-	-
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	4	4.416	1.104	2.401	.050
	ภายในกลุ่ม	265	121.845	.460	-	-
	รวม	269	126.261	-	-	-

จากตารางที่ 4.11 พบว่า ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเวียงน้าง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม
ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคม โดยรวมไม่แตกต่างกันทางสถิติ
ที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแตกต่างกัน 1 ด้าน คือ ด้านสุขภาพอนามัย

ตารางที่ 4.12

เปรียบเทียบความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเวียง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามระดับการศึกษา
แตกต่างกัน

	การศึกษา								
	ประถมศึกษา		มัธยมศึกษา		อุดมศึกษา/ปวศ.				
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.			
1. ด้านสุขภาพอนามัย	3.36	1.01	ปานกลาง	3.37	1.06	ปานกลาง	3.89	0.93	มาก
2. ด้านการศึกษา	3.62	0.73	มาก	3.59	0.75	มาก	3.82	0.65	มาก
3. ด้านนันทนาการ	3.53	0.72	มาก	3.50	0.73	มาก	3.83	0.68	มาก
4. ด้านที่อยู่อาศัย	3.65	0.76	มาก	3.61	0.76	มาก	3.91	0.67	มาก
5. ด้านความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สิน	3.52	0.75	มาก	3.60	0.73	มาก	3.92	0.69	มาก
6. ด้านการแก้ปัญหาความยากจน และด้อยโอกาส	3.52	0.75	มาก	3.60	0.73	มาก	3.92	0.69	มาก
รวม	3.53	0.67	มาก	3.55	0.71	มาก	3.88	0.63	มาก

จากตารางที่ 4.12 พบว่า ผู้สูงอายุความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.53$, S.D. = 0.67) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 6 ข้อ โดยเรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ดังนี้ ด้านที่อยู่อาศัย ($\bar{X} = 3.65$, S.D. = 0.76) ด้านการศึกษา ($\bar{X} = 3.62$, S.D. = 0.73) และด้านนันทนาการ ($\bar{X} = 3.53$, S.D. = 0.72) ตามลำดับ

ผู้สูงอายุความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.55$, S.D. = 0.71) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 6 ข้อ โดยเรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ดังนี้ ด้านที่อยู่อาศัย ($\bar{X} = 3.61$, S.D. = 0.76) ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ($\bar{X} = 3.60$, S.D. = 0.73) และ ด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและค้อยโอกาส ($\bar{X} = 3.60$, S.D. = 0.73) ตามลำดับ

ผู้สูงอายุความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุที่มีการศึกษาระดับ อนุปริญญา / ปวส. โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.88$, S.D. = 0.63) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 6 ข้อ โดยเรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ดังนี้ ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ($\bar{X} = 3.92$, S.D. = 0.69) ด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและค้อยโอกาส ($\bar{X} = 3.92$, S.D. = 0.69) และ ด้านที่อยู่อาศัย ($\bar{X} = 3.91$, S.D. = 0.67) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.13

เปรียบเทียบความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุที่มีอาชีพแตกต่างกัน

ความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ	อาชีพ										F	Sig
	ไม่ได้ทำงาน		ค้าขาย		เกษตรกรรม		ข้าราชการบำนาญ		รับจ้าง			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. ด้านสุขภาพอนามัย	3.75	0.90	3.59	0.97	3.15	1.03	2.30	0.71	3.40	1.09	7.648	0.000*
2. ด้านการศึกษา	3.76	0.70	3.74	0.70	3.48	0.70	3.08	0.79	3.67	0.79	3.806	0.005*
3. ด้านนันทนาการ	3.65	0.62	3.70	0.69	3.38	0.70	3.01	0.73	3.51	0.83	4.584	0.001*
4. ด้านที่อยู่อาศัย	3.76	0.67	3.76	0.71	3.52	0.75	3.07	0.84	3.70	0.86	3.354	0.011*
5. ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	3.71	0.63	3.67	0.72	3.46	0.73	3.21	0.85	3.66	0.86	2.122	0.078
6. ด้านการแก้ไขปัญหาความยากจน และด้อยโอกาส	3.71	0.63	3.67	0.72	3.46	0.73	3.21	0.85	3.66	0.86	2.122	0.078
รวม	3.72	0.58	3.69	0.63	3.41	0.68	2.98	0.68	3.60	0.79	5.170	0.001*

จากตารางที่ 4.13 พบว่า ผู้สูงอายุที่มีอาชีพต่างกัน มีความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคม โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแตกต่างกัน 4 ด้าน คือ ด้านสุขภาพอนามัย ด้านนันทนาการ และด้านที่อยู่อาศัย ได้เปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ โดยวิธีเซเฟ ผลปรากฏดังตารางที่ 4.14-4.19

ตารางที่ 4.14

การเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของความต้องการจัดสวัสดิการสังคม โดยรวมของผู้สูงอายุ ในเขตเทศบาลตำบลเวียงน้าง ที่มีอาชีพแตกต่างกัน

อาชีพ	อาชีพ					
	\bar{X}	ข้าราชการบำนาญ	เกษตรกร	ไม่ได้ทำงาน	รับจ้าง	ค้าขาย
1. ข้าราชการบำนาญ	2.98	-	.324	.019*	.117	.012*
2. เกษตรกรรม	3.41	-	-	.205	.801	.078
3. ไม่ได้ทำงาน	3.72	-	-	-	.969	.999
4. รับจ้าง	3.60	-	-	-	-	.984
5. ค้าขาย	-	-	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.14 พบว่า ผู้สูงอายุที่มีอาชีพค้าขาย และ ไม่ได้ทำงาน มีความต้องการจัดสวัสดิการสังคม โดยรวม มากกว่าผู้สูงอายุที่มีอาชีพข้าราชการบำนาญ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.15

การเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของความต้องการจัดสวัสดิการสังคม ด้านสุขภาพอนามัยของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเวียงน้าง ที่มีอาชีพแตกต่างกัน

อาชีพ	อาชีพ					
	\bar{X}	ข้าราชการบำนาญ	เกษตรกร	ไม่ได้ทำงาน	รับจ้าง	ค้าขาย
1. ข้าราชการบำนาญ	2.30	-	.085	.000*	.033*	.001*
2. เกษตรกรรม	3.15	-	-	.042*	.859	.049
3. ไม่ได้ทำงาน	3.75	-	-	-	.737	.944
4. รับจ้าง	3.40	-	-	-	-	.941
5. ค้าขาย	-	-	-	-	-	-

จากตารางที่ 4.15 พบว่า ผู้สูงอายุที่มีอาชีพค้าขาย มีความต้องการจัดสวัสดิการสังคมด้านสุขภาพอนามัย มากกว่าผู้สูงอายุที่มีอาชีพเกษตรกร ไม่ได้ทำงาน และข้าราชการบำนาญและผู้สูงอายุที่มีอาชีพรับจ้าง มีความต้องการมากกว่าผู้สูงอายุที่มีอาชีพข้าราชการบำนาญ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.16

การเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของความต้องการจัดสวัสดิการสังคม ด้านการศึกษาของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเวียงน้าง ที่มีอาชีพแตกต่างกัน

อาชีพ	อาชีพ					
	\bar{X}	ข้าราชการบำนาญ	เกษตรกร	ไม่ได้ทำงาน	รับจ้าง	ค้าขาย
1. ข้าราชการบำนาญ	3.08	-	.495	.078	.216	.049*
2. เกษตรกรรม	3.48	-	-	.402	.826	.170
3. ไม่ได้ทำงาน	3.76	-	-	-	.995	1.00
4. รับจ้าง	3.67	-	-	-	-	.996
5. ค้าขาย	-	-	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.16 พบว่า ผู้สูงอายุที่มีอาชีพค้าขายและไม่ได้ทำงาน มีความต้องการจัดสวัสดิการสังคม ด้านการศึกษา มากกว่าผู้สูงอายุที่มีอาชีพเกษตรกร รับจ้าง และข้าราชการบำนาญ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.17

การเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของความต้องการจัดสวัสดิการสังคม ด้านนันทนาการของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเวียงน้าง ที่มีอาชีพแตกต่างกัน

อาชีพ	อาชีพ					
	\bar{X}	ข้าราชการบำนาญ	เกษตรกร	ไม่ได้ทำงาน	รับจ้าง	ค้าขาย
1. ข้าราชการบำนาญ	3.01	-	.521	.095	.362	.026*
2. เกษตรกรรม	3.38	-	-	.440	.960	.045*
3. ไม่ได้ทำงาน	3.65	-	-	-	.961	.997
4. รับจ้าง	3.51	-	-	-	-	.808
5. ค้าขาย	-	-	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.17 พบว่า ผู้สูงอายุที่มีอาชีพค้าขาย และเกษตรกร มีความต้องการจัดสวัสดิการสังคม ด้านนันทนาการ มากกว่าผู้สูงอายุที่มีอาชีพข้าราชการบำนาญ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.18

การเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของความต้องการจัดสวัสดิการสังคม ด้านที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเวียงน้าง ที่มีอาชีพแตกต่างกัน

อาชีพ	อาชีพ					
	\bar{X}	ข้าราชการบำนาญ	เกษตรกรกรรม	ไม่ได้ทำงาน	รับจ้าง	ค้าขาย
1. ข้าราชการบำนาญ	3.07	-	.387	.089	.194	.047*
2. เกษตรกรรม	3.52	-	-	.627	.892	.314
3. ไม่ได้ทำงาน	3.76	-	-	-	.999	1.00
4. รับจ้าง	3.70	-	-	-	-	.138
5. ค้าขาย	-	-	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.18 พบว่า ผู้สูงอายุที่มีอาชีพค้าขาย มีความต้องการจัดสวัสดิการสังคม ด้านที่อยู่อาศัย มากกว่าผู้สูงอายุที่มีอาชีพรับจ้างและข้าราชการบำนาญ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.19

เปรียบเทียบความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในประเทศไทยตามตำบลแวงน่าง ที่มีรายได้เฉลี่ย / เดือนแตกต่างกัน

ความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ	รายได้เฉลี่ย / เดือน						F	Sig
	น้อยกว่า 10,000 บาท	10,000 - 15,000 บาท	15,001 - 20,000 บาท	20,000 บาทขึ้นไป	\bar{X}	S.D.		
1. ด้านสุขภาพอนามัย	\bar{X} 3.31 S.D. 1.02	\bar{X} 3.37 S.D. 1.06	\bar{X} 3.89 S.D. 0.93	\bar{X} 3.39 S.D. 0.91			2.057	0.106
2. ด้านการศึกษา	\bar{X} 3.60 S.D. 0.75	\bar{X} 3.59 S.D. 0.75	\bar{X} 3.82 S.D. 0.65	\bar{X} 3.62 S.D. 0.56			.643	0.588
3. ด้านนันทนาการ	\bar{X} 3.52 S.D. 0.74	\bar{X} 3.50 S.D. 0.73	\bar{X} 3.83 S.D. 0.68	\bar{X} 3.50 S.D. 0.39			1.370	0.252
4. ด้านที่อยู่อาศัย	\bar{X} 3.63 S.D. 0.79	\bar{X} 3.61 S.D. 0.76	\bar{X} 3.91 S.D. 0.67	\bar{X} 3.52 S.D. 0.55			1.125	0.339
5. ด้านความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สิน	\bar{X} 3.50 S.D. 0.77	\bar{X} 3.60 S.D. 0.73	\bar{X} 3.92 S.D. 0.69	\bar{X} 3.63 S.D. 0.40			2.207	0.088
6. ด้านการแก้ไขปัญหาความยากจน และด้วยโอกาส	\bar{X} 3.50 S.D. 0.77	\bar{X} 3.60 S.D. 0.73	\bar{X} 3.92 S.D. 0.69	\bar{X} 3.63 S.D. 0.40			2.207	0.088
รวม	\bar{X} 3.51 S.D. 0.68	\bar{X} 3.55 S.D. 0.71	\bar{X} 3.88 S.D. 0.63	\bar{X} 3.55 S.D. 0.45			1.955	0.121

จากตารางที่ 4.19 พบว่า ผู้สูงอายุในประเทศไทยตามตำบลแวงน่าง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ที่มีรายได้เฉลี่ย / เดือนต่างกัน มีความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคม โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ข้อเสนอแนะความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเวียงน้าง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

ตารางที่ 4.20

ข้อเสนอแนะความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเวียงน้าง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

ข้อเสนอแนะความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ	ความถี่
1. ต้องการได้รับการรักษาโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย	43
2. ต้องการให้มีสถานบริการสาธารณสุข คลินิกผู้สูงอายุ หอผู้ป่วยผู้สูงอายุและสถานบริการสุขภาพเรื้อรังในชุมชน	39
3. ต้องการให้มีการลดราคาค่าโดยสาร ยานพาหนะแก่ผู้สูงอายุ	38
4. ต้องการให้มีการจัดโครงการแหล่งเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ เพื่อปลูกสร้างที่อยู่อาศัยให้กับผู้สูงอายุ	34
5. ต้องการให้มีการจัดตั้งกองทุนในชุมชนเพื่อให้การช่วยเหลือผู้สูงอายุ	34
6. ต้องการให้มีการสงเคราะห์เบี้ยยังชีพรายเดือน แก่ผู้สูงอายุที่ขาดผู้ดูแลและไม่สามารถประกอบอาชีพได้ โดยให้ดำเนินการในระบบหมุนเวียน เพิ่มเบี้ยยังชีพรายเดือนแก่ผู้สูงอายุให้มากขึ้นและให้ครอบคลุมจำนวนผู้สูงอายุที่ควรได้รับการสงเคราะห์	32
7. ต้องการให้สังคมชุมชนมีการเปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุได้แสดงความสามารถในฐานะเป็นคลังสมอง เผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้แก่เยาวชนในชุมชน และนอกชุมชน เพื่อเผยแพร่ประเพณี ศิลปะ และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น	31
8. ต้องการให้เทศบาลจัดบ้านพักคนชราชั่วคราว สำหรับผู้สูงอายุที่ลูกหลานไม่อยู่ในช่วงระยะเวลาสั้น ๆ โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย	31
9. ต้องการให้มีการจัดสวนสาธารณะ สนามกีฬาสำหรับออกกำลังกาย และพักผ่อนที่เหมาะสมปลอดภัยแก่ผู้สูงอายุ	29
10. ต้องการให้มีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกในสถานที่สาธารณะแก่ผู้สูงอายุ เช่น ถนน ทางเดิน อาคาร ห้องสุขา	29
11. ต้องการมีการรณรงค์ให้สังคมมีจิตสำนึกและตระหนักถึงคุณค่าและศักดิ์ศรีของผู้สูงอายุให้มากยิ่งขึ้น	28
12. ต้องการให้มีการจัดการด้านรักษาความสงบและความปลอดภัยแก่ผู้สูงอายุในอาคาร / สถานที่สาธารณะ	24

จากตารางที่ 4.20 ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเวียงน้าง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคม ดังนี้

ต้องการได้รับการรักษาโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย มีสถานบริการสาธารณสุข คลินิกผู้สูงอายุ หอผู้ป่วยผู้สูงอายุ และสถานบริการสุขภาพเรื้อรังในชุมชน มีการลดราคาค่าโดยสารยานพาหนะแก่ผู้สูงอายุ มีการจัดโครงการแหล่งเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ เพื่อปลูกสร้างที่อยู่อาศัยให้กับผู้สูงอายุให้มีการจัดตั้งกองทุนในชุมชนเพื่อให้การช่วยเหลือผู้สูงอายุให้มีการสงเคราะห์เบี้ยยังชีพรายเดือน แก่ผู้สูงอายุที่ขาดผู้ดูแลและไม่สามารถประกอบอาชีพได้ โดยให้ดำเนินการในระบบหมุนเวียนเพิ่มเบี้ยยังชีพรายเดือนแก่ผู้สูงอายุให้มากขึ้นและให้ครอบคลุมจำนวนผู้สูงอายุที่ควรได้รับการสงเคราะห์ให้สังคมชุมชน มีการเปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุได้แสดงความสามารถในฐานะเป็นคลังสมอง เผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้แก่เยาวชนในชุมชน และนอกชุมชน เพื่อเผยแพร่ประเพณี ศิลปะ และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น ให้เทศบาลจัดบ้านพักคนชราชั่วคราว สำหรับผู้สูงอายุที่ลูกหลาน ไม่อยู่ในช่วงระยะเวลาสั้น ๆ โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย มีการจัดสวนสาธารณะสนามกีฬาสำหรับออกกำลังกายและพักผ่อนที่เหมาะสมปลอดภัยแก่ผู้สูงอายุ มีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกในสถานที่สาธารณะแก่ผู้สูงอายุ เช่น ถนน ทางเดิน อาคาร ห้องสุขา ารณรงค์ให้สังคมมีจิตสำนึกและตระหนักถึงคุณค่า และศักดิ์ศรีของผู้สูงอายุให้มากยิ่งขึ้น และมีจัดการด้านรักษาความสงบและความปลอดภัยแก่ผู้สูงอายุในอาคาร / สถานที่สาธารณะ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาเกี่ยวกับความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเวียง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยตามลำดับ ดังต่อไปนี้

1. สรุปผล
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผล

จากการวิจัยความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเวียง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัย พบว่า

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีสถานภาพสมรส มีการศึกษาประถมศึกษา มีอาชีพค้าขาย และมีรายได้น้อยกว่า 10,000 บาท

2. ความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเวียง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 5 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านที่อยู่อาศัย ด้านการศึกษา ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินและด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส อยู่ในระดับปานกลาง 1 ด้าน คือ ด้านสุขภาพอนามัย

3. การเปรียบเทียบความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเวียง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคามที่มีต่างกัน พบว่า

- 3.1 ผลการเปรียบเทียบความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเวียง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ที่มีเพศแตกต่างกัน พบว่า โดยรวม และรายด้าน ไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05

3.2 ผลการเปรียบเทียบความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุในเขตเทศบาล ตำบลเวียง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ที่มีสถานภาพแตกต่างกัน โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05

3.3 การเปรียบเทียบความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุในเขตเทศบาล ตำบลเวียง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน พบว่า โดยรวม ไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05 จำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสุขภาพอนามัยแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.4 ผลการเปรียบเทียบความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุในเขตเทศบาล ตำบลเวียง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ที่มีอาชีพแตกต่างกันโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 จำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสุขภาพอนามัย ด้านการศึกษาด้านนันทนาการ และด้านที่อยู่อาศัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.5 ผลการเปรียบเทียบความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุในเขตเทศบาล ตำบลเวียง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ที่มีรายได้เฉลี่ย / เดือนแตกต่างกัน พบว่า โดยรวม และรายด้านไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05

4. ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาและความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของสูงอายุ ในเขตเทศบาลตำบลเวียง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 6 ด้าน ได้แก่ ด้านสุขภาพอนามัย ผู้สูงอายุต้องการได้รับการรักษาโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย ต้องการให้มีสถานบริการสาธารณสุข คลินิก ผู้สูงอายุ หอผู้ป่วยผู้สูงอายุ และสถานบริการสุขภาพเรื้อรังในชุมชนด้านการศึกษา ต้องการให้สังคม ชุมชนมีการเปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุได้แสดงความสามารถในฐานะเป็นคลังสมอง เผยแพร่ภูมิปัญญา ท้องถิ่นให้แก่เยาวชนในชุมชน และนอกชุมชน เพื่อเผยแพร่ประเพณี ศิลปะ และวัฒนธรรมอันดี ของท้องถิ่น ต้องการมีการรณรงค์ให้สังคมมีจิตสำนึกและตระหนักถึงคุณค่าและศักดิ์ศรีของผู้สูงอายุ ให้มากยิ่งขึ้น ด้านนันทนาการ ต้องการให้มีการลดราคาค่าโดยสาร ยานพาหนะแก่ผู้สูงอายุ ต้องการให้มีการจัดสวนสาธารณะ สนามกีฬาสำหรับออกกำลังกายและพักผ่อนที่เหมาะสมปลอดภัยแก่ผู้สูงอายุ ด้านที่อยู่อาศัย ต้องการให้มีการจัด โครงการแหล่งเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ เพื่อปลูกสร้างที่อยู่อาศัยให้กับ ผู้สูงอายุ ต้องการให้เทศบาลจัดบ้านพักคนชราชั่วคราวสำหรับผู้สูงอายุที่ลูกหลานไม่อยู่ในช่วงระยะเวลาสั้น ๆ โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ต้องการให้มีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกในสถานที่สาธารณะแก่ผู้สูงอายุ เช่น ถนน ทางเดิน อาคาร ห้องสุขา ต้องการให้มีการ จัดการด้านรักษาความสงบและความปลอดภัยแก่ผู้สูงอายุในอาคาร / สถานที่สาธารณะ ด้านการแก้ไขปัญหาคนยากจนและด้วยโอกาส ต้องการให้มีการจัดตั้งกองทุนในชุมชนเพื่อให้การช่วยเหลือผู้สูงอายุ ต้องการให้มีการสงเคราะห์เบี้ยยังชีพรายเดือน แก่ผู้สูงอายุที่ขาดผู้ดูแล และไม่สามารถประกอบ

อาชีพได้ โดยให้ดำเนินการในระบบหมุนเวียน เพิ่มเบี้ยยังชีพรายเดือนแก่ผู้สูงอายุให้มากขึ้นและให้ครอบคลุมจำนวนผู้สูงอายุที่ควรได้รับการสงเคราะห์

5.2 อภิปรายผล

จากการวิจัย ความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเวียงน่าง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคามมีประเด็นอภิปราย ดังนี้

สมมติฐานข้อที่ 1 ระดับความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบล เวียงน่าง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ผลการวิจัย พบว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการให้เทศบาลตำบล จัดสวัสดิการสังคมให้แก่ตนเอง เช่น ให้มีการรักษาโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย มีสถานบริการสาธารณสุข คลินิก หอผู้ป่วยผู้สูงอายุ และสถานบริการสุขภาพ เรือร่งในชุมชน ส่งเสริมผู้สูงอายุได้แสดงความสามารถในฐานะเป็นคลังสมองเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้แก่เยาวชนในชุมชน และนอกชุมชนเพื่อเผยแพร่ประเพณี ศิลปะและวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น รณรงค์ให้ราษฎรในชุมชน มีจิตสำนึกและตระหนักถึงคุณค่าและศักดิ์ศรีของผู้สูงอายุ ลดราคาค่าโดยสาร ยานพาหนะ จัดสวนสาธารณะ สนามกีฬาสำหรับออกกำลังกาย และพักผ่อนให้เหมาะสมปลอดภัย จัดโครงการแหล่งเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำเพื่อปลูกสร้างที่อยู่อาศัย สร้างบ้านพักคนชราชั่วคราวในกรณีฉุกเฉินไม่อยู่ในช่วงระยะเวลาสั้น ๆ โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย สร้างสิ่งอำนวยความสะดวกในสถานที่สาธารณะ เช่น ถนน ทางเดิน อาคาร ห้างสรรพสินค้าให้เหมาะสม ดูแลความปลอดภัยผู้สูงอายุในอาคาร / สถานที่สาธารณะ จัดตั้งกองทุนในชุมชน เพื่อให้การช่วยเหลือผู้สูงอายุ มีการสงเคราะห์เบี้ยยังชีพรายเดือนแก่ผู้สูงอายุที่ขาดผู้ดูแลและไม่สามารถประกอบอาชีพได้ โดยให้ดำเนินการในระบบหมุนเวียน เพิ่มเบี้ยยังชีพรายเดือนให้มากขึ้นและให้ครอบคลุมจำนวนผู้สูงอายุที่ควรได้รับการสงเคราะห์ ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ กชกร สังขชาติ และคณะ (2545, น. 98 - 99) ได้ทำการวิจัย เรื่องความต้องการบริการสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุในจังหวัดชลบุรี พบว่า ผู้สูงอายุมีปัญหาและความต้องการบริการสวัสดิการสังคม โดยรวมและเป็นรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ งานวิจัยของ พรอนันต์ กิตติมันคง (2547, น. 102 - 103) ได้ทำการวิจัย เรื่องความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในจังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัย พบว่า ในเขตเทศบาลนครความต้องการสวัสดิการ สังคมของผู้สูงอายุ โดยรวมและเป็นรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศศิพัฒน์ ยอดเพชร (2549, น. 114 - 115) ได้ทำการวิจัย เรื่องความต้องการการดูแลระยะยาวสำหรับผู้สูงอายุในครอบครัว พบว่า ผู้สูงอายุแต่ละครอบครัวต้องการความช่วยเหลือ โดยรวมและเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยไม่สอดคล้องกับงานวิจัยจิตติมา วุฒิอิน (2548, น. 92 - 93) ได้ทำการวิจัย การประเมินความต้องการของผู้สูงอายุกรณีศึกษา

ผู้สูงอายุตำบลเวียง อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย ผลการวิจัย พบว่า ความต้องการที่เป็นจริงในปัจจุบันของผู้สูงอายุ โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยพรอนันต์ กิตติมั่นคง (2547, น. 22) ได้ทำการวิจัย เรื่องความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในภาพรวมเป็นรายด้านทั้งสี่ด้าน ได้แก่ ด้านบริการ ด้านระเบียบแนวทางปฏิบัติ ด้านสถานที่ และ ด้านบุคลากรอยู่ในระดับปานกลาง

สมมติฐานข้อที่ 2 ผู้สูงอายุที่มีเพศ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ย /เดือนที่แตกต่างกัน มีความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเวียง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม แตกต่างกัน

1. ผลการวิจัยพบว่า ผู้สูงอายุที่มีเพศแตกต่างกัน มีความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเวียง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยที่พบไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้สูงอายุทั้งชายและหญิงมีความต้องการในการได้รับการรักษา โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายมีสถานบริการสาธารณสุขมีคลินิกหรือผู้ป่วยสูงอายุโดยเฉพาะมีสถานบริการสุขภาพหรือโรงในชุมชนต้องการให้บุคคลทั่วไปในชุมชนเปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุได้แสดงความสามารถในฐานะคลังสมอง เช่น การเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้แก่เยาวชนรุ่นใหม่ เพื่อนำไปเป็นวิชาชีพและเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นให้เทศบาลมีการรณรงค์ปลูกฝังให้ราษฎรในท้องถิ่นมีจิตสำนึกและตระหนักถึงคุณค่าและศักดิ์ศรีของผู้สูงอายุ ต้องการให้ผู้ประกอบการบริหารสาธารณะทั่วไปมีการลดราคาค่าโดยสารยานพาหนะแก่ผู้สูงอายุในช่วงเทศกาลต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้ท่องเที่ยวและพักผ่อนต้องการให้มีการจัดสถานที่สวนสาธารณะสนามกีฬาสำหรับออกกำลังกายและพักผ่อนที่เหมาะสมปลอดภัยสำหรับต้องการให้มีการจัดโครงการแหล่งเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำในการปลูกสร้างที่อยู่อาศัยและต้องการให้เทศบาลจัดบ้านพักคนชราชั่วคราวสำหรับผู้สูงอายุที่ลูกหลานไม่อยู่ในช่วงระยะเวลาสั้นๆ โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ กชกร สังขชาติ และคณะ (2545, น. 98 - 99) ได้ทำการวิจัย เรื่องความต้องการบริการสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุในจังหวัดชลบุรี พบว่า ผู้สูงอายุที่มีความแตกต่างกันระหว่างเพศและรายได้ มีความต้องการบริการสวัสดิการสังคม โดยรวมและเป็นรายด้าน ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรอนันต์ กิตติมั่นคง (2547, น. 22) ได้ทำการวิจัย เรื่องความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า ผู้สูงอายุที่มีเพศแตกต่างกัน มีความต้องการสวัสดิการสังคมไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยไม่สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ จิตติมา วุฒิอิน (2548, น. 92 - 93) ได้ทำการวิจัย เรื่องการประเมินความต้องการของผู้สูงอายุกรณีศึกษาผู้สูงอายุตำบลเวียง อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย พบว่า ผู้สูงอายุที่มีเพศ มีความต้องการโดยรวมและเป็นรายด้าน แตกต่างกัน

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ไม่สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ศศิพัฒน์ ยอดเพชร (2549, น. 114 - 115) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ความต้องการการดูแลระยะยาวสำหรับผู้สูงอายุในครอบครัว พบว่า ผู้สูงอายุที่มีเพศต่างกัน มีความต้องการ โดยรวมและเป็นรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผลการวิจัยพบว่าผู้สูงอายุที่มีสถานภาพแตกต่างกัน มีความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเวียงน่าง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการวิจัยที่พบว่า ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้สูงอายุที่มีสถานภาพ มีความต้องการให้มีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกในสถานที่สาธารณะแก่ เช่น ถนน ทางเดิน อาคารห้องสุขา มีการจัดการรักษาความสงบและความปลอดภัยในอาคาร / สถานที่สาธารณะ ต้องการให้เทศบาลจัดกิจกรรมรวมกลุ่มเพื่อให้ความรู้ในการหลีกเลี่ยงภัยด้านต่าง ๆ ที่เคยและอาจเกิดขึ้นแก่ผู้สูงอายุ เช่น อาชญากรรม อุบัติเหตุภัยธรรมชาติ จัดให้มีหน่วยงานภาครัฐที่รับผิดชอบช่วยเหลือผู้สูงอายุที่ได้รับอันตรายจากการถูกทารุณกรรม ถูกแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบด้วยกฎหมาย และถูกทอดทิ้ง และต้องการให้มีการแต่งตั้งอาสาสมัครเข้าเฝ้าดูแลรักษาความปลอดภัยในชุมชนและเพื่อคุ้มครอง มากกว่าผู้สูงอายุที่มีสถานภาพหม้าย / หย่าร้าง / แยกกันอยู่และ โสด ผลการวิจัยสอดคล้องกับ ผลงานวิจัยของ พรอนันต์ กิตติมั่นคง (2547, น. 22) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า ผู้สูงอายุที่มีสถานภาพแตกต่างกัน มีความต้องการสวัสดิการสังคมไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ กชกร สังขชาติ และคณะ (2545, น. 98 - 99) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ความต้องการบริการสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุในจังหวัดชลบุรี พบว่า ผู้สูงอายุที่มีสถานภาพ อาชีพ และระดับการศึกษา มีความต้องการบริหารสวัสดิการสังคม โดยรวม และทุกด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ พรอนันต์ กิตติมั่นคง (2547, น. 102 - 103) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า ผู้สูงอายุในจังหวัดนครราชสีมา ที่มีสถานภาพ มีความต้องการ โดยรวมและเป็นรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับผลงานวิจัยของจิตติมา วุฒิอิน (2548, น. 92 - 93) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การประเมินความต้องการของผู้สูงอายุ กรณีศึกษา ผู้สูงอายุตำบลเวียง อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย พบว่า ผู้สูงอายุ ที่มี สถานภาพ การสมรส ความสามารถในการอ่านและเขียนหนังสือ ระดับการศึกษา และลักษณะที่อยู่อาศัยต่างกัน มีความต้องการ โดยรวมและเป็นรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการวิจัย พบว่า ผู้สูงอายุที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเวียงน่าง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยที่พบไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ในการดำเนินงานจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเวียงน่าง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม นั้นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องนับตั้งแต่คณะผู้บริหารท้องถิ่นจนถึงเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติได้ให้ความสำคัญกับการให้บริการด้านสวัสดิการสังคมได้ครบทุกคนโดยไม่จำกัดหรือเลือกปฏิบัติว่าผู้สูงอายุมีการศึกษามากน้อยเพียงใด ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรอนันต์ กิตติมันคง (2547, น. 22) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า ผู้สูงอายุที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความต้องการสวัสดิการสังคมไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยไม่สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ จิตติมา วุฒิอื่น (2548, น. 92 - 93) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การประเมินความต้องการของผู้สูงอายุกรณีศึกษาผู้สูงอายุตำบลเวียง อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย พบว่า ผู้สูงอายุที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความต้องการโดยรวมและเป็นรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ไม่สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ศศิพัฒน์ ยอดเพชร (2549, น. 114 - 115) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ความต้องการการดูแลระยะยาวสำหรับผู้สูงอายุในครอบครัว พบว่า ผู้สูงอายุที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความต้องการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ผลการวิจัยพบว่า ผู้สูงอายุที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเวียงน่าง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการวิจัยที่พบเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเวียงน่าง ที่มีอาชีพค้าขาย มีความต้องการได้รับการรักษาโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย มีสถานบริการสาธารณสุข คลินิก หอผู้ป่วย และสถานบริการสุขภาพเรือธงในชุมชน หันุคคณในสังคม และชุมชนเปิดโอกาสให้ได้แสดงความสามารถเผยแพร่ภูมิปัญญา ต้องการให้สังคมปลูกฝัง วัฒนธรรมให้เยาวชนมีจิตสำนึกและตระหนักถึงคุณค่าและศักดิ์ศรีของผู้สูงอายุ จัดตั้งอำนวยความสะดวกในสถานที่สาธารณะแก่ผู้สูงอายุ เช่น ถนน ทางเดิน อาคาร ห้องสุขา จัดการรักษาความสงบและความปลอดภัยแก่ผู้สูงอายุในอาคาร / สถานที่สาธารณะ และเทศบาล ควรจัดกิจกรรมรวมกลุ่มแก่ผู้สูงอายุให้ความรู้ในการหลีกเลี่ยงภัยด้านต่าง ๆ ที่เคยและอาจเกิดขึ้นแก่ผู้สูงอายุ เช่น อาชญากรรม อุบัติเหตุ ภัยธรรมชาติ มากกว่าผู้สูงอายุที่มีอาชีพกลุ่มอื่น ๆ และผู้สูงอายุที่ไม่ได้ทำงาน มีความต้องการให้มีการลดราคาค่าโดยสารยานพาหนะในช่วงเทศกาลต่าง ๆ เพื่อให้ผู้สูงอายุมีโอกาสท่องเที่ยวและพักผ่อน จัดสถานที่สวนสาธารณะ สนามกีฬาสำหรับออกกำลังกาย และพักผ่อนที่เหมาะสมปลอดภัยให้เทศบาลจัดการทัศนจร เพื่อท่องเที่ยวนอกสถานที่แก่ผู้สูงอายุ โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายปีละ 1-2 ครั้ง และมีการจัดตั้งและดำเนินงานชมรมผู้สูงอายุและเครือข่ายมากกว่าผู้สูงอายุที่มีอาชีพกลุ่มอื่น ๆ

ทุกกลุ่ม ผลการวิจัยสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ศศิพัฒน์ ยอดเพชร (2549, น. 114 - 115) ได้ทำการวิจัย เรื่องความต้องการการดูแลระยะยาวสำหรับผู้สูงอายุในครอบครัว พบว่า ผู้สูงอายุที่มีอาชีพต่างกัน มีความต้องการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ กชกร สังขชาติ และคณะ (2545, น. 98 - 99) ได้ทำการวิจัย เรื่องความต้องการบริการสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุในจังหวัดชลบุรี พบว่า ผู้สูงอายุที่มีอาชีพ มีความต้องการบริหารสวัสดิการสังคม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการวิจัยไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรอนันต์ กิตติมันคง (2547, น. 22) ได้ทำการวิจัย เรื่องความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า ผู้สูงอายุที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีความต้องการสวัสดิการสังคมไม่แตกต่างกัน

5. ผลการวิจัยพบว่า ผู้สูงอายุที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกัน มีความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแวงน่าง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยที่พบ ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแวงน่าง ที่มีรายได้เฉลี่ย / เดือน 15,001 - 20,000 บาท มีความต้องการให้มีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกในสถานที่สาธารณะ มีการจัดการในด้านรักษาความสงบและความปลอดภัยในอาคาร / สถานที่สาธารณะ ต้องการให้เทศบาลจัดกิจกรรมรวมกลุ่มเพื่อให้ความรู้ในการหลีกเลี่ยงภัยด้านต่าง ๆ ที่เคยและอาจเกิดขึ้น เช่น อาชญากรรม อุบัติเหตุ ภัยธรรมชาติ ให้หน่วยงานภาครัฐที่รับผิดชอบช่วยเหลือผู้สูงอายุที่ได้รับอันตรายจากการถูกรังแกกรรม ถูกแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบด้วยกฎหมาย และถูกทอดทิ้ง และต้องการให้มีการจัดตั้งอาสาสมัครเข้าเวรดูแลรักษาความปลอดภัยในชุมชนและเพื่อคุ้มครอง มากกว่าผู้สูงอายุที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนทุกระดับ และผู้สูงอายุที่มีรายได้เฉลี่ย / เดือนน้อยกว่า 10,000 บาท ต้องการให้มีการลดราคาค่าโดยสารยานพาหนะในช่วงเทศกาลต่าง ๆ เพื่อให้ผู้สูงอายุจะได้มีโอกาสท่องเที่ยวและพักผ่อนมีการจัดสถานที่สวนสาธารณะ สนามกีฬา สำหรับออกกำลังกายและพักผ่อนที่เหมาะสมปลอดภัยสำหรับ ต้องการให้เทศบาลจัดการทัศนอาจรเพื่อท่องเที่ยวนอกสถานที่แก่ผู้สูงอายุ โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายปีละ 1 - 2 ครั้ง และจัดตั้งดำเนินงานชมรมผู้สูงอายุ และเครือข่าย มากกว่าผู้สูงอายุที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนทุกระดับ ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรอนันต์ กิตติมันคง (2547, น. 22) ได้ทำการวิจัย เรื่องความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า ผู้สูงอายุที่มีรายได้แตกต่างกัน มีความต้องการสวัสดิการสังคมไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยไม่สอดคล้องกับ กชกร สังขชาติ และคณะ (2545, น. 98 - 99) ได้ทำการวิจัย เรื่องความต้องการบริการสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุในจังหวัดชลบุรี พบว่า ผู้สูงอายุที่มีรายได้ มีความต้องการบริหารสวัสดิการสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ไม่สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ศศิพัฒน์ ยอดเพชร (2549, น. 114 - 115) ได้ทำการวิจัย เรื่อง

ความต้องการการดูแลระยะยาวสำหรับผู้สูงอายุในครอบครัว พบว่า ผู้สูงอายุที่มีรายได้ต่างกัน มีความต้องการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

5.3.1.1 ผลการวิจัยพบว่า ผู้สูงอายุที่มีอาชีพค้าขาย และไม่ได้ทำงาน มีความต้องการจัดสวัสดิการสังคม ด้านการศึกษา

5.3.1.2 ผลการวิจัยพบว่า ผู้สูงอายุต้องการให้มีโครงการแจกแว่นตาไม่เท่า สำหรับผู้สูงอายุ ต้องการให้มีบริการสาธารณสุขใกล้บ้าน และต้องการให้มีหน่วยเคลื่อนที่บริการตรวจสุขภาพ

5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป

5.3.2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยการจัดบริการสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุเฉพาะกลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้สูงอายุวัยต้น กลุ่มติดบ้าน กลุ่มติดเตียง โดยเฉพาะเป็นประเด็นเชิงลึกในทั้งส่วนของสภาพปัญหา และความต้องการบริการสวัสดิการ

5.3.2.2 ควรมีการศึกษาแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับปัจจุบันและนำข้อมูลมาศึกษาวิเคราะห์หลายด้านเพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาผู้สูงอายุให้มีเกณฑ์ที่ดีขึ้น

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บรรณานุกรม

- กชกร สังขชาติ และคณะ. (2545, มิถุนายน - ตุลาคม). ความต้องการบริการสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุจังหวัดชลบุรี. *วารสารศึกษาศาสตร์*, 14(1), 115 - 116.
- กรมกิจการผู้สูงอายุ, กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2545). *สิทธิผู้สูงอายุสหประชาชาติ*. สืบค้นจาก http://www.dop.go.th/upload/laws/law_th_20152509143815_1.pdf.
- กระทรวงการคลัง. (2542). *พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ : สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง.
- กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2547). *พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพฯ : เจ. เอส. การพิมพ์.
- กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2549). *แผนพัฒนางานสวัสดิการสังคมและสังคมสงเคราะห์แห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2545 - 2549)*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติ.
- กิติพัฒน์ นนทปัทมะกุล. (2544). *นโยบายสังคมและสวัสดิการสังคม (พิมพ์ครั้งที่ 3)*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- กิติพัฒน์ นนทปัทมะกุล. (2544). *นโยบายสังคมและสวัสดิการสังคม (พิมพ์ครั้งที่ 3)*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- โกวิทย์ พวงงาม. (2550). *การปกครองท้องถิ่นไทย : เอกสารตำราหลัก ประกอบการเรียนการสอนหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาการปกครองท้องถิ่น วิชาการเมืองการปกครองส่วนท้องถิ่นไทย*. กรุงเทพฯ : เอ็กซ์เปอร์เน็ท.
- โกวิทย์ พวงงาม และอลงกรณ์ ธรรมแสง. (2547). *คู่มือมิติใหม่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : ผู้บริหารท้องถิ่นที่มาจากเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน*. กรุงเทพฯ : เสมอธรรม.
- คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานผู้สูงอายุแห่งชาติ. (2545). *แผนยุทธศาสตร์ผู้สูงอายุ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545 - 2564)*. กรุงเทพฯ : กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.
- คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานผู้สูงอายุแห่งชาติสำนักนายกรัฐมนตรี. (2545). *แผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545 - 2564)*. กรุงเทพฯ : รัฐสภาลาดพร้าว.
- จรัสวรรณ เทียนประภาส และพัชรี ดันศิริ. (2542). *การเปลี่ยนแปลงจิต - สังคมในผู้สูงอายุ*. กรุงเทพฯ : รุ่งเรืองธรรม.

- จิตติมา วุฒิอิน. (2548). การประเมินความต้องการของผู้สูงอายุ : กรณีศึกษา ผู้สูงอายุตำบลเวียง
อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). เลข :
มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- จิราวัฒน์ จาคูพันธ์. (2551). ไทยหนีไม่พ้นวิกฤตสังคมผู้สูงอายุ. สืบค้นจาก <http://www.healthcomers.com>.
- จิตติรัตน์ ดิศโยธิน. (2550). บทบาทของกิจการบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุในชุมชน
: กรณีศึกษา จังหวัดหนองคาย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นกรินทร์ เมฆไตรรัตน์. (2547). รัฐบาลกับการปกครองท้องถิ่น. ใน *สารานุกรมชุดการปกครองท้องถิ่นไทย*.
นนทบุรี : สถาบันพระปกเกล้า.
- บุญชม ศรีสะอาด และคณะ. (2551). *พื้นฐานการวิจัยการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 4). มหาสารคาม :
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2543). *วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 1*. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยศรี
นรินทรวิโรฒมหาสารคาม.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น
- ปธาน สุวรรณมงคล. (2547). *การปกครองท้องถิ่นไทยในบริบทของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย*
พ.ศ. 2540. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- โกวิทย์ พวงงาม. (2546). *การกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามรัฐธรรมนูญ*
แห่งราชอาณาจักรไทย. กรุงเทพฯ : วิญญูชน.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2541). *จิตวิทยาการบริหารงานบุคคล*. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.
- พรชัย เทพปัญญา และคณะ. (2527). *การปกครองท้องถิ่นเปรียบเทียบ*. กรุงเทพฯ : สมาพันธ์พาณิชย์.
- พรอนันต์ กิตติมั่นคง. (2547). *การศึกษาความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในจังหวัดนครราชสีมา*.
(วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). นครราชสีมา : มหาวิทยาลัยราชภัฏ
นครราชสีมา.
- พัชรารัตน์ วงศ์บุญสิน. (2552). *การย้ายถิ่น: ทฤษฎีและความเป็นไปได้ในเอเชีย*. กรุงเทพฯ :
วิทยาลัยประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พัชรี ดันศิริ. (2536). *การเปลี่ยนแปลงจิต - สังคมในผู้สูงอายุ*. กรุงเทพฯ : รุ่งเรืองธรรม.
- พันธุสิทธิ์ เจริญพาณิชย์พันธ์. (2556). *ประชากรสูงวัยล้นโลก ชนวนวิกฤตเศรษฐกิจรอบใหม่*.
โศกทูเคย์, น. 3 - 8.
- มณฑิรา เขียวยิ่ง และคณะ. (2540). *ความคาดหวังและความเป็นจริงในการดูแลผู้สูงอายุจากครอบครัว*.
ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- มลดดี ศรีสุข. (2545). *การบริหารงานสวัสดิการสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดชลบุรี*. ปัญหาพิเศษ ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ระพีพรรณ คำหอม และคณะ. (2547). *โครงการประเมินการจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพสำหรับผู้สูงอายุ*. กรุงเทพฯ : บางกอกบล็อก - ออฟเซ็ทการพิมพ์.
- รังสรรค์ สิงห์เลิศ. (2551). *ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์*. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ราชกิจจานุเบกษา. (วันที่ 17 พฤศจิกายน 2542). *พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542*. เล่ม 116 ตอนที่ 114 ก : 48 - 66.
- วิทยาลัยประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2552). *แผนผู้สูงอายุแห่งชาติฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545 - 2564)*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิไลวรรณ ทองเจริญ. (2536). *การเปลี่ยนแปลงทางกายภาพและสรีระวิทยาในผู้สูงอายุ*. กรุงเทพฯ : รุ่งเรืองธรรม.
- วุฒิสาร ตันไชย. (2547). *การกระจายอำนาจและการปกครองท้องถิ่น : ความก้าวหน้าหลังรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540*. กรุงเทพฯ : คลังวิชา.
- ศรีเรือน แก้วกังวาน. (2545). *จิตวิทยาพัฒนาการชีวิตทุกช่วงวัย (พิมพ์ครั้งที่ 8)*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศรีสุวรรณ์ นิลกรรณ์ และคณะ. (2542). *สถานการณ์ผู้สูงอายุจังหวัดลำปาง*. กรุงเทพฯ : รุ่งเรืองกิจการพิมพ์.
- ศศิพัฒน์ ยอดเพชร. (2544). *สวัสดิการผู้สูงอายุ*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศศิพัฒน์ ยอดเพชร. (2549). *โครงการระบบการดูแลระยะยาวในครอบครัวสำหรับผู้สูงอายุ*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมนึก ภัททิยชนี. (2546). *การวัดผลการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 4)*. กทม. : ประสานการพิมพ์.
- สมศักดิ์ ศรีสันติสุข. (2536). *สังคมวิทยาภาวะผู้สูงอายุ : ความเป็นจริงและการคาดการณ์ในสังคมไทย*. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2551). *พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551*. กรุงเทพฯ : โกลบอลอินเตอร์ คอมมิวนิเคชั่น.
- สำนักงานเทศบาลตำบลเวียงน้ำ. (2557). *จำนวนผู้สูงอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลเวียงน้ำ อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม*. มหาสารคาม : สำนักงานเทศบาลตำบลเวียงน้ำ.
- สุพัตรา สุภาพ. (2543). *สังคมและวัฒนธรรมไทย : ค่านิยม ครอบครัว ศาสนา ประเพณี (พิมพ์ครั้งที่ 11)*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรกุล เชนอบรม. (2534). *วิทยาการผู้สูงอายุ*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- สุรกุล เจนอบรม. (2534). *วิทยาการผู้สูงอายุ*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อาภา ใจงาม. (2536). *การเปลี่ยนแปลงทางสังคมในผู้สูงอายุ*. กรุงเทพฯ : รุ่งเรืองธรรม.
- Best, J.W. (1977). *Research in Education*. (3rd ed.). New Jersey : Prentice Hall.
- Davis, H. (1972). *Human Behavior of World - Man Relation's and Organization Behavior*.
New York : McGraw - Hill.
- Julius, S. and Kole, H.K. (1983). *Attitudes and Opinions*. New Jersey : Prentice - Hall.
- Kolesnik, W.L. (1970). *Handbook of Leadership*. New York : Free Press.
- Robson, W.A. (1953). *Local Government in Encyclopedia of Social Science*. New York : Macmillan.
- Webster's Noah. (1983). *Webster's New Twentieth Century Dictionary of the English Language*.
Unabridged. N.Y : Simon and Schuster.
- Wit, D.A. (1967). *Comparative Survey of Local Govt. and Administration*. Bangkok : Kurusapha
Press.
- World Health Organization. (1995). *A Picture of health : A review and annotated of the health of
young people in developing countries*. Geneva : WHO.
- Yamane, T. (1973). *Statistic An Introduction Analysis*. (2nd ed.). New York : Harper and Row.

ภาคผนวก ก

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง ความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเวียง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

คำชี้แจง : แบบสอบถามฉบับนี้ เป็นสอบถามเพื่อศึกษา ความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเวียง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ซึ่งเป็นงานวิทยานิพนธ์ตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ทำวิทยานิพนธ์เรื่องความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเวียง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ท่านเป็นผู้หนึ่งที่มีคุณสมบัติสอดคล้องกับการเป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัย จึงใคร่ขอความร่วมมือจากท่านในการตอบคำถามทุกข้อ ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวจะนำไปสู่การพัฒนาและปรับปรุงองค์กรให้ดียิ่งขึ้นต่อไป ทั้งนี้จึงใคร่ขอความร่วมมือจากท่าน โปรดตอบแบบสอบถามนี้ โดยไม่ต้องระบุชื่อลงในแบบสอบถาม ข้อมูลที่ได้จากท่านจะไม่มีผลกระทบอย่างใดอย่างหนึ่งต่อตัวท่านและบุคคลอื่นทั้งสิ้น

นางสาวภัทรภร จันหนองหว้า

นักศึกษารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
 สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
 มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
 RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย หน้าข้อความ ที่ตรงกับความเป็นจริง หรือกรอกข้อความลงในช่องว่าง

1. เพศ
 - 1.1 ชาย
 - 1.2 หญิง
2. สถานภาพ
 - 2.1 โสด
 - 2.2 สมรส
 - 2.3 หม้าย / หย่าร้าง / แยกกันอยู่
3. ระดับการศึกษา
 - 3.1 ประถมศึกษา
 - 3.2 มัธยมศึกษา
 - 3.3 อนุปริญญา / ปวส.
 - 3.4 ปริญญาตรี
 - 3.5 สูงกว่าปริญญาตรี
4. อาชีพ
 - 4.1 ไม่ได้ทำงาน
 - 4.2 ค้าขาย
 - 4.3 เกษตรกรรม
 - 4.4 ข้าราชการบำนาญ
 - 4.5 รับจ้าง
5. รายได้เฉลี่ย / เดือน
 - 5.1 น้อยกว่า 10,000 บาท
 - 5.2 10,001 - 15,000 บาท
 - 5.3 15,001 - 20,000 บาท
 - 5.4 20,000 บาทขึ้นไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตอนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาล
ตำบลเวียงน้าง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย \surd ลงในช่องว่างที่ตรงกับความต้องการของท่าน

ความต้องการในการจัดสวัสดิการ สังคมผู้สูงอายุ	ระดับความต้องการ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ด้านสวัสดิการด้านสุขภาพอนามัย					
1.1 ความต้องการให้มีสถานบริการ สาธารณสุข ใกล้บ้าน					
1.2 ความต้องการให้มีการเยี่ยมบ้าน และ คำแนะนำการดูแลสุขภาพโดยเจ้าหน้าที่ สาธารณสุข					
1.3 ความต้องการให้มีศูนย์บริการส่งเสริม ฟื้นฟูสมรรถภาพสูงอายุในระดับ ชุมชน					
1.4 ความต้องการให้มีการจัดบริการแพทย์ ทางเลือกในการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุ เช่น การแพทย์แผนไทย					
1.5 ความต้องการให้มีหน่วยเคลื่อนที่ บริการตรวจสุขภาพผู้สูงอายุ					
1.6 ความต้องการให้มีโครงการแจกแว่นตา ไม่เท่า สำหรับผู้สูงอายุ					
2. ด้านสวัสดิการด้านการศึกษา					
2.1 ความต้องการได้รับความรู้ที่เหมาะสม โดยเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ ได้แก่ สุขภาพ ศาสนา ฯลฯ					
2.2 ความต้องการได้รับการฝึกอบรม ด้านอาชีพที่เหมาะสมกับวัย ของผู้สูงอายุ					

ความต้องการในการจัดสวัสดิการ สังคมผู้สูงอายุ	ระดับความต้องการ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
2.3 ความต้องการให้มีหน่วยบริการ การศึกษา เคลื่อนที่ในชุมชน					
2.4 ความต้องการให้สังคม ชุมชนมีการ เปิด โอกาสให้ผู้สูงอายุได้แสดง ความสามารถในฐานะเป็นคลังสมอง เช่น การเผยแพร่ภูมิปัญญา					
2.5 ความต้องการได้รับความยกย่อง ความอ่อนน้อมจากผู้ที่มีอายุน้อยกว่า					
2.6 ความต้องการให้สังคมจัดให้มีการ รณรงค์ให้สังคมมีจิตสำนึกและ ตระหนักถึงคุณค่าและศักดิ์ศรี ของผู้สูงอายุ					
3. ด้านสวัสดิการด้านนันทนาการ					
3.1 ความต้องการให้มีการจัดสถานที่ สวนสาธารณะสนามกีฬาสำหรับ ออกกำลังกาย และพักผ่อนที่เหมาะสม ปลอดภัยสำหรับผู้สูงอายุ					
3.2 ความต้องการให้มีการจัดกิจกรรม การมีส่วนร่วมในชุมชนของผู้สูงอายุ					
3.3 ความต้องการให้มีการจัดกิจกรรม ศึกษาดูงานสำหรับผู้สูงอายุ					
3.4 ความต้องการให้มีการจัดตั้งศูนย์ เอนกประสงค์สำหรับผู้สูงอายุ					
3.5 ความต้องการให้เทศบาลจัดการ ทัศนจร เพื่อท่องเที่ยวนอกสถานที่ แก่ผู้สูงอายุ โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายปีละ 1 - 2 ครั้ง					

ความต้องการในการจัดสวัสดิการ สังคมผู้สูงอายุ	ระดับความต้องการ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
3.6 ความต้องการให้เทศบาลจัดกิจกรรม การเล่น และเพื่อพบปะกันระหว่าง ผู้สูงอายุ เดือนละครั้งเพื่อจะได้ แลกเปลี่ยนทัศนคติและสร้าง ความสามัคคีระหว่างผู้สูงอายุในชุมชน					
4. ด้านสวัสดิการด้านที่อยู่อาศัย					
4.1 ความต้องการให้มีการจัดตั้งสถาน สงเคราะห์คนชรา					
4.2 ความต้องการให้มีโครงการซ่อมแซม บ้านให้แก่ผู้สูงอายุที่ยากไร้					
4.3 ความต้องการเข้าไปอาศัยในบ้านพัก คนชรา					
4.4 ความต้องการให้มีโครงการจัดหา ที่อยู่อาศัยให้แก่ผู้สูงอายุ					
4.5 ความต้องการให้ภาคเอกชนจัดบริการ ด้านที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ โดยเสียค่าใช้จ่ายเอง					
4.6 ความต้องการให้มีการจัดโครงการ แหล่งเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำเพื่อที่อยู่อาศัย ของผู้สูงอายุ					
5. ด้านสวัสดิการด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน					
5.1 ความต้องการให้มีการจัดการ ด้านรักษา ความสงบ และความปลอดภัย ให้แก่ผู้สูงอายุในอาคาร / สถานที่ สาธารณะ					

ความต้องการในการจัดสวัสดิการ สังคมผู้สูงอายุ	ระดับความต้องการ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
5.2 ความต้องการให้มีหน่วยงานภาครัฐ ที่รับผิดชอบช่วยเหลือผู้สูงอายุ ที่ได้รับอันตรายจากการถูกรังแก ถูกแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ ด้วยกฎหมาย และถูกทอดทิ้ง					
5.3 ความต้องการให้มีองค์กรภาคเอกชน ที่ให้บริการดูแลผู้สูงอายุ ซึ่งได้รับ อันตรายจากการถูกรังแก ถูกแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ ด้วยกฎหมาย และถูกทอดทิ้ง					
5.4 ความต้องการให้มีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก ในสถานที่สาธารณะ แก่ผู้สูงอายุ เช่น ถนน ทางเดิน อาคาร ห้องสุขา					
5.5 ความต้องการให้มีการแต่งตั้ง อสม. เข้าเวรดูแลรักษาความปลอดภัย ในชุมชนและเพื่อคุ้มครองผู้สูงอายุ					
5.6 ความต้องการให้มีอาสาสมัครดูแล ผู้สูงอายุที่บ้าน					
6. สวัสดิการด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส					
6.1 ความต้องการให้มีการจัดตั้งกองทุน เพื่อให้การช่วยเหลือผู้สูงอายุ					
6.2 ความต้องการให้มีการจัดตั้งกองทุน ในชุมชนเพื่อให้การช่วยเหลือ ผู้สูงอายุ					
6.3 ความต้องการให้มีการจัดการสงเคราะห์ ในการจัดงานศพตามประเพณี					

ความต้องการในการจัดสวัสดิการ สังคมผู้สูงอายุ	ระดับความต้องการ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
6.4 ความต้องการให้มีหน่วยงานติดต่อ ประสานให้แก่ผู้สูงอายุที่ต้องการ ทำงาน					
6.5 ความต้องการให้มีศูนย์บริการ ทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุในระดับ อำเภอ					
6.6 ความต้องการให้มีหน่วยงานติดต่อ ประสานให้แก่ผู้สูงอายุที่ต้องการ ทำงาน					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาล
ตำบลเวียง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม
คำชี้แจง : โปรดเขียนข้อเสนอแนะของท่าน

1. สวัสดิการด้านสุขภาพอนามัย

.....
 มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
 RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

2. สวัสดิการด้านการศึกษา.....

.....

3. สวัสดิการด้านนันทนาการ.....

.....

4. สวัสดิการด้านที่อยู่อาศัย

.....
.....
.....

5. สวัสดิการด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน.....

.....
.....
.....

6. สวัสดิการด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส.....

.....
.....
.....

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก ข

ผลการวิเคราะห์ค่า IOC ของเครื่องมือ
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ ข.1

ผลการวิเคราะห์ค่า IOC ของเครื่องมือ

คำถามข้อ	คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ			รวมค่า IOC	ค่าเฉลี่ย IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
1	+1	+1	+1	3	1
2	+1	+1	+1	3	1
3	+1	+1	+1	3	1
4	+1	+1	+1	3	1
5	+1	+1	+1	3	1
6	+1	+1	+1	3	1
7	+1	+1	+1	3	1
8	+1	+1	+1	3	1
9	+1	+1	+1	3	1
10	+1	+1	+1	3	1
11	+1	+1	+1	3	1
12	+1	+1	+1	3	1
13	+1	+1	+1	3	1
14	+1	+1	+1	3	1
15	+1	+1	+1	3	1
16	+1	+1	+1	3	1
17	+1	+1	+1	3	1
18	+1	+1	+1	3	1
19	+1	+1	+1	3	1
20	+1	+1	+1	3	1
21	+1	+1	+1	3	1
22	+1	+1	+1	3	1
23	+1	+1	+1	3	1
24	+1	+1	+1	3	1
25	+1	+1	+1	3	1

(ต่อ)

ตารางที่ ข.1 (ต่อ)

คำถามข้อ	คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ			รวมค่า IOC	ค่าเฉลี่ย IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
26	+1	+1	+1	3	1
27	+1	+1	+1	3	1
28	+1	+1	+1	3	1
29	+1	+1	+1	3	1
30	+1	+1	+1	3	1
31	+1	+1	+1	3	1
32	+1	+1	+1	3	1
33	+1	+1	+1	3	1
34	+1	+1	+1	3	1
35	+1	+1	+1	3	1
36	+1	+1	+1	3	1

ภาคผนวก ค

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ ก.1

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

Items	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item - Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
A1	129.2500	413.3205	.4430	.9690
A2	129.4750	411.3840	.4523	.9691
A3	129.3750	407.9327	.6734	.9679
A4	129.3000	411.9077	.5224	.9686
A5	129.2250	403.4609	.7242	.9676
A6	129.1500	406.1821	.6369	.9681
B7	129.3000	409.0359	.5898	.9683
B8	129.1750	410.7635	.5614	.9684
B9	129.1500	410.6436	.6022	.9682
B10	129.2500	409.2179	.5685	.9684
B11	129.2000	409.1385	.6075	.9682
B12	129.2500	403.4744	.7180	.9677
C13	129.3250	406.5840	.6635	.9680
C14	129.1500	407.1564	.6079	.9682
C15	129.1500	406.4897	.6277	.9681
C16	129.3750	402.5481	.7275	.9676
C17	129.3250	405.3019	.6763	.9679
C18	129.3500	399.5154	.7433	.9675
D19	129.2000	404.9333	.7809	.9675
D20	129.4500	404.8692	.7086	.9677
D21	129.3000	400.2667	.7515	.9675
D22	129.2250	403.3583	.7563	.9675
D23	129.4500	399.2795	.7933	.9673

(ต่อ)

ตารางที่ ก.1 (ต่อ)

Items	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item - Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
D24	129.4000	401.8872	.6762	.9679
E25	129.2750	401.1788	.7818	.9673
E26	129.3000	405.4462	.6504	.9680
E27	129.1250	407.8045	.7130	.9678
E28	129.1000	406.0923	.7483	.9676
E29	129.2500	406.6026	.7081	.9678
E30	129.1750	400.9173	.6912	.9678
F31	129.2750	401.1788	.7818	.9673
F32	129.3000	405.4462	.6504	.9680
F33	129.1250	407.8045	.7130	.9678
F34	129.1000	406.0923	.7483	.9676
F35	129.2500	406.6026	.7081	.9678
F36	129.1750	400.9173	.6912	.9678

หมายเหตุ. Reliability Coefficients

N of Cases = 40

N of Items = 36

Alpha = .968

ภาคผนวก ง

หนังสือขอความอนุเคราะห์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ที่ ศธ 1520.02/ว1245

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม 44000

15 กันยายน 2558

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย เพื่อทำวิทยานิพนธ์

เรียน คุณปรมัตต์ สิทธิจินดา

ด้วย นางสาวภัทรพร จันทองหว้า นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม กำลังศึกษาวิจัยและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแวงนาง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรมหาวิทยาลัยฯ

ดังนั้นจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา เพื่อผู้วิจัยจะได้นำไปใช้ในการศึกษาวิจัยให้มีความสมบูรณ์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ ไพวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์, โทรสาร 0 - 4372 - 5438

ที่ ศธ 1520.02/ จ 1245

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม 44000

15 กันยายน 2558

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย เพื่อทำวิทยานิพนธ์

เรียน คุณวิไลวรรณ อันทะลีย์

ด้วย นางสาวภัทรกร จันทร์ทองหว่า นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม กำลังศึกษาวิจัยและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแวงนาง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรมหาบัณฑิต

ดังนั้นจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้อง ด้านสถิติ เพื่อผู้วิจัยจะได้นำไปใช้ในการศึกษาวิจัยให้มีความสมบูรณ์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ ไพรวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์, โทรสาร 0 - 4372 - 5438

ที่ ศธ 1520.02/ว 1245

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม 44000

15 กันยายน 2558

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย เพื่อทำวิทยานิพนธ์

เรียน คุณภคมน แก้วสังข์

ด้วย นางสาวภัทรภร จันทองหว่า นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม กำลังศึกษาวิจัยและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแวงนาง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรมหาวิทยาลัยฯ

ดังนั้นจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์พระคุณท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องด้านภาษา เพื่อผู้วิจัยจะได้นำไปใช้ในการศึกษาวิจัยให้มีความสมบูรณ์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ ไพรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์, โทรสาร 0 - 4372 - 5438

ที่ ศธ 1520.02/1246

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม 44000

15 กันยายน 2558

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถามเพื่อทดลองใช้เครื่องมือการวิจัย

เรียน นายกเทศมนตรีตำบลเวียงน้ำ

ด้วย นางสาวภัทรภร จันทหนองหว้า นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม กำลังศึกษาวิจัยและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเวียงน้ำ อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรมหาวิทยาลัยฯ

ดังนั้นจึงขอความอนุเคราะห์ท่านได้โปรดอนุญาตให้ผู้วิจัยได้ทดลองใช้เครื่องมือการวิจัย โดยการสำรวจความคิดเห็นบุคลากรในหน่วยงานของท่าน เพื่อจะได้นำข้อมูลไปทำการวิจัยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ ไพรวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์, โทรสาร 0 - 4372 - 5438

ที่ ศธ 1520.02/1247

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม 44000

15 กันยายน 2558

เรื่อง ขออนุญาตแจกแบบสอบถามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

เรียน นายกเทศมนตรีตำบลแวงน่าง

ด้วย นางสาวภัทรพร จันทหนองหว่า นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม กำลังศึกษาวิจัยและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแวงน่าง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรมหาวิทยาลัยฯ

ดังนั้นจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านได้โปรดอนุญาตให้ผู้วิจัยได้เข้าเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อจะได้นำข้อมูลไปทำการศึกษาวิจัยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ ไพรรวณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์, โทรสาร 0 - 4372 - 5438

การเผยแพร่ผลงานวิจัย

ภัทรภร จันหนองหว้า, ยุภาพร ยุภาส และวิทยา เจริญศิริ. (2562). ความต้องการในการจัดสวัสดิการ
สังคมผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเวียงนาง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม. *วารสารครุศาสตร์*.
มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ นางสาวภัทรกร จันหนองหว้า
 วันเกิด 19 ตุลาคม 2524
 สถานที่เกิด เลขที่ 648 หมู่ที่ 8 ตำบลแวงน่าง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000
 ที่อยู่ปัจจุบัน เลขที่ 648 หมู่ที่ 8 ตำบลแวงน่าง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000
 สถานที่ทำงาน สำนักงานเทศบาลตำบลแวงน่าง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม
 ตำแหน่ง นักพัฒนาชุมชนชำนาญการ

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2547 รัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต (รป.บ.)
 สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
 มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
 พ.ศ. 2562 รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รป.ม.)
 สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
 มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
 RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY